ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра польської філології

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної (магістерської) роботи

магістр

(освітнього ступеня)

на тему: Функціонування англійських запозичень у сучасному туристичному дискурсі (на матеріалі польськомовних інтернет-блогів)

Виконала: студентка 2 курсу,

групи ФЛКм–21з

спеціальності 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська

Шемечко Ю. Т.

Керівник: доц. Лозинська О. Г.

_____

Рецензент: доц. Стефанишин Ю. М.

_____

Львів – 2023 року

ДЕКЛАРАЦІЯ

про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти у Львівському національному університеті імені Івана Франка

Я, що нижче підписався(лась), як учасник освітнього процесу у Львівському національному університеті імені Івана Франка, підтримуючи засади справедливості, зобов'язуюсь дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначені чинним законодавством України, нормативними документами Університету та не порушувати їх, а саме не допускати:

- академічного плагіату – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіату – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фальсифікації – свідомої зміни чи модифікації вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обману – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- хабарництва – надання учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

Усвідомлюю, що за порушення академічної доброчесності до мене можуть бути застосовані заходи академічної відповідальності, а саме:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Підписанням цієї декларації стверджую своє нетерпиме ставлення до усіх форм та проявів академічної недоброчесності.

_____	_____	_____
(дата)	(підпис)	(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП 5
РОЗДІЛ 1. АНГЛІЦИЗМИ ЯК ГРУПА ЗАПОЗИЧЕНОЇ ЛЕКСИКИ 10
1.1. Англіцизми: процес запозичення та функції 10
1.1.1. Процес запозичення та розуміння поняття «англіцизм» 10
1.1.2. Проблема ставлення мовознавців до запозичень 12
1.1.3. Функції англіцизмів 14
1.2. Класифікації англіцизмів 20
1.2.1. Запозичення з огляду на предмет запозичення 20
1.2.2. Запозичення з огляду на ступінь присвоєння 21
1.2.3. Запозичення з огляду на дорогу запозичення 22
1.2.4. Запозичення з огляду на спосіб запозичення 23
1.2.5. Інтернаціоналізми 24
1.3. Туристичний дискурс як вид дискурсу в цілому 25
1.3.1. Розуміння поняття «дискурс» 25
1.3.2. Класифікації й етика дискурсу 27
1.3.3. Туристичний дискурс 28
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ 33
2.1. Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп 33
2.1.1. Аналіз тематичної групи «емоції та почуття» 33
2.1.2. Аналіз тематичної групи «назва особи» 36
2.1.3. Аналіз тематичної групи «природа» 38
2.1.4. Аналіз тематичної групи «одяг та туристичний інвентар» 40
2.1.5. Аналіз тематичної групи «харчування» 42
2.1.6. Аналіз тематичної групи «житло» 43
2.1.7. Аналіз тематичної групи «пристрої» 46
2.1.8. Аналіз тематичної групи «оплата та бізнес» 48
2.1.9. Аналіз тематичної групи «подорож» 50
2.1.10. Аналіз тематичної групи «дозвілля та розваги» 52

2.1.11. Аналіз тематичної групи «онлайн простір» 54
2.1.12. Аналіз тематичної групи «інше» 57
2.2. Аналіз групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї 60
2.3. Доцільні і надлишкові запозичення серед попередньо проаналізованих англіцизмів та дослідження їхніх функцій 71
ВИСНОВКИ 88
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 97
РЕЗЮМЕ 98
ДОДАТОК 1 99

ВСТУП

Актуальність дослідження. В сучасному мовному оточенні запозичення відіграють значущу роль, впливаючи на лексичне та семантичне наповнення мови. Зокрема, виникає необхідність використання термінів і виразів з інших мов для точного вираження понять. В цьому контексті вивчення запозичень стає актуальним завданням для розуміння мовної динаміки і культурного обміну. Одним із типів запозичень є англіцизми. Внаслідок глобалізації та міжнародних комунікацій англійська мова оточує нас, відтак – англіцизми відіграють ключову роль у позначенні новітніх концепцій, технологічних термінів. Багато написано про запозичення різними науковцями, зокрема мовознавець Е. Маньчак-Вольфельд (pol. E. Mańczak-Wohlfeld) у своїй роботі «Англійсько-польські мовні контакти»[1] пише про позицію англійської мови як lingua franca і про перші англіцизми в польській мові. К. Вашакова (pol. K. Waszakowa) в праці «Прояви інтернаціоналізації у словотворі сучасної польської мови»[2] подає інформацію про інтернаціоналізацію як тенденцію, що вказує на майбутні мовні зміни. Ґрунтовні дослідження запозичень є в працях польських мовознавців В. Ченковського[3], Д. Буттлер[4], М. Заремби[5], А. Віталіш[6], Д. Буттлер, Г. Курковської, Г. Саткевич[7], Ґ. Савіцької[8], Вальчака Б.[9], М. Віташек-Самборської[10]. У 2023 році вчені А. Чєрпіх-Кожєл, Е. Маньчак-Вольфельд, А. Віталіш презентували Новий словник англійських запозичень у польській мові (pol. Nowy słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie), який містить у

[1] Mańczak-Wohlfeld E. Angielsko-polskie kontakty językowe. – Kraków, 2006.
[2] Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny. – Warszawa, 2005.
[3] Cienkowski W. Wpływy i zapożyczenia obce w powojennej polszczyźnie pisanej // Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1978.
[4] Buttler D. Język i my 2. Podręcznik do języka polskiego dla szkół średnich. – Warszawa, 1999.
[5] Zarębina M. Zapożyczenia w polszczyźnie mówionej // Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1978.
[6] Witalisz A. Anglosemantyzmy w języku polskim – ze słownikiem // Język a komunikacja. – 2007. – Z. 16. – S. 322-334.
[7] Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H. Kultura języka polskiego. – Warszawa, 1973.
[8] Sawicka, G. Norma a problem tak zwanych „zapożyczeń" // Poradnik Językowy. – 1995. – Z. 9-10. – S. 78-86.
[9] Walczak B. Między snobizmem i modą a potrzebami języka czyli o wyrazach obcego pochodzenia w polszczyźnie. – Poznań, 1987.
[10] Witaszek-Samborska M. Zapożyczenia z różnych języków we współczesnej polszczyźnie (na podstawie słowników frekwencyjnych). – Poznań, 1993.

своєму реєстрі найновіші англіцизми[11]. Про англіцизми в блогах пишуть А. Менкарська й В. Камаса[12], Г. Вишневська-Б'ялас[13] тощо. Англіцизми стали об'єктом дослідження таких українських мовознавців, як: Т. Майструк[14], Т. Кияк[15], Т. Шинкар, Т. Левченко, Т. Чубань[16], Л. Архипенко[17], Н. Гудима[18] тощо. Українська мовознавець Т. Майструк аналізує англіцизми у текстах публіцистичного стилю, Т. Кияк – запозичення й інтернаціоналізми у фахових мовах, Т. Шинкар, Т. Левченко, Т. Чубань розглядають англіцизми в мові сучасних українських масмедіа, Л. Архипенко – англіцизми у пресі кінця XX – початку XXI століття, Н. Гудима досліджує мовні і позамовні причини запозичення слів.

Однак, незважаючи на велику кількість праць, присвячених структурно-семантичним і функціональним особливостям англіцизмів, на далі залишається актуальним вивчення англіцизмів у сучасному туристичному дискурсі на матеріалі блогів. Ще мало дослідженими є англіцизми саме в польськомовних туристичних інтернет-блогах.

Отже, **мета** пропонованої роботи – проаналізувати й описати особливості функціонування англійських запозичень у текстах туристичних інтернет-блогів, а також з'ясувати чинники, що впливають на використання англіцизмів у туристичному дискурсі.

Мета передбачає виконання таких **завдань**:

1) з'ясувати поняття запозичення й англіцизмів;

2) описати функції англіцизмів у мові;

---

[11] Cierpich-Kozieł A., Mańczak-Wohlfeld E., Witalisz A. Założenia ogólne i mikrostruktura haseł // Nowy słownik języka polskiego w polszczyźnie / Pod red. A. Cierpich-Kozieł, E. Mańczak-Wohlfeld, A. Witalisz. – Kraków. – S. 5-19.

[12] Mękarska A., Kamasa W. Modowe freaki i backpakerzy. Najnowsze anglicyzmy na polskich blogach // Investigationes Linguisticae. – 2015. – Z. 32. – S. 35-52.

[13] Wiśniewska-Białas H. Wpływ języka angielskiego na polszczyznę blogów. – Warszawa, 2011.

[14] Майструк Т. Номінативна функція англіцизмів різних семантичних груп у текстах публіцистичного стилю // Філологічні студії. – 2008. – Вип. 2. – С. 39-46.

[15] Кияк Т. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах // Вісник Житомир. – 2006. – Вип. 2. – С. 28-36.

[16] Шинкар Т., Левченко Т., Чубань Т. Функціонування англіцизмів у мові сучасних українських масмедіа: лінгвоекологічний аспект // Закарпатські філологічні студії. – 2022. – Вип. 25. – С. 66-71.

[17] Архипенко Л. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX – початку XXI ст.). – Харків, 2005.

[18] Гудима Н. Вплив мовних та позамовних чинників на збагачення словникового складу сучасної української літературної мови // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2010. – Вип. 23. – С. 308-316.

3) розглянути класифікації англіцизмів;

4) визначити поняття дискурсу й окреслити межі туристичного дискурсу;

5) дібрати та систематизувати запозичену англійську лексику за тематичними групами;

6) вивчити контекст уживання англіцизмів;

7) розмежувати доцільні й надлишкові запозичення англіцизмів;

8) дослідити функції дібраних одиниць й з'ясувати чинники, що впливають на використання англіцизмів;

9) провести кількісні підрахунки типів аналізованих англіцизмів.

Об'єктом дослідження є англіцизми у текстах польських туристичних інтернет-блогів.

Предметом дослідження є специфіка функціонування англіцизмів у текстах польських туристичних інтернет-блогів.

Методи дослідження. Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань було використано ряд методів дослідження: зіставний, метою якого був аналіз та узагальнення наукових теорій; описово-аналітичний метод – для відбору та систематизації фактичного матеріалу у туристичних інтернет-блогах; статистичні обчислення були здійснені за допомогою методу кількісних підрахунків.

Матеріал дослідження становлять 300 англіцизмів, вилучених методом суцільної вибірки з текстів польськомовних туристичних інтернет-блогів за період з 2019 до 2023 року включно.

Джерельною базою магістерської роботи є тексти з таких інтернет-блогів: Stacja Filipa[19], Życie w podróży[20], Wojażer[21], Na wylocie[22], Szalone walizki[23], а також польські та англійські загальномовні словники: «Великий словник польської мови» («Wielki słownik języka polskiego»)[24]; «Словник польської мови PWN»

[19] Stacja Filipa // http://www.stacjafilipa.pl.
[20] Życie w podróży // https://zyciewpodrozy.pl.
[21] Wojażer // https://wesolowski.co.
[22] Na wylocie // https://nawylocie.pl.
[23] Szalone walizki // https://www.szalonewalizki.pl.
[24] Wielki słownik języka polskiego / pod red. P. Żmigrodzkiego // https://wsjp.pl (dostęp 01.03.2023).

(«Słownik języka polskiego PWN»)[25]; «Добрий словник польської мови» («Dobry słownik języka polskiego»)[26]; «Словник доброго стилю або слова, що люблять» («Słownik dobrego stylu czyli wyrazy, które się lubią») М. Банька[27]; «Словник важких та незрозумілих слів» («Słownik wyrazów trudnych i kłopotliwych») М. Банька[28]; «Кембриджський словник» («Cambridge Dictionary»)[29]; «Оксфордський словник» («Oxford Dictionary»)[30]; «Словник Мерріам-Вебстер» («Merriam-Webster Dictionary»)[31], і корпуси текстів української та польської мов: Генеральний регіонально-анотований корпус української мови[32], Національний корпус польської мови (Narodowy Korpus Języka Polskiego)[33].

Формуючи джерельну базу, ми намагалися вибирати неоднорідні джерела. Саме тому блог Блог Stacja Filipa – це блог про подорожі з детальним описом місць для ночівлі та перекусу, автор дуже часто прикріплює фотографії цих місць і відкрито говорить про проблеми мандрівників. Автор блогу Życie w podróży детально описує свої подорожі, багато інформації подає стосовно цін на житло та транспорт. У блозі Wojażer автор розповідає цікаві факти з історії міста, у якому перебуває. Автор блогу Na wylocie найбільше концентрує свою увагу на різних видах дозвілля під час подорожі. Szalone walizki – блог подружжя, в якому вони подають найцікавіші, на їхню думку, місця для подорожі, порівнюють те, як можна провести час у вибраному місті з огляду на різні фінансові ситуації.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання проаналізованого фактичного матеріалу на заняттях з польської мови як іноземної, при підготовці спецкурсів та спецсемінарів з польської лексикології, а також при укладанні реєстрів нової лексики або реєстрів англійських запозичень у польській мові.

---

[25] Słownik języka polskiego // https://sjp.pwn.pl (dostęp 01.03.2023).
[26] Dobry słownik języka polskiego / pod red. A. Czesaka, Ł. Szałkiewicza, S. Żurowskiego // https://dobryslownik.pl (dostęp 01.03.2023).
[27] Bańko M. Słownik dobrego stylu czyli wyrazy, które się lubią. – Warszawa, 2006.
[28] Bańko M. Słownik wyrazów trudnych i kłopotliwych PWN. – Warszawa, 2010.
[29] Cambridge Dictionary // https://dictionary.cambridge.org (dostęp 01.03.2023).
[30] Oxford Learner's Dictionaries // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com (dostęp 01.03.2023).
[31] Merriam-Webster Dictionary // https://www.merriam-webster.com (dostęp 01.03.2023).
[32] ГРАК – Генеральний регіонально-анотований корпус української мови // http://uacorpus.org/Kyiv/ua (доступ 04.12.2023).
[33] Narodowy Korpus Języka Polskiego // http://nkjp.pl (dostęp 04.12.2023).

Теоретичне значення роботи полягає в можливості використовувати його результати в подальших дослідженнях англіцизмів у польськомовних туристичних інтернет-блогах, а також використовувати теорію, зібрану в першому розділі, на лекційних курсах з лексикографії.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому на матеріалі польськомовних туристичних інтернет-блогів останніх п’яти років комплексно проаналізовано структурно-семантичні особливості англіцизмів та їхні функції, детально вивчено контекст уживання англіцизмів, розмежовано доцільні й надлишкові запозичення англіцизмів.

Апробація результатів дослідження. За матеріалами роботи виголошено доповідь на ІІ Всеукраїнській (не)класичній студентській науковій інтернет-конференції «Мовно-літературний коворкінг», що відбулася 21-22 листопада 2023 року, а також є публікація у збірнику статей за матеріалами ІІ Всеукраїнської (не)класичної студентської наукової інтернет-конференції «Мовно-літературний коворкінг».

Обсяг і структура роботи. Магістерська робота загальним обсягом 109 сторінок, з них – 87 сторінок основного тексту, складається зі Вступу, двох розділів, Висновків, Списку використаної літератури, який містить 62 позиції, Списку використаних джерел, що налічує 20 позицій, Резюме польською мовою та Додатка – списку англіцизмів на корпусі обраних туристичних інтернет-блогів. На початку роботи вміщено її Зміст. У першому розділі «Англіцизми як група запозиченої лексики» коротко розглянуто теоретичні питання, що виникають у ході дослідження англіцизмів у польськомовних туристичних інтернет-блогах, зокрема: процес запозичення та функції, класифікації англіцизмів з огляду на різні критерії, а також розглянуто теоретичні питання, що стосуються туристичного дискурсу. Другий розділ «Функціонування англійських запозичень у сучасному туристичному дискурсі» присвячено систематизації запозиченої англійської лексики за тематичними групами, аналізу англіцизмів у межах їхніх тематичних груп і розмежуванню доцільних й надлишкових запозичень.

РОЗДІЛ 1
АНГЛІЦИЗМИ ЯК ГРУПА ЗАПОЗИЧЕНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1. Англіцизми: процес запозичення та функції

1.1.1. Процес запозичення та розуміння поняття «англіцизм»

Нема таких мов, які б розвивалися в абсолютній ізоляції[34]. Запозичення певних елементів з однієї мови до іншої є універсальним явищем, стосується це явище всіх мов, що безпосередньо або посередньо (за допомогою інших мов) контактують одне з одним. Вплив іноземних мов не з'являється лише в комунікаційно ізольованому суспільстві[35]. Зі стрімкою популяризацією англійської мови чимало мовознавців зіштовхнулося з проблемою прийняття або неприйняття до своєї мови запозичень. Як зазначає А. Кравчук: «Термін «запозичення» можна використовувати у ширшому та вужчому значенні. Запозичення у ширшому значенні – це іншомовні у структурі окремої мови слова, фразеологізми, типи дериватів, синтаксичні конструкції, тобто кожен елемент іншомовного походження у структурі рідної мови. У вужчому значенні цей термін обмежується лексичними запозиченнями…»[36].

Насамперед вирізняємо англіцизми – англійські запозичення (не варто забувати також про американізми, які походять з англійської мови, але є характерними для американської культури). Мовознавець Е. Маньчак-Вольфельд стверджує, що процес проникнення англійських слів у польську мову розпочався ще у XVI столітті й першими запозиченими словами були: *lord, lord major, spiker*[37]. У п'ятдесятих роках XVIII століття були зареєстровані наступні англіцизми і стосувалися вони життя в Англії. Дещо пізніше запозиченими були слова *dolar, gwinea, pens, purytanin, szyling* – перші запозичення, пов'язані з американськими реаліями[38]. Е. Маньчак-Вольфельд також зазначає, що вплив

[34] Кияк Т. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах // Вісник Житомир. – 2006. – Вип. 2. – С. 28-36.
[35] Dunaj B., Mycawka M. O potrzebnych i niepotrzebnych zapożyczeniach z języka angielskiego // Studia Linguistica. – 2017. – Z. 12. – S. 67-80.
[36] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[37] Mańczak-Wohlfeld E. Angielsko-polskie kontakty językowe. – Kraków, 2006.
[38] Там само.

англіцизмів на польську мову спершу був меншим порівняно з іншими запозиченнями: латинізмами, грецизмами та русизмами. Зокрема у період Польської Народної Республіки до польської мови потрапляло чимало русизмів, адже російська мова була обов'язковою для вивчення у школах. Мовознавець провела дослідження та подала наступні цифри зростання англійських запозичень у польській мові: у період з 1945 року до 1989 року кількість одиниць англомовного походження зросла з 530 до 1000. Бачимо, що замість наповнення мови русизмами кількість англіцизмів у польській мові зросла вдвічі. Важливо зазначити, що у XXI столітті і англіцизми, і американізми все частіше з'являються у розмовному стилі мовлення, у текстах розважального характеру й у соціальних мережах. Що цікаво, створено корпораційну мову (pol. język korporacyjny), яка складається з англіцизмів, й існує для спілкування та ведення бізнесу в онлайн просторі.

К. Вашакова пише про те, що на лексичний склад польської мови впливають зміни реальності, серед яких: виникнення нових форм державних інституцій, визволення від впливів Радянського Союзу, прагнення бути частиною Європейського Союзу, розвиток інформаційних систем і поширення реклами[39]. Мовознавець подає чотири різних сфери життя, до яких можемо віднести значну частину запозичень: політика й ідеологія; економіка, фінанси; нові технічні явища; здоров'я та спорт[40]. Н. Земляна також виокремлює декілька тематичних груп у своїй праці, серед згаданих вченою є такі: людина і суспільство; економіка, бізнес, гроші; розваги; техніка і назви пристроїв; Інтернет та мова Інтернету[41].

[39] Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny. – Warszawa, 2005.
[40] Там само.
[41] Zemlanaja N. Fighter, hejter i headliner, czyli o wyrażeniach pochodzenia angielskiego we współczesnej polszczyźnie (na materiale czsopisma Polityka) // Bydgoskie studia nad pragmatyką językową / Pod red. H. Kurek, M. Święcickiej, M. Peplińskiej. – Bydgoszcz, 2016. – S. 354-368.

1.1.2. Проблема ставлення мовознавців до запозичень

З появою великої кількості англіцизмів з'явилося питання щодо того як реагувати на їх використання – приймати англіцизми до польської мови чи надавати перевагу питомим польським відповідникам. К. Вашакова у праці «Мова в дії і дії на мові»[42] насамперед концентрує свою увагу на мовній свідомості, яка є важливим інструментом у процесі комунікації, а тому спонукає нас активно досліджувати рідну та іноземну мови, їх взаємовплив. А. Марковський (pol. A. Markowski) виділяє кілька різних підходів ставлення до мови (pol. postawy wobec języka): пуризм, перфекціонізм, мовне логізування, мовний лібералізм, мовний індиферентизм, природне ставлення до мови, раціональне ставлення до мови.

Перший підхід, який ми розглянемо, – це пуризм, що передбачає дбання про мову, її чистоту та викорінення будь-яких запозичень. Пуристи досить відкрито заявляють про те, що варто боротися з англіцизмами, адже вважають, що вони засмічують мову[43]. Наступний підхід ставлення до мови – перфекціонізм, основним завданням якого є прагнення до ідеальної мови і для досягнення цієї цілі перфекціоністи пропонують зменшити кількість винятків і зменшити варіативність. Досить подібним підходом до перфекціонізму є мовне логізування. У мовному логізуванні маємо на увазі узгодження усіх елементів речення, не опираючись на науковий образ світу та термінологію, а саме на спостереження дійсності[44]. Ще одним підходом ставлення до мови є мовний лібералізм, який можна охарактеризувати толерантністю до слів запозичених з інших мов і також запозичень внутрішніх. Мовні ліберали (прихильники мовного лібералізму) не бачать проблем у поповненні лексичного складу мови синонімами іншомовного походження та вважають доречним прийняти до мови такі слова: *biznesmen, didżej, baby-sitter*, адже вони дають назви професіям, які раніше не існували. Не менш важливими для запозичення до польської мови, як

[42] Waszakowa K. Język w działaniu i działania na języku. – Warszawa, 2021.
[43] Markowski A. Kultura języka polskiego. – Warszawa, 2018.
[44] Там само.

вважають прихильники мовного лібералізму, є слова *briefing*, *test*, *promocja*, оскільки ці слова називають нові явища у мові або ж доповнюють їх. Ще одним підходом ставлення до мови є мовний індиферентизм. На думку прибічників індиферентизму, мова не є вартісною та не має впливу на повсякденне життя. На перший погляд подібним до індиферентизму є природне ставлення до мови (pol. postawa naturalna), але маємо усвідомлювати, що у цьому підході йдеться про прийняття мови як норми, тоді як у мовному індиферентизмі йдеться про її знецінювання. Останнім, та не менш важливим, підходом є раціональне ставлення до мови, що опирається на розумовому аналізі та науковій знайомості мовних процесів[45].

Ставлення до мови кожного окремого мовця дозволяє оцінити ситуацію тут і зараз та змоделювати зміни, які можуть відбутись в майбутньому. Умовно ставлення до мови аналізують у таких контекстах, як, наприклад, коли поряд активно функціонують дві чи більше офіційно визнані мови: ситуація у Каталонії, Країні Басків, Валенсії, Уельсі, Бельгії, Південній Африці, Гонконгу. Часто аналізують ставлення до англійської мови як lingua franca[46].

Отже, кожен підхід включає свою унікальну позицію щодо мови та використання запозичених слів. На нашу думку, пуризм та мовний лібералізм є своєрідними антонімами серед усіх підходів, оскільки описують абсолютно протилежні способи взаємодії з мовою. Перший з них – дбає про чистоту мови та заохочує до того, аби позбуватися англіцизмів (й інших запозичень), користуватися натомість польськими відповідниками. Другий – характеризується толерантністю до англомовних (й іншомовних) запозичень та є гнучким стосовно використання запозиченої лексики. Вищезгадане стає поштовхом до прийняття нами саме мовного лібералізму.

[45] Markowski A. Kultura języka polskiego. – Warszawa, 2018.
[46] Музика М. Теоретичні підходи до вивчення ставлення до мови // Studia Ukrainica Posnaniensia. – 2021. – Вип. 2. – С. 51-58.

1.1.3. Функції англіцизмів

Якщо ж використовуємо англіцизми у мові, то робимо це з певною метою, відтак – поговоримо про функції англіцизмів у польській мові. На базі опрацьованої літератури виділяємо такі функції англіцизмів: номінативна[47], емоційно-експресивна[48], комунікативна[49], замінна[50], персвазійна[51].

Як приклад візьмімо слово «Інтернет», що стало загальновживаним не лише в українській та польській, але й в інших слов'янських мовах. За його допомогою чудово простежується перша функція англіцизмів – номінативна – називання предметів, явищ, процесів, якостей.

Слова іншомовного походження, зокрема й англіцизми, на відміну від питомих лексем, мають специфічні особливості у називанні предметів: деякі слова-найменування переходять з англійської мови разом із предметом чи поняттям іншомовної дійсності, заповнюючи при цьому лакуни в мові-реципієнті; інші – позначають вже існуючі предмети та поняття[52]. С. Рижикова вважає, що в останньому випадку запозичені слова служать певним цілям: 1) вносять додаткові відтінки в поле значень відповідної групи питомих слів, уточнюють або деталізують поняття, що виражається питомим словом, служать для розмежування смислових відтінків; 2) усувають полісемію питомого слова, спрощують його смислову структуру; 3) використовуються як узагальнюючі найменування за наявності в мові лише деталізуючих позначень…[53]. Слово «Інтернет» з'явилося для опису всесвітньої мережі, тобто з появою нових технологій або ж ідей, які ще недоступні або недостатньо розвинені в мові

[47] Майструк Т. Номінативна функція англіцизмів різних семантичних груп у текстах публіцистичного стилю // Філологічні студії. – 2008. – Вип. 2. – С. 39-46.
[48] Геник О. Функції англіцизмів у текстах сучасних регіональних видань // WayScience / За ред. В.Мареничeнко. – Дніпро, 2022. – С. 202-204.
[49] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.
[50] Przybylska R. O niektórych anglicyzmach w języku młodzieży // Język nasz ojczysty w kontaktach międzyludzkich / Pod red. B. Taras. – Rzeszów, 2018. – S. 51-63.
[51] Lewiński P. Retoryka reklamy. – Wrocław, 1999.
[52] Майструк Т. Номінативна функція англіцизмів різних семантичних груп у текстах публіцистичного стилю // Філологічні студії. – 2008. – Вип. 2. – С. 39-46.
[53] Рижикова С. Лексико-семантична характеристика англійських запозичень у сучасній українській мові // Мова: етнокультурний і прагматичний аспект. – Дніпропетровськ, 1989, ст. 98-104.

оточення, з’являються нові слова для опису. Слово «Інтернет» є англіцизмом, що функціонує у багатьох мовах, оскільки з’явилася необхідність пояснити, що це.

Важливо додати, що в інформаційних технологіях та бізнесі англіцизми теж виконують номінативну функцію. Вона стосується технічної специфікації – англійські слова (терміни) часто використовуються для точного і чіткого опису технічних понять, процесів і технологій, що можуть бути складними для перекладу, можуть втратити точність. Власне тому зберігається оригінал слова, що допомагає передати первинне значення і виразність[54]. Окрім цього англіцизми забезпечують міжнародну спільність, незважаючи на те, що хтось з колег не знає англійської мови. Оскільки сфера IT, як і сфера міжнародного бізнесу, стрімко розвивається, тому з’являються нові технології і поняття. Використання англіцизмів на позначення цих понять допомагає швидше впроваджувати та приймати новітні технології разом із специфічною лексикою на їх позначення[55].

М. Забава (pol. M. Zabawa) провів цікавий експеримент щодо значень англіцизмів у польській мові. Вчений обрав вісім англіцизмів зі Словника англійських запозичень (pol. Słownik zapożyczeń angielskich): *ageizm*, *blockbuster*, *casual day, hot spot, impeachment, ofsaid, spoiler*, *voucher* і створив коротку анкету, в якій попросив написати значення цих англіцизмів. В анкеті М. Забава вказав, що йдеться не про переклад, а саме про значення слів, оскільки ці англіцизми функціонують в польській мові. Результати такого дослідження показали, що жодна особа не змогла пояснити всі вісім слів, ані сім з них, навіть студенти напряму англійська філологія. Що цікаво, слова, які були невідомі або маловідомі, студенти почали описувати, додаючи нову інформацію або значення, якого у словниках немає. В цьому М. Забава вбачає певний парадокс: запозичаємо англіцизми на позначення нових речей, але не можемо пояснити їхнього значення[56].

[54] Cierpich A. Zapożyczenia angielskie w polszczyźnie korporacyjnej. – Kraków, 2019.
[55] Там само.
[56] Zabawa M. O pewnym paradoksie związanym z zapożyczeniami angielskimi w polszczyźnie // Ukryte zalety wyrazów obcych / Pod red. D. Svobodová, M. Bańko. – Ostrava, 2016. – S. 139-142.

Далі ж О. Геник розглядає емоційно-експресивну функцію англіцизмів. Найчастіше вона помітна у засобах масової інформації. Варто наголосити, що англіцизми часто використовуються журналістами для того, щоби достовірно передати інформацію про певні події. Ця функція полягає в тому, щоб додати емоційної виразності й інтенсивності комунікації. Деякі англіцизми мають виражені емоційні конотації або асоціюються з певними почуттями, що дозволяє використовувати їх для емоційного підкреслення у мові. До таких англіцизмів О. Геник відносить: *cool*, *wow*, *epic*, *awesome*, *fantastic*, *love*, *hate*, *enjoy*, *happy*, *horrible*. «Емоційно-експресивна функція англіцизмів у ЗМІ спрямована на читача з метою викликати в нього певні емоції під час прочитання тексту. Автор може висловлювати негативне чи позитивне ставлення до об'єктів, суб'єктів та подій, висвітлених у матеріалі.» – пише О. Геник[57] і варто лиш додати, що ця функція стосується не тільки читачів, але й глядачів і слухачів, адже говоримо про емоційно-експресивну функцію у всіх засобах масової інформації.

Як приклад О. Геник зазначає, що з метою привернення уваги репортери з видання «Галка» використали слово «фудпорн» для їхньої постійної рубрики, у якій вони проводили своєрідний огляд закладів харчування чи служб доставки. Саме так і виглядав один із заголовків: «Foodporn Ivano-Frankivsk: ревізія доставки La П'єц». Слово «фудпорн» означає демонстрацію в рекламі, медіа ідеалізованих продуктів. Термін використано метафорично[58].

Наступною розглядаємо комунікативну функцію. А. Віталіш (pol. A. Witalisz) вважає, що комунікативна функція є домінуючою, оскільки сприяє обміну інформацією між користувачами мови. Як приклад А. Віталіш пише про те, що англіцизми надають змогу особам, які не входять до спільноти LGBTQ+, подавати інформацію, що власне стосується цієї спільноти та осіб, причетних до неї. Прикладом слугують *queer*, *LGBT* (ang. *LGBT*) або фразеологізм «mniejszości seksualne» (< ang. *sexual minorities*)[59].

[57] Геник О. Функції англіцизмів у текстах сучасних регіональних видань // WayScience / За ред. В.Мареничeнко. – Дніпро, 2022. – С. 202-204.
[58] Там само.
[59] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.

З комунікативної функції, на думку А. Віталіш, випливають й вторинні функції англіцизмів, такі як функція злиття та групотворча. Англіцизми в дискурсі, пов'язаному із громадою осіб, які не вписуються в традиційну бінарну модель статі, допомагають створити соціальний зв'язок між людьми, яких об'єднують спільні переконання та які перебувають в особливому становищі, такому як боротьба за права меншин (наприклад, за права гомосексуальних осіб < ang. *gay rights*). Спільна лексика не лише підтверджує приналежність до групи та відрізняє спільноту LGBTQ+ від інших громад, але також забезпечує зв'язок із так званими «союзниками» (< ang. *allies*), тобто гетеросексуальними особами, які підтримують осіб LGBTQ+ у боротьбі за рівність[60].

Специфічною функцією англіцизмів є їх використання як замінних слів або виразів (зокрема у молодіжному жаргоні), які дозволяють обговорювати теми, що підлягають мовному табу[61]. За допомогою евфемізмів обговорюються питання, пов'язані з негативною поведінкою, такою як вживання алкоголю, наркотиків, статеві стосунки або використання нецензурної лексики.

Р. Пшибильска (pol. R. Przybylska) пише про те, що деякі лексичні запозичення з англійської мови можуть здаватися зайвими, але важливі не тільки номінативні функції слова, але й конотації, які з ними пов'язані. Тому з'являються англійські вирази замість польських слів: *ojciec* – це *father, fawer, fater, fader*; *rodzice* – це *parentsi*; *siostra* – це *sis* або *sista*; *przyjaciel* – це *frend*; *włosy* – це *hery*; *twarz* – це *fejs* від англійського *face*; *spodnie* – це *trauzery* від англійського *trousers*; *muzyka* – це *musie*; а *poważnie* – це *seryjnie* або *serialnie* від англійського *seriously*. До певної міри англіцизми відображають систему цінностей, характерну для молодого покоління. Звертає на себе увагу значна кількість запозичених слів, які описують стан життя без напруги, поспіху, в режимі *chillout/ czilalt*. *Chillout* описується користувачами Інтернету як повна релаксація, відсутність будь-яких проблем або їх ігнорування, і походить від

[60] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.
[61] Przybylska R. O niektórych anglicyzmach w języku młodzieży // Język nasz ojczysty w kontaktach międzyludzkich / Pod red. B. Taras. – Rzeszów, 2018. – S. 51-63.

англійського *to chill out* – повністю розслабитися. До цієї групи слів належать: *lajt, lajcik, soft, sofcik*, які відображають захоплення таким ставленням до життя[62].

Ще однією не менш важливою функцією англіцизмів є персвазійна. М. Яцимірська у своїй праці «Персвазія у світі віртуального комунікування» пояснює, що персвазія – це мистецтво переконувати когось у своїй правоті; походить слово «персвазія» від латинського *Persuasio* – умовляння; *persuadere* – намовляти, переконувати[63].

Англіцизми у рекламі телебачення з'являються в назвах фірм та продуктів, а ті у свою чергу зазвичай є сталими і відносно незмінними елементами. Крім того, назви продуктів є важливим елементом реклами та презентації фірми, так само, як її назва[64]. «Нічого дивного, що в багатьох випадках назва фірми ідентична назві виробу, який вона виробляє. Це особливо стосується великих фірм з міжнародною репутацією» – зазначають В. Хлопицький та Є. Свонтек (pol. W. Chłopicki i J. Świątek)[65].

Серед прикладів англіцизмів, що виконують персвазійну функцію маємо наступні: «*Lipton. Tea can do that.* (pol. herbata może to zrobić)», «*Ford. Feel the difference* (pol. poczuj różnicę)», «*Honda – the power of dreams* (pol. siła marzeń)»[66].

А. Віталіш також згадує про персвазійну функцію як засіб передачі певного світогляду та зазначає, що ця функція може бути виконувана двома способами:

- як іноземні слова, що не зрозумілі для всіх, англіцизми можуть стати інструментом маніпуляції та використовуватися для навмисного введення в оману з метою досягнення бажаних цілей, якщо їхній семантичний обсяг навмисно спотворений, а мовні навички отримувача не дозволяють визнати це спотворення; наприклад слово «gender» (< ang. *gender*), семантичний обсяг якого в польській мові залежить від обізнаності мовця.

[62] Przybylska R. O niektórych anglicyzmach w języku młodzieży // Język nasz ojczysty w kontaktach międzyludzkich / Pod red. B. Taras. – Rzeszów, 2018. – S. 51-63.
[63] Яцимірська М. Персвазія у світі віртуального комунікування // Наукові записки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009. – Вип. 35. – С. 18-22.
[64] Lewiński P. Retoryka reklamy. – Wrocław, 1999.
[65] Chłopicki W., Świątek J. Angielski w polskiej reklamie. – Warszawa – Kraków, 2000.
[66] Wieluniecka A. Ekspansja anglicyzmów w języku reklamy prasowej // Linguistica Copernicana. – 2010. – № 2. – S. 263-272.

Англіцизми можуть бути засобом впливу на переконання та поведінку інших, адже нейтральне англійське *gender* може бути порівнюване у польській мові з такими словами як *diabeł*, *szatan*, *zaraza*, *totalitarny*, *szkodliwy*, *zagrożenie*, внаслідок чого воно набуває негативного забарвлення[67].

- або ж за допомогою англіцизмів можна просувати позитивні цінності та формувати ставлення, що ґрунтуються на повазі до інших; наприклад, використання первісно нейтральних англійських назв для індивідів і груп в межах громади LGBTQ+ (*gay*, *LGBT*, *społeczność osób homoseksualnych* < ang. *gay community*) може надавати нейтральний та недепресивний спосіб висловлювання проблем, пов'язаних із громадою LGBTQ+[68].

Отже, запозичення – це іншомовні у структурі окремої мови слова, фразеологізми, типи дериватів, синтаксичні конструкції, тобто кожен елемент іншомовного походження у структурі рідної мови, а англіцизми – це запозичення з англійської мови. Процес проникнення англіцизмів у польську мову розпочався ще у XVI столітті зі слів *lord*, *lord major*, *spiker*. Опираючись на підходи ставлення до мови А. Марковського, у цій роботі надаємо перевагу мовному лібералізму, що характеризується толерантністю до запозичених з іншої мови структур.

У світлі вищезгаданого виділяємо такі основні функції англіцизмів у мові:

- номінативну, що називає нові предмети та явища;
- емоційно-експресивну, яка характеризується додаванням емоційної виразності й інтенсивності комунікації;
- комунікативну, що допомагає полегшити обмін інформацією між користувачами мови;
- замінну, яка служить для заміни слів або виразів, що зазнали мовного табу, особливо у молодіжному жаргоні;

[67] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.
[68] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.

- персвазійну, що у свою чергу може бути використана як для маніпуляції, так і для позитивного впливу.

1.2. Класифікації англіцизмів

Класифікації англіцизмів є важливою складовою вивчення і аналізу мовного впливу англійської мови на інші мови світу, зокрема й на польську мову. Цей підхід дозволяє нам зрозуміти різнобарвність англіцизмів та їхню роль у лінгвістичній динаміці. Вважаємо, що класифікації допомагають визначити, як англіцизми та американізми з'являються у польській мові і як вони впливають на її лексику та граматику. Унаслідок запозичення англіцизмів з'являється необхідність перевірити їх написання, вимову та/або знайти питомий польський відповідник – зробити це найкраще за допомогою словника. Незважаючи на те, що двомовні словники є дуже поширеними лексикографічними виданнями, вони, в основному, недооцінюються та вважаються другорядними у порівнянні з одномовними словниками[69]. Структурно-семантичні дослідження англіцизмів, а також їх аналіз відбуваються через вивчення узусу (pol. uzus) і різні експериментальні дослідження[70].

Варто розпочати із загальної типології запозичень, яку пропонує нам мовознавець А. Кравчук: типи запозичень з огляду на предмет запозичення, типи запозичень з огляду на критерій ступеня присвоєння, типи запозичень з огляду на дорогу запозичення, типи запозичень з огляду на спосіб запозичення, інтернаціоналізми[71]. Саме ця типологія, на наш погляд, є найчіткішою, тому під час опису класифікацій англіцизмів беремо її за основу.

1.2.1. Запозичення з огляду на предмет запозичення

Беручи до уваги типи запозичень з огляду на предмет запозичення, розрізняємо запозичення властиві, тобто слова, що були прийняті з англійської

[69] Piotrowski T. Zrozumieć leksykografię. – Warszawa, 2021.
[70] Witalisz A. Najnowsze metodologie badawcze w lingwistyce kontaktu i automatyczna ekscerpcja anglicyzmów // Język Polski. – 2022. – Z. 2. – S. 5-22.
[71] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.

мови з тим самим значенням, що й в англійській; та запозичення структурні – запозичаємо синтаксичні частини. До останніх належать словотвірні кальки, синтаксичні кальки, фразеологічні кальки, а також особливий, на думку А. Кравчук, вид – семантичні кальки[72]. А. Моклиця у своїй праці «Лексикологія сучасної польської мови» описує ті ж види, але семантичні кальки називає також значеннєвими. Окрім цього науковець не згадує про семантичні кальки, а до видів у цій типології додає ще штучні запозичення[73].

Обоє вчених пишуть про гібриди. Гібриди – це слова, що містять у собі частини польські та іншомовного походження. Серед таких гібридів: *cyberprzestrzeń, e-książka, zakuping*[74]. Багато мовознавців вважає, що гібридами є слова, які мають префікс іншомовного походження та польську основу слова: *automyjnia, superzabawa, minisuszarka*[75]. Свою думку щодо гібридів та особливостей їх утворення подає й мовознавець А. Віталіш: «Можна запропонувати відносно широке, але відповідне загальноприйнятому визначенню, розуміння терміну «гібрид», який як гіперонім охоплює такі різномовні комбінації:

1. Іншомовна частина + рідний (польський) компонент – *arcytrudny*;
2. Іншомовна частина + іншомовна частина (так звані штучні запозичення) – *telewizja* < ang. t*elevision* (gr. *tēle* + łac. *visio*);
3. Іншомовна частина + іншомовна частина + рідний (польський) компонент – *monolingwalny* < ang. *monolingual* (gr. *mónos* + łac. *lingua* + pol. *-ny*)»[76].

1.2.2. Запозичення з огляду на ступінь присвоєння

Далі ж розглядаємо типи запозичень з огляду на критерій ступеня присвоєння цих слів. А. Моклиця та А. Кравчук поділяють ці запозичення на:

[72] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[73] Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
[74] Cierpich A. Zapożyczenia angielskie w polszczyźnie korporacyjnej. – Kraków, 2019.
[75] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[76] Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. – Kraków, 2016.

- цитати – слова чи фрази, що зовсім не мають змін у своїй фонетичній чи графічній структурі: *country, fifty-fifty*[77]; *fair play, jazz, playboy*[78]; їх ми називаємо зовсім не присвоєними;
- запозичення частково присвоєні – на письмі та у вимові можуть адаптуватися до польської мови, проте не відмінятимуться через свою нетипову для польської мови будову: *guru, tabu*[79]; до часткових запозичень потрібно віднести й такі, що залишають іншомовний запис, але відмінюються за правилами польської словозміни: *notebook, notebooka*; *e-mail, e-mailu*[80];
- запозичення повністю присвоєні – слова, що вимовляються, записуються польською і можуть відмінюватися згідно з правилами відмінювання у польській мові: *slogan, budżet, tunel*[81].

На нашу думку, розрізнити ступінь присвоєння може виявитися складним завданням.

1.2.3. Запозичення з огляду на дорогу запозичення

Наступний тип запозичень – з огляду на дорогу запозичення:

- безпосередні – ті, що потрапляють до польської мови безпосередньо з іноземної мови;
- посередні – ті, що «проходять» певну дорогу, їх шлях може початися у грецькій мові, продовжитись в англійській і лише тоді вони з'являться у польській[82].

Цікавий погляд на критерій з огляду на дорогу запозичення на прикладі англіцизмів презентує вчена А. Віталіш. Для неї англіцизм – це:

- слово, що примандрувало з англійської мови (себто контакт безпосередній): pol. *surfing* < ang. *surfing*;

[77] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[78] Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
[79] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[80] Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
[81] Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. – Kraków, 2016.
[82] Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. – Warszawa, 1984.

- слово англійського походження, але запозичене за посередництвом іншої мови (тобто контакт посередній): pol. *befsztyk* < niem. *Beefsteak* < ang. *beefsteak*;
- слово, що не є англійського походження, але запозичене у польську мову за допомогою англійської мови: pol. *tomahawk* < ang. *tomahawk* < algon. *Tämähäk*[83].

Пізніше такий підхід приймає й вчена Е. Маньчак-Вольфельд у праці «Словник англіцизмів в польській мові»[84].

1.2.4. Запозичення з огляду на спосіб запозичення

Типи запозичень з огляду на спосіб запозичення поділяються на:

- запозичення фонетичні[85] (або ж слухові[86]) – це слова, запозичені найчастіше у процесі безпосереднього усного контакту з мовою-джерелом; у такому випадку переймається іноземна вимова, а написання слів стає простішим для поляків[87]; прикладами слухового запозичення можуть бути слова, які зберегли свою англійську вимову: *quiz*, *weekend*, *party*, *hit*, *live*, *blog*, *chat* (pol. *czat*), *laptop*;
- запозичення графічні[88] (або ж візуальні[89]) – слова, що потрапляють до польської мови через письмо, тому їх написання залишається англійською, проте відчитуємо ми ці слова польською[90]; наприклад, *banner* (також можемо записувати польською *baner*) англійською звучить як [bene^{r}], хоча у польській читаємо [baner].

Вважаємо, що слухові запозичення є важливим елементом процесу мовного впливу, оскільки вони дозволяють зберегти звучання іноземних слів, сприяючи тим самим швидшому розповсюдженню цих лексичних одиниць.

[83] algon. – język algonkiński – алгонкінська мова – одне з мовних об'єднань Північної Америки
[84] Cierpich A. Zapożyczenia angielskie w polszczyźnie korporacyjnej. – Kraków, 2019.
[85] Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
[86] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[87] Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. – Kraków, 2016.
[88] Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
[89] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
[90] Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. – Kraków, 2016.

Візуальні запозичення, у свою чергу, з'являються у польській мові завдяки засобам масової інформації та соціальним мережам.

1.2.5. Інтернаціоналізми

Інтернаціоналізми зазвичай не вважаються одиницями певної мови, оскільки інтернаціональне не може бути своїм чи чужим, тому явище інтернаціонального виходить за межі двох протилежних категорій «своє – чуже». Останні глибоко пронизують національно-етнічну свідомість і ментальність народів, відображаючи колективне національне свідоме та підсвідоме, віддзеркалене в мові носіїв культури. Категорія «своє – чуже» створює стійкі стереотипи уявлень про світ, впливаючи на механізм самоідентифікації етнічної свідомості[91].

Інтернаціоналізація лексем є одним із універсальних мовних явищ, оскільки включає до свого словникового фонду певну кількість міжнародних слів і термінів. Цей процес досить складний і пов'язаний з внутрішньомовними та позамовними чинниками. Саме тому інтернаціональне, міжнародне слово може або генетично належати до загальноетимологічного фонду і проходити шлях розвитку всередині конкретної мови, або запозичуватися з мови, у якій воно введено в ужиток, при цьому неабияка роль відводиться мові-посереднику[92].

На нашу думку, одне з найбільш вичерпних значень для інтернаціоналізмів подає О. Пономарів у «Стилістиці сучасної української мови»: «Інтернаціоналізми – це слова, що вживаються в багатьох неблизькоспоріднених мовах і водночас зберігають спільність семантики та фонетико-морфологічної будови, переважають у сфері понять із галузі культури, науки, політики, мистецтва; як правило, не мають відповідників у мові поширення»[93].

[91] Ковальчук О. Інтернаціоналізми як компоненти запозиченої епонімічної лексики в сучасній українській та англійській мовах // Закарпатські філологічні студії. – 2019. – Вип. 9. – С. 88-91.
[92] Козловська Л., Краснопольська Н. Інтернаціоналізми в українській термінології менеджменту // Культура слова. – 2020. – № 92. – С. ст. 216- 229.
[93] Пономарів О. Стилістика сучасної української мови. – Тернопіль, 2000.

Отже, усі ці типології запозичень демонструють, що аналіз англіцизмів є важливою складовою дослідження мовного впливу та мовної динаміки у сучасному світі.

По-перше для лінгвістів це важливий інструмент для вивчення того, як слова з іноземних мов потрапляють у лексику мови-запозичувача (у нашому випадку – польську мову). Це допомагає розуміти, яким чином мови взаємодіють між собою і які процеси лежать в основі мовного впливу.

По-друге аналіз англіцизмів за описаними вище типологіями запозичень дозволяє розглядати мовний вплив у контексті культурної взаємодії. Це допомагає розуміти, як англійська мова впливає на культурний простір польської мови, а також які аспекти англійської культури стають частиною самої польської культури і польського мовного образу.

1.3. Туристичний дискурс як вид дискурсу в цілому

1.3.1. Розуміння поняття «дискурс»

Перш за все, маємо розуміти, що слово дискурс також є запозиченням у польській мові, а саме латинізмом. Є. Бартмінський (pol. J. Bartmiński) пише, що дискурс теж можемо вважати запозиченням французько-англійським. Словники кваліфікують дискурс як слово наукове і слово книжне[94]. Наприклад, Великий словник польської мови дає таке визначення лексеми: «збір текстів і традицій, а також правил створення текстів, які виникають у певній ситуації або створюються певними групами людей і відображають умови їхнього створення і характерні погляди на світ», тоді як слово книжне це «структурований діалог про щось важливе». Натомість Словник PWN не розмежовує наукове чи книжне поняття цього слова і окреслює дискурс як «обговорення наукових тем»[95]. В англомовних публікаціях дискурс трактується як синонім до слова текст[96]. Вважаємо, що у контексті сучасної парадигми досліджень не можемо ототожнювати слова *текст* і *дискурс*.

[94] Bartmiński J. Tekstologia. – Warszawa, 2009.
[95] Dyskurs // https://sjp.pwn.pl/szukaj/dyskurs.html
[96] Bartmiński J. Tekstologia. – Warszawa, 2009.

Кембриджський словник визначає дискурс як використання мови для комунікації усної або ж письмової, тоді як текст у цьому словнику – це написані слова у книжці, журналі тощо.

Т. ван Дейк (eng. T. van Dijk) , дослідивши це питання, зробив висновок, що дискурс є подією у комунікації, ця подія може бути промовлена і написана, базується вона на таких складових: хто використовує цю мовну форму, як, чому і коли. Дискурс, на думку вченого, має три виміри: використання мови, переказування знань та ідей, а також взаємодія. Аналізуючи дискурс та взаємодію усіх трьох вимірів, з'являється завдання зрозуміти як вибране використання мови впливає на форму та розвиток взаємодії; як ці три виміри впливають на світогляд людини та чи здатні його формувати[97].

Термін «дискурс» є комунікатом, що здатен врахувати всі складові комунікаційної моделі. Таким чином, об'єктом сучасних досліджень є не мова як система (*langue*), але як її конкретні актуалізації (*parole*), які розглядаються в багатовимірному культурному, історичному і соціополітичному контексті (*dyskurs*)[98]. Дискурс у семантичному розумінні – це сукупність інформації, яка передається одночасно текстом і контекстом. Текст або повідомлення передає директиви щодо інтерпретації значення, тому при кожній інтерпретації враховуються різні логічні висновки, які вивчає мовознавство прагматики, а також пізнавальні аспекти, якими займається аналіз дискурсу в різних варіантах[99].

Дискурс, як вважає Б. Вітош (pol. B. Witosz), – це перш за все збір конструктивних висловлювань з огляду на конкретні соціальні позиції, тому до таких належать навчальний дискурс, адміністративний дискурс, ідеологічний дискурс (феміністичний та ліберальний). На думку вченої, інституційний та ідеологічний аспекти є важливим критерієм у типології дискурсу (ідеологія розуміється як ментальне представлення групи, загалом як аспект когнітивний, системи вірувань, типи знань та ставлення членів певної групи). Припускається,

[97] Bartmiński J. Tekstologia. – Warszawa, 2009.
[98] Czerwiński M. Kultura. Dyskurs. Znak. – Kraków, 2015.
[99] Там само.

що члени групи ділять спільну культурну інформацію та обирають певні цінності з цього спільного фонду, організуючи їх у власні ідеології. Ідеологія є основою ідентифікації членів з групою, а також нормативним чинником для їхньої поведінки[100].

Вважаємо, що для кращого розуміння того, як дискурс працює, важливо вивчати його різні аспекти – історичний, соціологічний, культурологічний тощо. Такий підхід дозволить нам краще розкрити роль дискурсу у формуванні нашого мислення і сприйнятті дійсності.

Розуміння і тлумачення поняття дискурсу змінюється залежно від напряму досліджень. Теорія дискурсу незабаром буде охоплювати усі доступні розумінню наукової свідомості різноманітні види дискурсів зі звертанням до природи кожного типу, розумінням його логіки і організаційної структури[101].

1.3.2. Класифікації й етика дискурсу

Одна з перших спроб класифікації дискурсу була здійснена засновником комунікативної філософії Ю. Габермасом (eng. J. Habermas). Він виділив п’ять видів дискурсу, які реалізуються залежно від ситуації: дискурс як засіб комунікативної дії (наприклад, розмова з метою інформації та навчання або заздалегідь організований диспут); дискурс як засіб ідеологічного впливу, тобто комунікативна дія, яка лише приймає форму дискурсу (усі форми ідеологічного виправдання); терапевтичний дискурс (психоаналітична розмова між лікарем і пацієнтом); нормальний дискурс, який слугує обґрунтуванню проблематичних претензій на значення (наприклад, наукова дискусія); нові форми дискурсу (навчання за допомогою дискурсу замість дискурсу як засобу для інформації та інструкцій, модель вільної семінарської дискусії за Гумбольдтом)[102].

[100] Witosz B. Dyskurs i stylistyka. – Katowice, 2009.
[101] Огієнко І. Дискурс та підходи його аналізу: погляди на проблему сучасних англомовних дослідників // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2012. – Вип. 23. – С. 98-102.
[102] Огієнко І. Дискурс та підходи його аналізу: погляди на проблему сучасних англомовних дослідників // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2012. – Вип. 23. – С. 98-102.

Ю. Габермас також говорить про етику дискурсу[103]. Вчений висуває п’ять ключових вимог етики дискурсу: жодна зі сторін, які зачіпаються предметом обговорення, не повинна виключатися із дискурсу (вимога спільності); всі учасники повинні мати рівну можливість висувати і критикувати претензії на загальну значимість в ході дискурсу (автономія); учасники повинні бути готовими і здатними відчути претензії інших на загальну значимість (прийняття ідеальних ролей); існуючі між учасниками відмінності в сенсі володіння владою (або силою) повинні бути нейтралізованими, так щоб ці відмінності не впливали на вироблення консенсусу (владна, або силова, нейтральність); учасники повинні відкрито роз’яснювати свої цілі та наміри і в ході дискурсу утримуватися від стратегічних дій з їх досягнення і здійснення (прозорість)[104].

1.3.3. Туристичний дискурс

Як зазначає І. Корольов, основними критеріями виділення типів дискурсу є ступінь формальності спілкування, а також протиставлення усного й письмового дискурсу. На основі типу носія інформації виділяють такі різновиди сучасного дискурсу як радіопередача, друкований дискурс, телефонна розмова, переписка електронною поштою, спілкування в інтернеті. Усі різновиди дискурсу мають свої особливості, дослідженням яких активно займаються галузі сучасного дискурсивного аналізу[105].

І. Корольов пише, що відповідно до каналів інформації у сучасних дослідженнях подається широка типологія дискурсу: корпоративний, поетичний, казковий, родинний, телевізійний, театральний, туристичний, релігійний (серед усіх перелічених типів дискурсу як приклад ми обрали декілька, адже у праці мовознавця їх більш, ніж п’ятдесят).

У рамках туристичного дискурсу, мова відіграє важливу роль, оскільки вона є ключовим інструментом спілкування між різними культурами та

[103] Habermas J. The Philosophical Discourse of Modernity. – Boston, 1987.
[104] Гнатищак Г. Проблема дискурсивної етики у філософії Юргена Габермаса // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія. – 2007. – № 109. – С. 140-147.
[105] Корольов І. Типологія дискурсу в сучасній лінгвістиці // Компаративні дослідження слов’янських мов і літератур. – 2011. – Вип. 15. – С. 109-119.

національностями. Міжнародною мовою туризму визнається англійська мова; фактично всі міжнародні офіційні документи і нормативні акти у сфері туризму написані англійською мовою, більшість комунікації пов'язаної з подорожами та туризмом відбувається англійською мовою, рекламні брошури, путівники, буклети, незалежно від країни походження друкуються англійською, що відкриває широкі можливості для дослідників. Ставлячи у центр дослідження туризму мову, дискурс і комунікацію, дослідники намагаються розкрити зв'язки мови та ідентифікації місця, туриста та приймаючої сторони, проаналізувати засоби репрезентації конкретних місць призначення та жанрову специфіку туристичних текстів[106].

Важливо, що конотація конкретних слів може значно відрізнятися між моментами часу, дискурсами та дослідниками. Так, наприклад, дискурс астрономії використовує термін простір інакше, ніж дискурс географії. Деякі дискурси будуть використовувати слово таким чином, що воно стає домінуючим відтінком, тоді як інші дискурси можуть використовувати його у підпорядкованій або навіть підривній манері. Наприклад, багато дослідників туризму відзначають розвиток специфічних туристичних дискурсів і професійних спеціальностей, таких як менеджмент і гостинність[107].

Науковець М. Готті (eng. M. Gotti) стверджує, що існують два рівня вираження туристичного дискурсу. Перший – вузькоспеціалізований дискурс для використання фахівцями в галузі туризму, другий – подібний до загального туристичного дискурсу, що може використовуватися фахівцями і неспеціалістами[108].

Спеціалізований туристичний дискурс має ті ж морфосинтаксичні правила, що і загальна мова. Очевидна різниця між спеціалізованою і загальновживаною мовами полягає в частоті використання синтаксичних особливостей: в спеціалізованих текстах деякі синтаксичні структури просто використовуються

[106] Сухомудь Г. Туристичний дискурс та підходи до його аналізу // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» . – 2015. – Вип. 55. – С. 250-252.
[107] Прима В. Туристичний дискурс як структурно-детермінований вияв комунікації у сфері туризму // International Science Journal of Education & Linguistics. – 2022. – № 3. – С. 37-48.
[108] Gotti M. Investigating specialized discourse. – Bern, 2008.

частіше, ніж у загальновживаній мові. Така кількісна відмінність у використанні синтаксичних структур загальновживаною мовою та спеціалізованим дискурсом робить особливості останнього типовими і характерними[109].

Головною особливістю туристичного дискурсу на просторах інтернету є переважне використання яскравих образних значень, прикметників та імперативу. Останній, певним чином, прихований у формі намагань переконати, порекомендувати, викликати непереборне бажання у потенційного користувача відгукнутися на запропоновану йому пропозицію[110]. Завдяки використанню комп'ютеризованої програми Н. Романишин та О. Бій змогли посортувати окремі лексеми за частотністю їхнього вживання. Так вони виокремлюють найчастіше вживані на вибраних ними сайтах епітети і прикметники: *incredible* (неймовірний), *discerning* (проникливий), *perfect* (відмінний), *unique* (унікальний), *ancient* (античний, стародавній), *spectacular* (феєричний), *unforgettable* (незабутній), *magnificent* (величний), *vibrant* (яскравий), *great* (прекрасний, чудовий), *impressive* (вражаючий), *traditional* (традиційний), *famous* (відомий, знаменитий), *historical* (історичний), *iconic* (культовий), *modern* (сучасний), *elegant* (елегантний). Частотність вживання інших лексем нижча, тому вони не увійшли в цей список. Необхідно наголосити, що кількість і регулярність вживання тих чи інших епітетів та прикметників варіюється в залежності від тематики сайтів[111].

Т. Колісниченко у своїй статті «Адресант у рекламному туристичному дискурсі» також аналізує деякі лексичні одиниці: *charming, small, pleasant, to escape, lose yourself* та вважає їх позитивно забарвленою лексикою, спрямованою на реципієнтів, що прагнуть спокою, тихого відпочинку від насичених буднів[112].

---

[109] Іщук А. Морфосинтаксичні особливості англомовного туристичного дискурсу // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – 2021. – Вип. 42. – С. 53-57.
[110] Романишин Н., Бій О. Туристичний дискурс як прагма-комунікативний феномен // Молодий вчений. – 2021. – Вип. 11. – С. 228-231.
[111] Там само.
[112] Колісниченко Т. Адресант у рекламному туристичному дискурсі // Вчені записки ТНУ імені В. Вернадського. – 2020. – № 2. – С. 119-123.

Сучасний туристичний дискурс – не лише розмови про подорожі, на базі яких утворене розгалужене лексико-семантичне поле, але й дискурс, утворений у рамках низки галузей і мовленнєвих тем, в спілкуванні в умовах управлінських інституцій, письмових документах, рекламних лозунгах туроператорів, журналістиці, уявленнях туристів тощо. Підґрунтя аналізованого дискурсу не випадково є широким та розмаїтим, адже туристична тематика давно не обмежується лише науковими трактатами, але й пронизує різні області громадського та соціально-політичного життя різних верств населення, ставши цікавим та важливим об’єктом дослідження лінгвістики[113].

У світлі вищесказаного, текст може бути частиною дискурсу, а дискурс у свою чергу містить не лише слова, але й включає певну концепцію. Дискурс – це концепт, що охоплює багато аспектів спілкування та вираження ідей і є невід'ємною частиною сучасного життя. Це поняття дозволяє нам розглядати мову і текст не лише як набір слів та фраз, але й як засіб, за допомогою якого ми створюємо смисл, виражаємо свої думки, формуємо переконання, а також взаємодіємо з людьми, з якими можемо поділяти ту ж саму ідеологію. Туристичний дискурс є одним із типів дискурсу й пронизує різні області громадського та соціально-політичного життя. Англійська мова є основною для комунікації у цій галузі. Туристичний дискурс включає у себе рекламні брошури, путівники, туристичні сайти та інші засоби, що спрямовані на привернення уваги подорожуючих; він активно використовує різні мовні та стилістичні прийоми для створення привабливого образу туристичних об'єктів і послуг.

Усі ці аспекти роблять туристичний дискурс цікавою галуззю для дослідження у сфері мови, комунікації та культурології. Він відображає складні взаємозв'язки між мовою, культурою, людською ідентичністю у контексті глобальних подорожей і туризму.

[113] Селезньова Р., Сапун К. Лексика міжнародного туристичного бізнесу як дискурс // Мова і культура. – 2020. – Вип. 22. – С. 20-24.

Висновки до розділу 1

У теоретичному розділі роботи ми з'ясували, що запозичення – це елементи іншомовного походження у структурі рідної мови; англіцизми – це запозичення з англійської мови, американізми – це запозичення з англійської мови, що є характерними для американської культури. Беручи до уваги підходи ставлення до мови А. Марковського, ми обрали мовний лібералізм, який характеризується толерантністю до структур, запозичених з інших мов. Зрозуміли, що вплив англійської мови на польську розпочався ще у XVI столітті, а у XXI столітті цей вплив відбувається за допомогою глобалізації.

Також ми описали основні функції англіцизмів, а це: номінативна, емоційно-експресивна, комунікативна, замінна, персвазійна. Ознайомилися із класифікаціями англіцизмів та розглянули такі типи запозичень: запозичення з огляду на предмет запозичення, запозичення з огляду на критерій ступеня присвоєння, запозичення з огляду на дорогу запозичення, запозичення з огляду на спосіб запозичення, інтернаціоналізми.

Насамкінець ми описали дискурс, зокрема туристичний дискурс як один із його типів, що присутній у різних сферах громадського та соціально-політичного життя. Дійшли висновку, що текст може бути складовою дискурсу, тоді як сам дискурс містить у собі певну ідею, що об'єднує багато аспектів. До туристичного дискурсу можемо віднести також і туристичні блоги, адже у них простежуємо ідеї подорожей: від покупки квитка на літак до різних типів розваг під час відпустки.

РОЗДІЛ 2
ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У цій частині роботи ми аналізуємо 300 англіцизмів, вилучених методом суцільної вибірки з текстів таких польськомовних інтернет-блогів: Stacja Filipa[114], Życie w podróży[115], Wojażer[116], Na wylocie[117], Szalone walizki[118]. Працюємо ми з текстами за період з 2019 до 2023 року включно.

Аналізуючи англіцизми, ми говоримо про запозичення з огляду на ступінь присвоєння, предмет і спосіб запозичення. Для аналізу використовуємо польські й англійські словники.

2.1. Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп

Унаслідок систематизації фактичного матеріалу нам вдалося погрупувати англіцизми за тематичними групами: **емоції та почуття**; **назва особи**; **природа**; **одяг та туристичний інвентар**; **харчування**; **житло**; **пристрої**; **оплата та бізнес**; **подорож**; **дозвілля та розваги**; **онлайн простір** та **інше**. Всього маємо 12 тематичних груп, сформованих із 300 англіцизмів. Групуючи англіцизми, ми опиралися на їхні значення у контексті, адже англійські і польські слова часто бувають багатозначними.

2.1.1. Аналіз тематичної групи «емоції та почуття»

До першої тематичної групи **емоції та почуття** належать такі 4 лексеми: *panika, stres, stresować, szok.*

Словник Мерріам-Вебстер подає декілька значень лексеми *panic:* «1. емоційний стан страху перед Богом; 2. стан тривожності; 3. занепокоєння через несподівану зміну цін; страх втратити гроші; 4. (сленг) смішна, кумедна

[114] Stacja Filipa // http://www.stacjafilipa.pl
[115] Życie w podróży // https://zyciewpodrozy.pl
[116] Wojażer // https://wesolowski.co
[117] Na wylocie // https://nawylocie.pl
[118] Szalone walizki // https://www.szalonewalizki.pl

людина»[119]. Великий словник польської мови реєструє цю лексичну одиницю з такими значеннями: «1. стан страху; 2. на фінансовому ринку – масові виведення грошей з банку; 3. поспіх.»[120]. У прикладі з блогу Stacja Filipa: *«– Woli pan spać w dolnym czy górnym rzędzie? – pyta recepcjonistka, a ja czuję, jak ogarnia mnie lekka* ***panika****.»* лексему використано у значенні «стан тривожності». Великий словник польської мови подає два варіанти вимови лексеми: [p**a**nika] або [pan**i**ka], зазначаючи, що варіант вимови з наголосом на передостанній склад функціонує в розмовній мові (pol. język potoczny). Як в англійській мові, так і в польській мові ця лексема є іменником та зазвичай (про що пишуть Мерріам-Вебстер та Великий словник польської мови) вживається в однині. В англійській мові *panic* не змінюється за відмінками, проте у польській мові *panika* відмінюється як іменник жіночого роду. Отже, лексема *panika* – це властиве запозичення, адже в польській мові функціонує з тим самим значенням, що й в англійській мові; з огляду на ступінь присвоєння, вважаємо, що це запозичення повністю присвоєне; на наш погляд, ця лексема була запозичена фонетично, адже в польському графічному записі є [k], тоді як в англійському графічному записі лексеми – [c].

Наступною лексемою для аналізу обираємо *stres*. Кембриджський словник містить декілька значень цієї лексичної одиниці: «1. сильні хвилювання, спричинені важкою ситуацією у житті; 2. наголос у слові; 3. навантаження (наприклад, навантаження на коліна під час пробіжки)»[121]. За даними Кембриджського словника *stress* можемо використовувати в англійській мові як іменник, так і дієслово. Словник PWN подає два значення для лексеми *stres*: «1. стан нервового напруження; 2. тиск, що діє в мілких частинах земної кори і спричиняє утворення метаморфічних порід»[122]; в польській мові лексема функціонує лише як іменник. У прикладі з блогу Szalone walizki: «*Nie ukrywamy, że pierwsze wyjście z hotelu by ruszyć do pobliskiego centrum handlowego i wymienić kasę wiązało się ze sporym* ***stresem***.» слово використано у значенні «стан

[119] Panic // https://www.merriam-webster.com/dictionary/panic
[120] Panika // https://wsjp.pl/haslo/podglad/37552/panika
[121] Stress // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stress
[122] Stres // https://sjp.pwn.pl/szukaj/stres.html

нервового напруження». На нашу думку, *stres* є запозиченням властивим, оскільки в польській мові функціонує в тому самому значенні, що й в англійській мові; з огляду на ступінь запозичення ця лексична одиниця є повністю присвоєною, адже Орфографічний словник PWN подає такий приклад відмінювання: *-su; -sie; -ów* (іменник чоловічого неживого роду). Вважаємо, що ця лексема запозичена фонетично, оскільки в англійській мові записуємо *stress* з двома буквами «ss», а в польській мові з однією «s».

Ще однією аналізованою нами одиницею у межах цієї тематичної групи є *szok*. Оксфордський словник подає такі значення для цієї лексеми: «1. несподіванка (зазвичай, неприємна); 2. післяопераційний шок; 3. поштовхи, спричинені виверженням вулкану або землетрусом; 4. електричний шок; 5. пучок волосся.»[123]. В англійській мові *shock* функціонує лише як іменник, залежно від значення може бути злічувальним або незлічувальним. Великий словник польської мови подає два значення для цієї лексичної одиниці: «1. сильна психічна реакція; 2. післяопераційний шок.»[124]. За даними Великого словника польської мови *szok* можемо використовувати лише як іменник чоловічого неживого роду, при чому в родовому відмінку однини маємо закінчення «u». У прикладі з блогу Stacja Filipa: «*Ciekawe, czy to "that's true" bierze się z rzeczywistego zaangażowania i wiary sprzedawcy (co by nie było jakimś wielkim* ***szokiem****, biorąc pod uwagę temperaturę amerykańskiej dyskusji politycznej)*» лексему використано саме у значенні «неприємна несподіванка». Отже, *szok* – це запозичення властиве; з огляду на ступінь присвоєння, думаємо, що лексема є повністю присвоєна, адже можемо відмінювати її за правилами відмінювання слів польської мови. На наш погляд, *szok* запозичено фонетично, оскільки замість англійського диграфа «sh» пишемо польський – «sz», а замість «ck» пишемо «k».

[123] Shock // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/shock_1?q=shock
[124] Szok // https://wsjp.pl/haslo/podglad/38020/szok

2.1.2. Аналіз тематичної групи «назва особи»

До тематичної групи **назва особи** ми віднесли такі 7 лексем: *backpacker, dealer, geek, influencer, lider, lord, native speaker*.

Першою аналізуємо лексему *geek.* Оксфордський словник зазначає, що *geek* може бути використано неформально для опису людини, яка максимально зацікавлена в конкретному предметі і має великий багаж знань стосовно нього. Друге значення в Оксфордському словнику – як синонім до слова ботанік (відмінник, старанний учень)[125]. Добрий словник польської мови подає лише одне значення лексеми *geek* – людина, що захоплюється конкретним предметом та добре на ньому знається[126], і саме у цьому значенні лексема використана у прикладі з блогу Na wylocie: *«Dla wszystkich **geeków** trekkingu, dzikiego biwakowania, survivalu, bushcraftu czy bikepackingu. Jeśli podobnie jak ja, podróżujesz w trybie wolnym.»* Словник PWN зазначає, що це слово в польській мові вживаємо в розмовній мові[127] і відмінюємо ми його як іменник чоловічого живого роду. На нашу думку, *geek* – це властиве та частково присвоєне запозичення у польській мові, оскільки написання та вимова залишається англійською, проте маємо можливість відмінювати за польською словозміною; на наш погляд, це запозичення графічне, адже графічний запис залишається англійською мовою.

Далі ж у цій тематичній групі аналізуємо лексему *influencer*. Кембриджський словник подає декілька значень цієї лексичної одиниці: «1. особа, яка впливає на інших людей та їхню поведінку; 2. людина, що рекламує товари в своїх соціальних мережах, заохочує інших купувати їх, й отримує за це гроші»[128]. Великий словник польської мови та Словник PWN не містять одиниці *influencer* у своїх реєстрах, проте Добрий словник польської мови подає таке значення: «хтось, хто активно працює в соціальних мережах і має сильний вплив на поведінку й думки своїх прихильників, часто працює на великі фірми,

[125] Geek // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/geek_1?q=geek
[126] Geek // https://dobryslownik.pl/slowo/geek/148474/#znaczenie-7360
[127] Geek // https://sjp.pwn.pl/szukaj/geek.html
[128] Influencer // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/influencer

заохочуючи до купівлі їхніх товарів»[129]. Саме у такому значенні й використано лексему *influencer* у прикладі з блогу Życie w podróży: «*Dzięki rozmowom z takimi* ***influencerami*** *chcę pokazać, że każdy z nas może dzięki wrodzonej chęci poznawania świata uczynić swoje życie jeszcze bardziej wartościowym.*» Кембриджський словник та Добрий словник польської мови містять інформацію про те, що *influencer* – злічувальний іменник чоловічого роду. Добрий словник польської мови пропонує змінювати цю лексему за відмінками як іменник чоловічого живого роду, відтак у родовому відмінку маємо закінчення «а». Отже, *influencer* – це властиве запозичення, адже функціонує у польській мові з тим самим значенням, що й в англійській; вважаємо, що це запозичення частково присвоєне, оскільки у прикладі з блогу його вжито в орудному відмінку множини із закінченням «ami», як і пропонує нам Добрий словник польської мови, проте графічний запис та вимова така ж, як в англійській мові; на наш погляд, *influencer* – запозичення графічне.

Наступною лексемою для аналізу є *lider*. Оксфордський словник пропонує декілька значень цієї лексичної одиниці: «1. особа, що очолює групу людей, наприклад, голова організації; 2. людина, яку вважають найкращою у чомусь, наприклад у змаганнях або бізнесі»[130]. Великий словник польської мови також подає декілька значень лексеми *lider*: «1. лідер опозиції – особа, що бере на себе відповідальність вести людей до конкретної цілі; 2. лідер змагань – людина, що займає перше місце у змаганнях; 3. лідер бізнесу – людина або організація, що є найкращою в певній сфері»[131]. У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Następnie byłam* ***liderem*** *na kilku wyprawach – do Gruzji, Maroka, Malezji, Wietnamu oraz na Sri Lankę i Filipiny.*» лексему *lider* використано у значенні «особа, що очолює групу людей, голова організації, в даному випадку – голова експедиції». В англійській мові ця лексична одиниця є злічувальним іменником. За даними Великого словника польської мови *lider* – це іменник чоловічого живого роду, тому у родовому відмінку з'являється закінчення «а». Отже, *lider* – це властиве

[129] Influencer // https://dobryslownik.pl/slowo/influencer/224022/#znaczenie-239459
[130] Leader // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/leader?q=leader
[131] Lider // https://wsjp.pl/haslo/podglad/42712/lider

запозичення; з огляду на ступінь присвоєння, вважаємо, що це запозичення повністю присвоєне, адже можемо його змінювати за відмінками; думаємо, що лексему було запозичено фонетично, адже графічний запис англійською мовою містить дифтонг «еа», який читаємо як [і], тоді як графічний запис польською мовою містить букву [і].

2.1.3. Аналіз тематичної групи «природа»

До тематичної групи **природа** увійшло 11 лексем: *archipelag, atol, eagle ray, ekosystem, erupcja, klif, koala, long beach, orangutan, sandbank, tiptop.*

Аналіз лексем у цій тематичній групі ми розпочинаємо із *atol*. Кембриджський словник подає таке визначення: «кораловий острів у формі кільця, що всередині має лагуну, тобто заповнену водою територію»[132]. Це єдине визначення для цього слова. Про те ж значення пише і Великий словник польської мови[133]. Відтак у прикладі з блогу Szalowe walizki слово функціонує саме у цьому значенні: «*Była to Kurumba na wyspie Vihamanaafushi w* ***atolu*** *Male.*» Вимова англійською і польською суттєво відрізняються, адже в англійській мові відчитуємо це слово як [ˈæt.ɒl], де звук [æ] – є довгим [е]; у польській мові – згідно з польськими правилами читання. Варто також прокоментувати написання цього слова, оскільки у польській мові записуємо лиш одну літеру «l», тоді як в англійській мові – дві. *Atol* ми відмінюємо в польській мові як злічувальний іменник чоловічого неживого роду, звертаючи свою увагу на родовий відмінок однини, де з'являється закінчення «u» та родовий відмінок множини, де маємо два варіанти *atoli* та *atolów*. Отже, *atol* – це властиве та цілком присвоєне запозичення, що, на нашу думку, з'явилося у польській мові за допомогою письма, тобто графічно, а згодом було спрощене у написанні лише з однією буквою «l».

Ще однією лексемою, яку ми аналізуємо в межах цієї тематичної групи, є *erupcja*. За даними Кембриджського словника, *eruption* – це процес виверження

[132] Atoll // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/atoll
[133] Atol // https://wsjp.pl/haslo/podglad/49075/atol

вулкану (пряме значення), а також раптовий та жорстокий початок чогось, наприклад, *a violent eruption of anti-government feeling* – жорстокий вияв позицій проти уряду (переносне значення)[134]. У Великому словнику польської мови зустрічаємо ті самі значення: «1. вибух вулкану» та «2. несподіваний прояв, наприклад, емоцій»[135]. В прикладі з блогу Wojażer ця лексема використана якраз у значенні виверження вулкану: *«Z ostatniej wielkiej* ***erupcji****, do której doszło około 3600 lat temu, narodziło się dzisiejsze Santorini*.» Кембриджський словник пише про те, що це слово може бути злічувальним та незлічувальним, тоді як у польській мові *erupcja* – це злічувальний іменник жіночого роду. З огляду на різницю у написанні цього слова в мовах, робимо висновок, що відчитуємо ми це слово польською мовою. Отже, *erupcja* – це властиве запозичення, воно є повністю присвоєним, оскільки пишемо ми його, читаємо, а також відмінюємо згідно з нормами польської мови. Вважаємо, що запозичене воно фонетичним шляхом, адже записуємо слово польською, а не англійською мовою і вимовляємо його теж згідно з правилами польської мови.

Далі ж аналізуємо лексичну одиницю *klif*. Кембриджський словник подає таке визначення для *cliff* (англ.): «високо положена кам'яна брила або гора зі стрімкими схилами»[136]. Таке ж значення подає й Великий словник польської мови: «високий вертикальний і стрімко похилений берег моря (озера), що утворився внаслідок вимивання водою»[137]. Це єдине значення, що подають англійські й польські словники і саме у ньому використано лексему в прикладі з блогу Na wylocie: «*Piękne, białe miasteczka i wsie położone nad wysokimi* ***klifami****, często zlewające się po nich w kierunku kaldery, ujmują o każdej porze dnia.»* В англомовному словнику зазначено, що *cliff* є злічувальним іменником, так само як і *klif* є злічувальним іменником у польській мові та відмінюється за польською словозміною як іменник чоловічого неживого роду, причому в родовому відмінку однини отримує закінчення «u» – *klifu*. Отже, *klif* – це властиве та цілком

[134] Eruption // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/eruption
[135] Erupcja // https://wsjp.pl/haslo/podglad/3584/erupcja
[136] Cliff // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cliff
[137] Klif // https://wsjp.pl/haslo/podglad/4359/klif

присвоєне запозичення; вважаємо, що його спосіб запозичення у польську мову – фонетичний, адже вимова залишається англійська [klif], а написання – польське, наприклад польська літера «k» замість «c» та лише одна літера «f» замість двох.

2.1.4. Аналіз тематичної групи «одяг та туристичний інвентар»

До групи **одяг та туристичний інвентар** увійшло 12 лексем: *bikini, chest pack, dres, dress code, jacket, jeansy, karimata, look, nylon, organizer, sweterek, szorty.*

Першою лексемою, яку ми аналізуємо у межах цієї тематичної групи є *bikini*. Як пише Оксфордський словник, *bikini* – це роздільний купальник, який одягають для плавання, а також засмагання на сонці[138]. Великий словник польської мови подає два значення для *bikini*: «1. купальник; 2. депіляція»[139]. У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Natomiast nie w każdym możemy się opalać w **bikini**, nie wszędzie też jest bezpiecznie jeśli idzie o pływanie.»* лексема функціонує у значенні «купальник». У польській мові, як і в англійській, ця лексема не утворює множини і ми не можемо її відмінювати. Про походження лексеми пише Великий словник польської мови – це назва коралового острова у Тихому океані, яку запозичив французький дизайнер одягу Луї Реар. Отже, *bikini* – це властиве та частково присвоєне запозичення, оскільки не відмінюється через нетипову для польської мови будову.

Далі ж обираємо лексему *jeansy* для аналізу. Кембриджський словник подає єдине значення: «штани, зроблені з джинсової тканини»[140]. Також словник зазначає, що ця лексема вживається у множині та через особливості англійської словозміни не відмінюється. У такому ж значенні використано лексичну одиницю у прикладі з блогу Wojażer: *«Te same **jeansy** które w Polsce kosztują złotych 300, tutaj można kupić za 45-90 złotych. Lista jest bardzo długa.»* Великий словник польської мови реєструє цю лексему у таких варіантах: *jeans, jeansy,*

[138] Bikini // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/bikini?q=bikini
[139] Bikini // https://wsjp.pl/haslo/podglad/103051/bikini
[140] Jeans // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/jeans

dżinsy і подає те саме значення, що й англомовний словник[141]. Різний запис лексичної одиниці свідчить про те, що було декілька спроб її запозичення – фонетично та графічно. При запозиченні фонетичним шляхом запис містить дифтонг «dż» – dżinsy, а при запозиченні графічним шляхом – зберігається запис англійською мовою – *jeans, jeansy*. Відмінюємо ми лексему лише у множині. Походить це слово від давньої назви міста Ґенуя, яке було важливим осередком текстильної індустрії. Отже, *jeansy* – це властиве та повністю присвоєне запозичення.

На нашу думку, цікавою для аналізу лексемою у межах цієї тематичної групи є *look*. Оксфордський словник подає декілька значень цієї лексеми, серед яких: «дивитися; шукати; погляд; зовнішній вигляд; стиль у моді»[142]. Добрий словник польської мови подає цю лексичну одиницю лише з одним значенням – стиль чи образ (зазвичай пов'язаний з одягом, макіяжем, зачіскою тощо), який привертає увагу; модний вигляд[143]. В англійській мові лексема функціонує як дієслово й іменник, тоді як у польській мові – лише у значенні модний вигляд (тобто як іменник); в цьому ж значенні лексему використано у прикладі з блогу Szalone walizki: *«Miasto natchnęło mnie tym filmowym klimatem do tego stopnia, że pierwszy raz postanowiłem pokazać Wam zdjęcia z tego miejsca w filmowym* ***looku****, z którym to Cannes będzie mi się kojarzyć i w kolorystyce.»* Добрий словник польської мови пропонує відмінювати лексичну одиницю за правилами польської словозміни для іменника чоловічого неживого роду, де у родовому відмінку *look* матиме закінчення «u». Вважаємо, що *look* є властивим і графічним запозиченням. З огляду на ступінь присвоєння, думаємо, що ця лексема є цитатою, адже записуємо і вимовляємо ми це слово англійською мовою, а відмінювання лексеми нам пропонує лише один словник, тоді як у реєстрі Великого словника польської мови і Словника PWN зовсім не має цієї одиниці.

[141] Dżinsy // https://wsjp.pl/haslo/podglad/3619/dzinsy
[142] Look // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/look_2
[143] Look // https://dobryslownik.pl/slowo/look/223403/#znaczenie-238100

2.1.5. Аналіз тематичної групи «харчування»

До групи **харчування** увійшло 16 лексем: *alkohol, bekon, donat, drink, FAO, food court, gin, liquidy, lobster, lunch, rum, sea food, serwować, toast, wegański, whiskey.*

Першою лексемою, яку ми аналізуємо, у межах цієї тематичної групи є *drink*. Кембриджський словник подає такі значення цієї лексеми: «алкогольна рідина» (як іменник) і «пити» (як дієслово)[144]. Великий словник польської мови реєструє цю лексему лише зі значенням «порція алкогольного напою»[145]. У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Telewizja wdrukowała we mnie obraz nowoczesnego aeroplanu z wygodnymi fotelami i* ***drinkiem*** *z palemką.»* ця лексична одиниця функціонує у значенні «порція алкогольного напою». Англомовний словник вказує, що *drink,* залежно від використання, може бути як злічувальним, так і незлічувальним іменником, тоді як польськомовний словник вказує, що *drink* є відмінюваним словом у польській мові та змінюється за відмінками як іменник чоловічого неживого роду, отримуючи закінчення «а» в родовому відмінку. Отже, *drink* є запозиченням властивим і повністю присвоєним; вважаємо, що запозичене воно могло бути як графічно, так і фонетично, адже графічний запис лексеми *drink* однаковий в обох мовах.

Наступною аналізуємо лексему *liquidy*. Оксфордський словник визначає це слово як «рідина»[146] та вказує, що це злічувальний іменник. Кембриджський словник також містить цю лексичну одиницю у своєму реєстрі і подає ще одне значення, окрім вже зазначеного: «активи (готівка, цінні папери, готова продукція), які можна швидко і легко реалізувати (продати)»[147]. Польськомовні словники не мають у своєму реєстрі цієї лексичної одиниці. У своїй початковій формі в англійській мові слово виглядає таким чином – *liquid*, але у прикладі з блогу Stacja Filipa: *«Papierosy,* ***liquidy****, alkohol, zapalniczki.»* автор вже дещо спольщив його, додавши закінчення для множини нечоловічого роду «у» –

[144] Drink // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/drink
[145] Drink // https://wsjp.pl/haslo/podglad/66700/drink
[146] Liquid // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/liquid_1?q=liquid
[147] Liquid // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/liquid

liquidy. Опираючись на приклад з блогу, робимо висновок, що йдеться не просто про рідини, наприклад воду чи сік, а саме про алкоголь. Отже, *liquidy* – це властиве запозичення, а також цитата з огляду на ступінь присвоєння, і запозичене воно графічно, оскільки написання слова залишається таким, як і в англійській мові.

Далі ж аналізуємо лексему *rum*. Оксфордський словник подає лише одне значення – міцний алкогольний напій, зроблений із соку цукрової тростини[148]. В англійській мові – це незлічувальний іменник. Великий словник польської мови подає таке ж значення, як і англомовний словник[149]. Саме у цьому значенні функціонує лексема у прикладі з блогу Na wylocie: *«Blaty kleją się od rozlanego trunku, w powietrzu unosi się gwar bazarowych konwersacji, a maderski* ***rum*** *aguardente uderza do głowy o wiele szybciej niż na głównych promenadach w Funchal.»* Опираючись на інформацію у Великому словнику польської мови, бачимо, що ця лексема відмінюється в польській мові за правилами відмінювання для чоловічого неживого роду. Отже, *rum* – це властиве та повністю присвоєне запозичення; вважаємо, що *rum* запозичений графічно, адже записуємо ми лексему англійською, а відчитуємо – польською.

2.1.6. Аналіз тематичної групи «житло»

До групи **житло** увійшло 19 лексем: *all-inclusive, bushcraft, couchsurfing, farma, guesthouse, hol, hostel, hotel, houseboat, interior, kempingowanie, kolonia, lobby, loft, motel, resort, rooftop, slumsy, stop over*.

Перше слово, яке ми аналізуємо у цій групі, – *lobby*. Оксфордський словник подає таке значення: «велика зона при вході в будівлю»[150]. Великий словник польської мови теж містить у своєму реєстрі цю одиницю із значенням: «велике приміщення в будівлі, до якого входимо безпосередньо із зовні»[151]. Функціонує лексема *lobby* в тексті блогу Stacja Filipa, наприклад: «– *To ja poczekam – mówię,*

[148] Rum // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/rum_1?q=rum
[149] Rum // https://wsjp.pl/haslo/podglad/33607/rum/5015146/napoj
[150] Lobby // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/lobby_1?q=lobby
[151] Lobby // https://wsjp.pl/haslo/podglad/28084/lobby/3050581/pomieszczenie

a następnie siadam na fotelu w hotelowym ***lobby****.»* І в англійській мові, і в польській ця лексична одиниця має ще одне значення: «впливова група людей», і стосується вона політичного життя в країні – ця група людей здійснює певний вплив на парламент. Слово *lobby* не відмінюється в польській мові та не утворює множини, тоді як в англійській мові воно є злічувальним іменником і має множину *lobbies*. Вимовляємо ми його як [ˈlɒbi] згідно з британською версією та як [ˈlɑːbi] – американською. У польській мові теж маємо два варіанти вимови – 1) [lobby] – за польським правилами вимови, де «у» читаємо як [и]; 2) [lobbi] – як британський варіант. Варто провести паралель у вимові, де *lobby* дуже подібне до *hobby*, яке теж можна читати двома шляхами. Отже, *lobby* – це властиве запозичення, оскільки увійшло до польської мови разом з притаманним англійській мові значенням, причому вимова уподібнюється до польської; з огляду на ступінь присвоєння вважаємо його запозиченням частково присвоєним, адже в польській мові не вдасться його провідміняти з огляду на його нетипову для польської мови словозмінну будову. Беручи до уваги те, що записуємо ми це слово ідентично як в англійській мові, але прочитати ми його можемо як [lobby], тобто згідно з польськими правилами вимови, робимо висновок, що це запозичення графічне.

Кембриджський словник визначає *slum* [slʌm] як дуже бідну та переповнену мешканцями околицю у місті[152]. У прикладі з блогу Wojażer: «*Klasa średnia ucieka coraz dalej, opuszczone centra miast stają się dziwnym obszarem, gdzie trudno wypić kawę w innym miejscu niż Dunkin Donut, i które otoczone jest przez dzielnice przemieniające się w* ***slumsy****.»* автор саме в цьому значенні використав лексему. У Великому словнику польської мови цієї лексичної одиниці немає, проте Словник PWN пише про те саме значення лексеми[153], що й Кембриджський словник. В англомовному словнику також маємо зазначену таку інформацію: *slum* – це злічувальний іменник; друге значення цього слова – дуже брудне місце; в англійській мові воно ще функціонує як дієслово «відвідувати нетрі». У

[152] Slum // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/slum
[153] Slums // https://sjp.pwn.pl/slowniki/slums.html

Великому орфографічному словнику PWN зазначено, що однина цієї лексеми графічно записана як і в англійській мові, а утворити множину ми зможемо за допомогою додавання множини спершу до англійської лексеми, тобто *slum* + *s* = *slums*, а вже тоді утворюємо множину в польській мові (rodzaj niemęskoosobowy): *slums* + *y* = *slumsy*. Вимова у польській мові відповідає вимові англійській – [slams]. Друге значення цього слова у Словнику PWN дещо відрізняється від англійського: «жалюгідний дім, у якому живе міська біднота», хоча у Кембриджському словнику йдеться лише про дуже брудне місце. *Slums* не використовується в польській мові в функції дієслова. Отже, *slums* – це властиве запозичення, адже увійшло в польську мову з притаманними англійській мові значенням і вимовою; з огляду на критерій ступеня присвоєння, вважаємо, що це запозичення частково присвоєне, адже записуємо його та вимовляємо як в англійській, проте можемо змінювати за відмінками у польській мові (Словник PWN: *slum•sy -sów a. slamsy*); з огляду на спосіб запозичення робимо висновок, що це графічне запозичення, адже записуємо ми його так, як і в англійській мові – без змін.

Далі ж проаналізуємо лексему *stop over*. Кембриджський словник пише про те, що правильне написання цієї лексеми разом – *stopover*, тоді як Оксфордський словник подає два варіанти письма – разом та окремо. Обидва словники визначають її як «коротку зупинку, аби перепочити та, часто, заночувати під час довгої подорожі»[154]. У прикладі з блогу Szalone walizki ця лексема функціонує саме у такому значенні: *«**Stop over** w San Francisco to nie wyzwanie.»* У польських словниках цієї лексеми ми не знайдемо – ані Великий словник польської мови, ані Словник PWN не мають її у своєму реєстрі, тому можемо зробити висновок, що це запозичення властиве, адже використано його саме з англійським значенням, письмо та вимова залишаються теж англійські. З огляду на ступінь присвоєння вважаємо його цитатою, адже немає жодних змін у його графічній та фонетичній структурі, проте можемо запропонувати відмінювання згідно з польською словозміною чоловічого

[154] Stopover // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stopover

неживого роду: M. *stop over* або *stopover*; D. *stop over-u* або *stopover-u*; B. *stop over* або *stopover*; C. *stop over-owi* або *stopover-owi*; N. *stop over-em* або *stopover-em*; M. *stop over-ze* або *stopover-ze*; W. *stop over-ze* або *stopover-ze*. З огляду на спосіб запозичення робимо висновок, що це запозичення графічне, адже у лексемі під час письма збережено літеру «v», що не належить до польського алфавіту. Припускаємо, якби запозичення було фонетичним, то написання лексеми мало би вигляд *stop ower* або *stopower*.

2.1.7. Аналіз тематичної групи «пристрої»

До групи **пристрої** увійшло 20 лексем: *boiler, boombox, cooler, dron, gadżet, gimbal, GPS, keyboard, komputer, laptop, majgajver, miniatomizer, multitool, powerbank, radar, selfie stick, SIM, smartfon, stoper, telewizja.*

Першою лексемою для аналізу у цій тематичній групі обираємо *cooler*. Кембриджський словник визначає *cooler* як контейнер для охолодження їжі й напоїв[155]. Польськомовні словники не мають цієї лексеми у своєму реєстрі, тоді як на прикладі речення з блогу Szalone walizki: *«A do tego obowiązkowo warto zamówić lokalne piwo, które zawsze podawane jest w dużym* ***coolerze*** *dla utrzymania temperatury.»* бачимо, що автор статті провідміняв *cooler – dużym coolerze* у місцевому відмінку. Робимо висновок, що лексема *cooler* з огляду на предмет запозичення є властивим запозиченням, адже увійшло в польську мову із тим самим значенням, у якому функціонує і в англійській мові. З огляду на ступінь присвоєння вважаємо цю лексему запозиченням частково присвоєним, адже запис і вимова зберігається англійська, а відмінювати ми його зможемо за правилами словозміни для чоловічого неживого роду. З огляду на спосіб запозичення, думаємо, що *cooler* був запозичений графічно, адже збережено написання як в англійській мові, проте через брак інформації у словниках, прочитати зможемо як згідно із фонетичними правилами англійської мови [ˈkuː.lər], так і за правилами польської мови [kooler].

[155] Cooler // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cooler

Ще однією цікавою одиницею для аналізу, на нашу думку, є *gimbal*. Кембриджський словник подає таке визначення: «пристрій із круглою деталлю, яка обертається навколо фіксованої центральної осі (= прямої лінії), використовується для утримання компаса, камери або іншого обладнання в позиції, коли воно знаходиться всередині рухомого транспортного засобу чи об'єкта»[156]. Великий словник польської мови та Словник PWN не містять у своєму реєстрі цієї лексеми, проте Добрий словник польської мови подає такі синоніми: стабілізатор, штатив (pol. stabilizator, statyw), а також пропонує відмінювати лексему *gimbal* за правилами словозміни для чоловічого неживого роду, причому в родовому відмінку однини з'являється закінчення «а»[157]. В прикладі з блогу Szalone walizki: *«Zginął nam wówczas* ***gimbal****, odebrano legalnie zakupiony alkohol w sklepie bezcłowym etc. Więc rozumiesz, że nie pałaliśmy do Meksyku wielką miłością.»* прослідковуємо використання лексеми саме у цьому значенні, без додаткових конотацій. Отже, *gimbal* – це властиве запозичення; з огляду на ступінь присвоєння, вважаємо, що воно є цитатою, проте згодом буде відмінюватися, як це нам пропонує Добрий словник польської мови.

Далі ж для аналізу обираємо лексему *majgajver*. Кембриджський та Оксфордський словники не мають цієї лексеми у своєму реєстрі. Англійською мовою є такий запис – *macgyver*. Словник Мерріам-Вебстер зазначає, що це слово використовується в англійській мові як сленг і є дієсловом, тоді як ми бачимо на прикладі з блогу Na wylocie: *«Połowa mebli w moim M2 skręconych została za pomocą właśnie tego małego* ***majgajvera****»*, що *majgajver* використано як іменник чоловічого неживого роду (оскільки *za pomocą* вимагає родового відмінка – *za pomocą + czego? = majgajvera*). Англійською воно означає «відремонтувати щось за допомогою речей, які є під рукою»[158]. Словник Мерріам-Вебстер чи не єдиний словник, який пише про цю лексему, а також пояснює її походження, оскільки інші англомовні та польськомовні словники не мають цієї лексичної одиниці у своєму реєстрі. Походить воно з американського

[156] Gimbal // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/gimbal
[157] Gimbal // https://dobryslownik.pl/slowo/gimbal/224013/#znaczenie-239443
[158] MacGyver // https://www.merriam-webster.com/dictionary/MacGyver

пригодницького телесеріалу «Macgyver»; це прізвище головного героя, який використовує часто звичайні речі для того, щоб вибратися з небезпечної ситуації та завершити свої завдання. Ці сцени у серіалі стали настільки пам'ятними, що люди почали асоціювати прізвище головного героя зі знаходженням інноваційних рішень для невідкладних проблем. У реєстрі Словника Мерріам-Вебстер ця лексема з'явилася у 2022 році. Отже, *majgajver* – це запозичення властиве в польській мові, оскільки прийняте воно зі значенням, яке існує в англійській мові, а от вимову та написання вважаємо спрощеними. На нашу думку, *majgajver* є запозиченням повністю присвоєним та фонетичним.

2.1.8. Аналіз тематичної групи «оплата та бізнес»

До групи **оплата та бізнес** увійшла 21 лексема: *banknot, bestsellerowy, biznes, Black Market, czek, dolar, eksporter, free, inwestor, inwestować, kapitalizm, kesz, korporacja, manager, marketingowo, NFC, OEC, prepaid, terminal, tip, voucher*.

Кембриджський словник визначає *czek* як «роздруковану форму, що використовується замість грошей та яка дозволяє проводити оплати зі свого банківського рахунку»[159]. В цьому значенні її використано у прикладі з блогу Wojażer: *«**Czeki** – coś, co nie jest popularne w Polsce, choć pewnie i u nas istnieje, a co w Stanach ma tak wielką tradycję, że pewnie prędko nie zniknie.»* Великий словник польської мови окрім цього значення подає ще одне: «документ, що дозволяє отримати певний товар або скористатися якимись послугами безоплатно чи зі знижкою»[160]. Варто звернути увагу на написання цієї лексеми в англійській мові та польській: *cheque – czek*, хоча вимова залишається однаковою [czek]. В англійській мові це злічувальний іменник, що не відмінюється, але у польській мові ми відмінюємо його згідно з правилами польської словозміни, причому у родовому відмінку однини маємо закінчення «u». Отже, *czek* – це властиве запозичення зі спрощеним у польській мові правописом; це запозичення можемо назвати повністю присвоєним, а також робимо висновок, що запозичене воно

[159] Cheque // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cheque
[160] Czek // https://wsjp.pl/haslo/podglad/25691/czek/4226305/paliwowy

було фонетично, адже пишемо його через польський диграф «cz» та польську літеру «k» замість англійських «ch» й «que».

Prepaid в Оксфордському словнику означає «передоплата»[161]. Про те саме значення пише й Словник PWN[162]. Англомовні словники, які ми використовуємо під час аналізу слів, пишуть лише про одне значення лексеми *prepaid*, тоді як Словник PWN додає друге значення: «мобільний телефон, що працює від імпульсної карти (pol. karta z impulsami)», а також і третє значення: «телефонна імпульсна карта (pol. karta z impulsami)». Такі імпульсні карти дозволяли зателефонувати кудись за допомогою таксофону. Зрозуміло, що їхня назва з'явилася від англійського «передоплата» – спершу оплачуємо карту, а тоді маємо можливість зателефонувати визначену на цій карті кількість разів; хоча таксофони тепер не популярні, все ж знайдемо це значення у прикладі з блогу Życie w podróży, де така карта вже буде для мобільного телефону: *«Ważną zaletą tego modelu jest to, że ma 2 sloty na karty sim, co pozwala na wygodne używanie internetu za granicą na zakupionej tam karcie* ***prepaid****.»* В англійській мові *prepaid* – це прикметник, слово є незмінним, а в польській мові може відмінюватися як іменник, за Словником PWN: *prepaid -idu, -idzie*. Окрім цього Словник PWN пропонує два варіанти написання лексеми: *prepaid* і *pre-paid*, хоча англомовні словники лексему не розділяють дефісом. Вимова залишається англійська. Отже, *prepaid* – це запозичення властиве; частково присвоєне та запозичене графічно.

Оксфордський словник подає такі значення лексеми *tip:* «1. порада щодо чогось практичного (наприклад, як вибрати ноутбук чи як заощадити кошти); 2. гроші, які ми залишаємо для когось, хто нас обслуговував, наприклад, у ресторані чи кав'ярні»[163]. У прикладі з блогу Wojażer: *«A* ***tipy*** *są to 15-20 procentowe, więc o wiele większe niż te w Polsce. U nas głównie zostawia się 10% napiwku, a i tak są osoby, które nie zostawią ani grosza i będą czekać nawet na kilkadziesiąt groszy reszty.»* лексему вжито у значенні «чайові для офіціанта». У Великому словнику польської мови теж є ці значення, хоча автори словника

[161] Prepaid // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/prepaid?q=prepaid
[162] Prepaid // https://sjp.pwn.pl/szukaj/prepaid.html
[163] Tip // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/tip_1?q=tip

зазначають, що використовуємо ми їх у розмовній мові (pol. język potoczny)[164]. За даними Оксфордського словника *tip* – це злічувальний іменник, що не відмінюється (адже в англійській мові слова не змінюються за відмінками), тоді як у польській мові ми відмінюємо цей іменник як слово чоловічого неживого роду, звертаючи увагу на знахідний відмінок, де можливі дві форми *tipa* і *tip*. Варто порівняти лексеми *slumsy* і *tipy*, які по-різному утворюють множину в польській мові, наприклад для *tip* не додаємо *-s* (мн. англ. *tips*), що за правилами англійської мови утворює множину іменника, а користуємося лише польськими правилами, а це додавання «у» (мн. пол. *tipy*) до слів нечоловічого роду. Отже, *tip* – це властиве запозичення, оскільки в польській мові воно використовується в двох тих самих значеннях, що й в англійській мові; вважаємо, що це запозичення цілком присвоєне. З огляду на спосіб запозичення – слово може бути запозичене як фонетично, так і графічно, оскільки складається лише з трьох літер, які існують в обох мовах і радикально не відрізняються у вимові.

2.1.9. Аналіз тематичної групи «подорож»

До групи **подорож** увійшло 26 лексем: *autokar, bikepacking, bus, city break, czarter, eldorado, full tank, jet lag, kokpit, logbook, lokomocja, off roadowy, parking, quad, route 66, skuter, speedboat, stop, survival, transfer, tranzyt, trekking, trip, tuk-tuk, tunel, turysta,*.

Першою лексичною одиницею для аналізу у цій групі є *off roadowy*. У Кембриджському словнику *off-road* є прикметником та прислівником, що описує поїздку по бездоріжжю[165]. У Великому словнику польської мови зустрічаємо декілька значень цього слова. По-перше, можемо використовувати його як іменник для опису спорту – перегонів, а також як іменник для опису транспортного засобу, що призначений саме для цього виду спорту. У такому випадку відмінюємо його за правилами чоловічого неживого роду, де в родовому відмінку однини є закінчення «u». По-друге, можемо використовувати *off-road*

[164] Tip // https://wsjp.pl/haslo/podglad/100036/tip/5242191/napiwek
[165] Off-road // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/off-road

як прикметник та прислівник у тому ж значенні, що й в англійській мові[166], не відмінюючи його у польській мові. У прикладі з блогу Na wylocie: *«Najlepszym rozwiązaniem jest posiadanie własnej furmanki z potencjałem* ***off roadowym****.»* простежуємо використання лексеми в якості прикметника для опису *furmanki*, тобто транспорту для поїздок по бездоріжжю. Великий словник польської мови подає два варіанти написання *off-road* та *off road*, зазначаючи, що варіант з дефісом використовується частіше. Вимова цього слова у польській мові [ofrołd], тоді як в англійській – [ˌɒfˈrəʊd]. Отже, *off roadowy* – це запозичення властиве та повністю присвоєне, що, на нашу думку, й надалі трансформується та, як бачимо у прикладі, набуває польського суфікса для прикметника чоловічого роду «owy».

Далі ж аналізуємо *speedboat*. Кембриджський словник подає таке значення цієї лексеми: «невеликий човен із потужним двигуном, що пересувається дуже швидко»[167]. У словниках польської мови не знайдемо такої лексеми, ані її частин *speed* і *boat*, хоча у прикладі з блогу Szalone walizki: *«Jak wspominaliśmy w tekście poradnikowym do wysp, mocno oddalonych od stolicy w Male nie pływają publiczne promy, a jedynie* ***speedboaty****.»* лексема використана саме у цьому значенні. В англомовному словнику *speedboat* – це злічувальний іменник. Опираючись на приклад з блогу можемо зробити висновок, що множину ця лексема утворює за правилами чоловічого неживого роду *speedboaty*. Можемо запропонувати відмінювання згідно з польською словозміною чоловічого неживого роду: M. *speedboat*; D. *speedboat-u*; B. *speedboat*; C. *speedboatowi*; N. *speedboatem*; Msc. *spedboacie*; W. *speedboacie*. Отже, *speedboat* – це запозичення властиве, вважаємо його цитатою, адже жоден польськомовний словник не подає цієї лексичної одиниці, відтак вважаємо його неадаптованим у польській мові та вимовляємо згідно із фонетичними правилами англійської мови; з огляду на спосіб запозичення *speedboat* є запозиченням графічним.

[166] Off-road // https://wsjp.pl/haslo/podglad/100702/off-road
[167] Speedboat // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/speedboat

Наступною одиницею для аналізу є *trip*. Оксфордський словник подає таке значення: «подорож до місця призначення та назад, особливо для власного задоволення або ж з певною метою». У другому значенні, сленговому, за Оксфордським словником йдеться про важкі наркотики, які здатні настільки вразити розум, що людина починає вигадувати події[168]. Великий словник польської мови не містить у своєму реєстрі цієї одиниці, проте у Словнику PWN зазначені такі варіанти: «1. (сленг) стан збудження після прийому наркотиків; 2. фільм з фантастичними сценами», а також подано декілька варіантів словосполучень, у складі яких є ця лексема: *trip hop, trip-hopowy, trip-hopowiec*[169]. У прикладі з блогу Na wylocie простежуємо використання слова *trip* у першому його значенні в англійській мові: *«Na 12- dniowego* ***tripa*** *po Azerbejdżanie spakowałem się do 35-litrowego plecaczka, podpinając do niego tylko camelbaka i karimatę.»* В англійській мові – це злічувальний іменник. Для того, аби зрозуміти відмінювання цього слова у польських текстах, звертаємося до Доброго словника польської мови, який пропонує нам відмінювання цього слова за правилами чоловічого неживого роду: *trip; tripu: tripowi; trip; tripem; tripie; tripy; tripów; tripom; tripy; tripami; tripach*[170]. Отже, *trip* – це властиве та повністю присвоєне запозичення. Вважаємо, що це слово могло бути запозичене як фонетично, так і графічно, оскільки і в англійській, і в польській мовах читаємо та пишемо його однаково – *trip*.

2.1.10. Аналіз тематичної групи «дозвілля та розваги»

До групи **дозвілля та розваги** увійшло 40 лексем: *afterparty, bar, beach cafe, bingo, chillout, divemaster, estetyka, fan, festiwal, film, flipper, fun, futbol, grill, hobby, jacuzzi, karaoke, kitesurfing, mall, market, mural, paddle board, performerka, piknik, pub, puzzle, relaks, reset, serial, shop, show, skwer, small talk, snoorkowanie, snowboard, spot, street art, surfer, totem, weekend.*

[168] Trip // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/trip_1?q=trip
[169] Trip // https://sjp.pwn.pl/szukaj/trip.html
[170] Trip // https://dobryslownik.pl/slowo/trip/121290/#znaczenie-1764

Розпочнімо з аналізу лексеми *chillout.* Словник Мерріам-Вебстер зазначає, що лексема є сленгом та означає «розслабитися», часто використовується у наказовому способі дієслова: «Розслабся!»[171]. За англомовним словником *chillout* – це дієслово та записуємо ми дві його частини окремо *chill out.* Словник PWN визначає цю лексему як «спокійна музика»[172], а також вказує, що вимова залишається англійська. У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Palau. Po pierwszym nurku tego dnia,* ***chillout****.»* ця лексична одиниця функціонує у значенні «розслабитися». Орфографічний словник PWN також подає нам інформацію, що *chillout* – це іменник, що відмінюється у польській мові за правилами словозміни для чоловічого неживого роду[173]. Робимо висновок, що *chillout* – це властиве запозичення у польській мові, проте з огляду на ступінь присвоєння, вважаємо, що це запозичення є частково присвоєним, адже вимова і запис залишаються англійськими, хоча можливе відмінювання цієї лексеми як іменника; з огляду на спосіб запозичення, думаємо, що це запозичення графічне.

Ще однією цікавою, на нашу думку, лексичною одиницею для аналізу є *performerka.* Кембриджський словник визначає *performer* як людину, що розважає інших, співаючи, танцюючи або граючи на інструменті[174]. Для англомовного словника *performer* – це злічувальний іменник. Великий словник польської мови подає те саме значення[175] та вказує, що відмінюємо ми цю лексему як іменник чоловічого живого роду, для лексеми *performerka* – іменник жіночого роду. У такому ж значенні ця лексична одиниця функціонує у прикладі з блогу Szalone walizki: *«Wybraliśmy się tam z jednego powodu. Kilka lat temu polska* ***performerka*** *wydziergała ubranie na szydełku i ubrała w nie wielki platanowiec, który znajduje się obok budynku Art Village.»* Загалом можемо простежити шлях появи слова *performerka* у польській мові: *perform* (англ. виступати) -> *performer* (англ. людина, що виступає) -> *performerka* (пол. жінка, що виступає). Вважаємо, що ця

[171] Chill out // https://www.merriam-webster.com/dictionary/chill%20out
[172] Chillout // https://sjp.pwn.pl/szukaj/chillout.html
[173] Chillout // https://sjp.pwn.pl/so/chillout;4963669.html
[174] Performer // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/performer
[175] Performer // https://wsjp.pl/haslo/podglad/50610/performer

лексема є властивим запозиченням, а з огляду на ступінь присвоєння – повністю присвоєним запозиченням.

Далі ж аналізуємо лексему *spot.* Оксфордський словник пропонує десять значень цієї лексеми: «1. малий знак; 2. цятка на тілі людини, наприклад висипка; 3. малий брудний знак, наприклад на одязі; 4. місце, наприклад сліпа пляма; 5. характеристика когось або чогось, наприклад, слабке місце; 6. дуже мала кількість чогось; 7. крапля, наприклад, дощу; 8. частина шоу, часто у значенні *ролик* – перерва на рекламу; 9. у змаганнях – певна мета для конкурсантів; 10. яскравий промінь світла на сцені, що вказує на ведучого або актора»[176]. Залежно від кожного конкретного значення, цей іменник може бути злічувальним або незлічувальним в англійській мові. Словник PWN подає нам лише одне значення цієї лексеми: «коротка реклама на телебаченні або на радіо»[177], а також зазначає, що ця лексема відмінюється у польській мові як іменник чоловічого неживого роду із закінченням у родовому відмінку «u». У прикладі з блогу Szalone walizki: *«A jeszcze inne to idealne* ***spoty*** *dla surferów.»* бачимо, що *spot* використано у значенні «місце для серфінгу». Вважаємо, що *spot* – властиве запозичення; з огляду на ступінь присвоєння – повністю присвоєне та, на нашу думку, могло бути запозичене як фонетично, так і графічно.

2.1.11. Аналіз тематичної групи «онлайн простір»

До групи **онлайн простір** увійшло 47 лексем: *appka, baner, bloger, blogosfera, chat, clickbaitowe, content, folder, high-tech, hub, Insta spot, instagramowy, internauta, Internet, kliknięcie, klip, lajk, lajkować, link, login, mailing, media, messenger, monitoring, net, newsletter, newsy, offline, online, panel, pin, podcast, post, preset, profil, selfie, serwer, singel, slogan, snap, spam, stalker, stories, szerować, tutorial, vlog, youtuber.*

[176] Spot // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/spot_1
[177] Spot // https://sjp.pwn.pl/szukaj/spot.html

Першою у межах цієї тематичної групи аналізуємо лексему *content*. Кембриджський словник подає такі значення для цієї лексеми: «1. щасливий, життєрадісний, якщо ми наголошуємо другий склад; 2. зібрана інформація або ідеї, що відтворено на письмі, у промові чи у фільмі, якщо наголошуємо перший склад»[178]. Добрий словник польської мови теж подає два значення, проте у польській мові є лише один варіант прочитання та вимови слова *content* – згідно з правилами фонетики польської мови[179], тому значення ми розкриваємо у контексті. У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Autorka wielu publikacji książkowych poświęconych temu czym sami się zajmujemy czyli* ***contentu****.»* йдеться про друге значення цієї лексичної одиниці. Варто звернути увагу на написання, адже англійською це *content*, а польською – *kontent*. Добрий словник польської мови зазначає, що *content* зустрічається рідше. На нашу думку, лексема *content* – це властиве запозичення та повністю присвоєне, адже написання та вимова змінилися відповідно до правил польської мови, а відмінювання як у якості прикметника, так і у якості іменника відбувається за польською словозміною, де *content* як іменник – це слово чоловічого неживого роду. Вважаємо, що запозичене воно було фонетично.

Наступною лексемою для аналізу є *hub*. Кембриджський словник подає декілька значень для цієї лексеми: «1. центральна частина чогось; 2. центральна частина велосипедного колеса, до якої прикріплені спиці; 3. аеропорт, у якому здійснюються пересадки на інші рейси, місце, куди люди прибувають перед своїм кінцевим пунктом призначення»[180]. Добрий словник польської мови також має цю лексичну одиницю у своєму реєстрі, проте лише з одним значенням, а саме третім за Кембриджським словником[181]. У прикладі з блогу Na wylocie: *«Karta Curve to spoiwo, swoisty* ***hub****, łączący wszystkie posiadane karty różnych banków w jeden element płatniczy.»* зустрічаємо лексему у її першому значенні за Кембриджськм словником – головна частина чогось, тут: своєрідний додаток на

[178] Content // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/content
[179] Kontent // https://dobryslownik.pl/slowo/kontent/71558/#znaczenie-198153
[180] Hub // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/hub
[181] Hub // https://dobryslownik.pl/slowo/hub/117216

телефон, що об'єднує у собі інші банківські картки одного користувача. На нашу думку, вимова *hub* є такою ж як у *pub,* через [а]. Добрий словник польської мови також подає спосіб відмінювання цієї лексеми за правилами словозміни для чоловічого неживого роду, причому в родовому відмінку однини *hub* має закінчення «u». Отже, *hub* – це властиве та графічне запозичення. Ступінь його присвоєння, на нашу думку, є питанням суперечливим, але в інших словниках цієї лексеми немає, *hub* вимовляємо та пишемо за правилами англійської мови і лише Добрий словник польської мови подає варіант його відмінювання.

Ще однією лексемою для аналізу у межах цієї тематичної групи є *tutorial*. Словник Мерріам-Вебстер подає два значення цієї лексеми: «1. паперова книжка, фільм або комп'ютерна програма, що забезпечує нас практичною інформацією; 2. заняття, проведене викладачем для одного студента або невеликої групи студентів». Також Словник Мерріам-Вебстер зазначає, що *tutorial* може бути й прикметником в англійській мові[182]. У прикладі з блогу Na wylocie: *«Krótki* ***tutorial*** *o tym, jak nie dać się zrobić w balona przy wypożyczaniu samochodu w Maroku, zrobić to tanio i bez zbędnych formalności.»* лексичну одиницю використано у значенні «корисна і практична інформація» та як іменник чоловічого роду, про це свідчить прикметник *krótki,* що стоїть поряд. Добрий словник польської мови подає цю лексему з такими ж значеннями у польській мові[183]. Добрий словник польської мови також характеризує лексичну одиницю з граматичної точки зору та радить відмінювати її як іменник чоловічого неживого роду: *tutorial; tutorialu; tutorialowi; tutorial; tutorialem; tutoriale; tutorialu; tutoriale; tutoriali; tutorilom; tutoriale; tutorialami; tutorialach; tutoriale.* За нашими спостереженнями відмінювання *tutorial* є подібним до відмінювання *hotel* у польській мові. Отже, *tutorial* – це властиве та повністю присвоєне запозичення, адже у вимові відчитуємо ми його польською мовою, і відмінюємо згідно із правилами польської словозміни.

[182] Tutorial // https://www.merriam-webster.com/dictionary/tutorial
[183] Tutorial // https://dobryslownik.pl/slowo/tutorial/224001/#znaczenie-239416

2.1.12. Аналіз тематичної групи «інше»

До групи **інше** увійшло 77 лексем: *akcja, amerykanistyka, balistyczny, biforka, body, boks, boom, bucket list, certyfikat, check it now, COVID, enigmatycznie, ewidentnie, ewolucja, fair, fancy, finisz, fintech, front, futurystyczny, gigantyczny, globalny, grafika, hipsterski, hit, interwał, kolonizacja, komfort, konflikt, konfrontacja, konsekwencja, kontakt, kreatywny, lesswaste, lifestylowy, lockdown, maniakalny, mentalność, miks, modernizm, modyfikacja, monokultura, must see, non stop, of course, osom (awesome), outdoorowy, paradoksalnie, please, popowy, QR kod, ranking, reakcja, regulacja, rekord, reprezentacja, ryzykować, silent, skanowanie, skserować, slow, snobistyczny, standardowy, start, strajk, symbolika, system, team, technologia, test, top, trend, trueschoolowy, UNESCO, vintage, who knows, zero waste.* До цієї групи увійшли лексеми, які опинилися поза обраною тематичною класифікацією, проте можуть утворювати нові тематичні групи з кількістю 1, 2 чи 3 лексичні одиниці. Ми ж вирішили виділяти та описувати групи з мінімальною кількістю 4 лексичні одиниці.

Розпочнемо аналіз у цій тематичній групі з лексеми *komfort*. Оксфордський словник визначає лексему *comfort* як «1. розслаблений стан; 2. приємне життя, в якому ти маєш все, чого потребуєш; 3. усі зручності в готелі чи мотелі»[184]. Великий словник польської мови подає таке значення одиниці *komfort*: «всі необхідні зручності, які забезпечують потреби людини»[185]. У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Najpierw warto ustalić co brać pod uwagę przy pakowaniu – **komfort** i koszty podróży z/bez bagażu rejestrowanego.*» лексему вжито у значенні «зручності» (на час подорожі). Оксфордський словник зазначає, що в англійській мові *comfort* може бути злічувальним або незлічувальним іменником залежно від значення. За даними Великого словника польської мови *komfort* – це іменник чоловічого неживого роду, який ми можемо змінювати за відмінками, причому в родовому відмінку однини з'являється закінчення «u». Англійською вимовляємо *comfort* як [ˈkʌmfət], тоді як польською мовою – [komfort]. Отже, komfort – це

[184] Comfort // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/comfort_1?q=comfort
[185] Komfort // https://wsjp.pl/haslo/podglad/18802/komfort/2315239/stan

запозичення властиве, оскільки використовується в польській мові в такому самому значенні, як і в англійській; вважаємо, що це запозичення повністю присвоєне, адже графічний запис спрощений, відчитуємо ми цю лексему за правилами польської мови й відмінюємо за правилами словозміни для чоловічого неживого роду; на наш погляд, ця лексична одиниця була запозичена фонетично.

Далі ж аналізуємо лексему *silent*. Кембриджський словник подає такі значення цієї лексичної одиниці: «1. тихий; 2. непомітний; 3. режим тиші на електронному пристрої»[186]. У реєстрі Словника PWN є лише поєднання слів *silent majority*[187], яке ми читаємо за фонетичними правилами англійської мови, та яке означає «мовчазна більшість». У прикладі з блогу Wojażer: *«Jadąc do Waszyngtonu wybrałem sobie bilet na* ***silent*** *wagon. Amtrack – amerykańskie PKP – w ciągu 6 godzin zabrało mnie z zimnego Connecticut do stolicy USA.»* бачимо, що в цьому поєднанні *silent wagon*, *silent* функціонує у значенні «тихий». Отже, *silent* – це властиве та графічне запозичення, що з огляду на ступінь присвоєння є цитатою, оскільки не зареєстроване в словниках як окрема лексична одиниця, тому й не відмінюється.

Ще однією лексемою для аналізу в цій групі є *team*. Словник Мерріам-Вебстер подає декілька значень: «команда (іменник); командний (прикметник); бути частиною команди або сформувати команду (дієслово)»[188]. Словник PWN теж подає такі визначення, проте зазначає, що у польській мові *team* – це іменник чоловічого неживого роду, тому в родовому відмінку має закінчення «u», як прикметник чи дієслово не функціонує[189]. У прикладі з блогу Szalone walizki: *«W naszym dwuosobowym* ***teamie*** *opinie na temat Playa del Carmen są jednak podzielone.»* лексему використано у значенні «команда». Отже, *team* – це властиве та частково присвоєне запозичення, оскільки вимова та графічне

[186] Silent // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/silent
[187] Silent // https://sjp.pwn.pl/szukaj/silent.html
[188] Team // https://www.merriam-webster.com/dictionary/team
[189] Team // https://sjp.pwn.pl/szukaj/team.html

зображення залишається англійською. Вважаємо, що ця лексема запозичена графічно, адже пишемо її так, як і в англійській мові.

У цій частині роботи нам вдалося погрупувати англіцизми за тематичними групами та описати 36 лексем у межах цих груп (12% від усієї кількості зібраних одиниць). Всі проаналізовані одиниці у цій частині наукової роботи є властивими запозиченнями, оскільки в польській мові функціонують у таких самих значеннях, що й в англійській мові. Важливо розуміти, що деякі із лексем можуть бути неологізмами (наприклад – *majgajver*), тому радимо завжди звертатися до одномовних або двомовних словників, аби перевірити їхнє значення. Використання англіцизмів у мові має як позитивний, так і негативний вплив: з однієї сторони – ми запозичаємо нові слова (а з ними й ідеї), збагачуючи мову, з іншої сторони – не користуємося польськими відповідниками, що може стати причиною втрати ідентичності мови. Отже, використання англіцизмів в мові – це питання балансу між бажанням виразності й актуальності та збереженням мовної ідентичності.

2.2. Аналіз групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї

У цій частині роботи ми аналізуємо лексеми, що вживаються на позначення нових понять або ідей, часто такі лексичні одиниці не мають відповідників в інших мовах. Ми виділяємо їх як такі, що не лише з'являються у польській мові в постаті одного слова, яке ми відмінюємо або ж не відмінюємо; ці англіцизми можуть складатися з одного, двох або й трьох слів, та що є найважливішим, разом із графічним чи фонетичним запозиченням, вони запозичують до польської мови цілий концепт, відтворюють певну ідею. До цієї групи відносимо 16 лексем (5,3 % від усієї кількості зібраних одиниць): *afterparty, all-inclusive, biforka, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, lockdown, majgajver (macgyver), must see, non stop, route 66, small talk, zero waste.*

Першою лексичною одиницею у межах цієї групи є *afterparty*. Кембриджський словник реєструє цю лексему як «зустріч, де люди сидять та розмовляють після відвідування вечірки або нічного клубу»[190]. Жоден польськомовний словник, який ми використовуємо для аналізу англіцизмів у цій роботі не містить лексичної одиниці *afterparty*; лише Великий орфографічний словник PWN подає інформацію про те, що *afterparty* ми не можемо змінювати за відмінками у польській мові[191]. У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Matką tego sukcesu jest Doris, która zaprosiła niegdyś na małym* ***afterparty*** *spore grono podróżników, którym idea spotkania, rozmów, wymiany myśli i zimowych kąpieli szczególnie przypadła do gustu.»* лексему використано у значенні, яке подає нам Кембриджський словник. З огляду на предмет запозичення – це запозичення властиве; з огляду на ступінь присвоєння – це цитата; вважаємо, що це запозичення графічне, адже запис лексеми такий, як і в англійській мові.

Наступною одиницею для аналізу є *all-inclusive*. Вважаємо, що ця лексема передає ідею, яку використовують в усьому світі і стосується вона насамперед

[190] Afterparty // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/afterparty
[191] Afterparty // https://sjp.pwn.pl/so/afterparty;5585036.html

житла з усіма зручностями. Словник Мерріам-Вебстер визначає цю лексему, як прикметник у значенні «те, що включає в свій склад усе» і як іменник у значенні «тип відпочинку, що стягує одну плату за все: вартість номеру, їжі, напоїв, інші витрати»[192]. Словник PWN вказує, що ця лексема не відмінюється і реєструє її з таким самим значенням, що й Словник Мерріам-Вебстер [193]. У цьому ж значенні вжито *all-inclusive* у прикладі з блогу Na wylocie: *«Zwłaszcza jeżeli masz do zabrania plecak, a Twoje plany nie uwzględniają pobytu* ***all-inclusive*** *w wygodnym hotelu.»* На нашу думку, *all-inclusive* – це властиве запозичення; цитата і запозичення графічне.

Далі ж аналізуємо лексему *biforka*. Варто простежити утворення цієї лексичної одиниці в польській мові: *before* (англ.)-> *beforek* (пол.) -> *biforka* (пол.). *Before* – це прийменник в англійській мові, що означає «перед»[194]. Великий словник польської мови містить цю одиницю у своєму реєстрі у вигляді *beforek* і *biforka* та зазначає, що це зустріч у колі друзів та знайомих перед головною великою подією, зазвичай, вечіркою[195]. В англійській мові *before* не існує в такому значенні, для передання того змісту, що й у Великому словнику польської мови використовуємо поєднання *before party*. У прикладі з блогу Życie w podróży: *«****Biforka*** *jest najfajniejsza, oczywiście. Całe oczekiwanie, planowanie, pakowanie.»* йдеться про період планування та пакування речей перед поїздкою, тому значення тут теж дещо інше – не зустріч перед головною вечіркою, а час, що передує якійсь важливій події. Отже, *biforka* – це властиве запозичення, що отримало додаткові конотації та варіанти використання вже безпосередньо у польській мові; з огляду на ступінь присвоєння – це запозичення повністю присвоєне, оскільки *biforka* змінилася графічно і у вимові, маємо можливість відмінювати цю лексему в постаті *biforka* й *beforek*.

Ще однією цікавою, на наш погляд, лексичною одиницею для аналізу є *Black Market*. За Оксфордським словником – це незаконна форма торгівлі, при

[192] All-inclusive // https://www.merriam-webster.com/dictionary/all-inclusive
[193] All-inclusive // https://sjp.pwn.pl/szukaj/all-inclusive%20.html
[194] Before // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/before_1?q=before
[195] Beforka // https://wsjp.pl/haslo/podglad/61529/beforka

якій купують і продають іноземну валюту або товари, які складно отримати[196]. У цьому значенні використано лексему у прикладі з блогу Na wylocie: *«W Ułan Bator też jest **Black Market**.»*, де автор вказує на небезпечний район міста, куди туристам не варто заїжджати, оскільки на цій території керують різні угрупування, що займаються торгівлею зброєю або ж наркотиками. *Black Market* з'явився у час Другої світової війни, коли уряд почав вводити заборони на речі першої необхідності, у тому числі й продукти харчування. Такі *black market'*и функціонували для того, аби роздобути важливі для життя речі й приховати це від уряду. В цьому значенні використовуємо лексему й до сьогодні – місце, де можна купити щось таємно від держави. Польськомовні словники цієї лексеми не мають у своєму реєстрі, проте Великий словник польської мови містить *market*, що є англіцизмом, тому можемо запропонувати відмінювання *Black Market,* за прикладом відмінювання, у якому *Black* – залишається незмінним, тоді як *Market* відмінюємо як іменник чоловічого неживого роду з літерою «u» в родовому відмінку. Отже, *Black Market* – це властиве запозичення; цитата та запозичення графічне, оскільки написання та вимова – англійські.

Наступною одиницею для аналізу у межах цієї групи є *bucket list.* Оксфордський словник визначає *bucket list* як список речей, які хочеться зробити перед смертю[197]; часто перелік цих речей – це довгострокові цілі. Польськомовні словники не мають цієї лексеми у своїх реєстрах, проте в прикладі з блогу Na wylocie: *«Długo gryźliśmy się z pomysłem stworzenia autorskiej **bucket list**, czyli zestawienia wszystkiego tego, czego chcemy doświadczyć stąpając po tym łez padole.»* можемо зауважити, що прикметник *autorskiej* вказує на жіночий рід, і хоча *bucket list* не отримало закінчення, маємо підстави вважати, що ця лексична одиниця жіночого роду. Цікаво теж простежити етимологію цієї лексеми. В англійській є ідіома *kick the bucket*[198], що мовою сленгу означає «померти», звідси й *list* перед тим, як *kick the bucket.* Отже, *bucket list* – це запозичення властиве; цитата; на наш погляд, це запозичення графічне; у польській чи українській мовах ми не

[196] Black Market // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/black-market?q=Black+Market
[197] Bucket list // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/bucket-list?q=bucket+list
[198] Kick the bucket // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/kick-the-bucket

знайдемо відповідників, можемо хіба що можемо дослівно перекласти, але тоді маємо шанс втратити початкову ідею цієї лексичної одиниці.

Далі ж аналізуємо *bushcraft. Bushcraft* – лексема, що складається з двох частин *bush* та *craft.* Кембриджський словник визначає слово *bush* як «кущ» та «місцевість, що покрита кущами й низькорослими деревами, яка ніколи не була оброблена та на території якої живе дуже мало людей (особливо в Австралії й Африці)»[199]. *Craft* – у тому ж Кембриджському словнику – це «навички та досвід, особливо щодо створення об'єктів; робота чи діяльність, яка вимагає навичок і досвіду, або щось, що виробляється з використанням навичок і досвіду»[200]. Відчитуємо *bushcraft* – [bʊʃ][krɑːft]. Отже, *bushcraft* – це мистецтво виживання у дикій природі[201]. У такому ж значенні функціонує лексема у прикладі з блогу Na wylocie: *«Gdy jednak do podróżowania budżetowego z plecakiem doszły kolejne zainteresowania, jak dzikie biwakowanie czy* ***bushcraft****, zacząłem się baczniej przyglądać rynkowi taktycznych urządzeń.»* Цієї лексичної одиниці не реєструє жоден англомовний чи польськомовний словник, а тому маємо підстави вважати, що ця одиниця є неологізмом, причому складається вона з двох лексем: *bush* і *craft*. Вважаємо, що це властиве запозичення і є цитатою в польській мові, адже ця лексема не є спрощеною ані у вимові, ані у письмі; на нашу думку, це запозичення графічне.

Наступною аналізованою нами одиницею є *couchsurfing.* У Кембриджському словнику *couchsurfing* – це незлічувальний іменник з таким значенням: «практика подорожування та перебування в будинках незнайомих нам людей; ці люди рекламують свої доми і запрошують гостей з усього світу залишитися в їхньому будинку на час подорожі безкоштовно»[202]. Словник Мерріам-Вебстер подає декілька варіантів використання цієї лексеми як дієслова: *couch surfed or couch-surfed; couch surfing or couch-surfing; couch surfs or couch-surfs*[203]. Зараз *couchsurfing* є всесвітньою мережею гостинності, яка

[199] Bush // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/bush
[200] Craft // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/craft?q=Craft
[201] Wild bushcraft // https://wildbushcraft.co.uk/courses/overnight-experience.
[202] Couchsurfing // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/couchsurfing
[203] Couch surf // https://www.merriam-webster.com/dictionary/couch%20surf

об'єднує людей у 238 країнах[204]. У прикладі з блогу Wojażer: *«Jeśli jedziesz budżetowo i lubisz **couchsurfing**, to masz odpowiedź na pytanie „Gdzie spać?”. Jeśli jednak chcesz mieć święty spokój i po prostu łóżko, do którego wskoczysz po całym dniu zwiedzania, Stany do najtańszych nie należą!»* *couchsurfing* вжито як один із варіантів житла під час подорожі. Польськомовні словники не мають цієї лексичної одиниці в реєстрі. Отже, *couchsurfing* – це властиве запозичення; що є зовсім неприсвоєним у польській мові, адже ані графічно, ані фонетично лексема не була змінена, відчитуємо її [ˈkaʊtʃ ˌsɜː.fɪŋ]; на наш погляд, це запозичення графічне.

Наступною лексемою для аналізу є *jet lag*. Оксфордський словник подає таке значення для цієї лексеми: «почуття втоми та частково розгубленості після довгої подорожі літаком, особливо, коли між місцем відправлення та місцем прибуття є велика різниця у часі»[205]. У цьому ж значенні використано її у прикладі з блогу Życie w podróży: *«Lubię latać, chociaż **jet lag** odczuwam z roku na rok coraz bardziej.»* Польськомовні словники мають цю лексичну одиницю у своєму реєстрі. Наприклад, Словник PWN подає таке ж значення та пропонує вимовляти цю лексему за правилами англійської мови [dżet leg][206]. Великий словник польської мови натомість пропонує вимову спрощену для польської мови – [dżetlak][207] та додає варіант написання разом – *jetlag*. У польській мові ця лексема не відмінюється та зазвичай використовується в однині. Отже, *jet lag* – це властиве запозичення, яке ми одночасно вважаємо цитатою та графічним запозиченням.

Далі ж аналізуємо *lesswaste* та *zero waste*, які мають спільну частину *waste*. За Кембриджськм словником *waste* – це недоречне чи некоректне витрачання грошей, речовин, часу, енергії, здібностей[208]. *Less* – прислівник, що означає «менше»[209], а *zero* – «нуль»[210]. В англомовних словниках ми не знайдемо

[204] Wikipedia / CouchSurfing // https://uk.wikipedia.org/wiki/CouchSurfing.
[205] Jet lag // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/jet-lag?q=jet+lag
[206] Jet lag // https://sjp.pwn.pl/szukaj/jet%20lag.html
[207] Jet lag // https://wsjp.pl/haslo/podglad/72303/jet-lag
[208] Waste // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/waste
[209] Less // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/less
[210] Zero // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/zero

lesswaste, проте кожен з них опише *zero waste* як ситуацію, коли не утворюються відходи; система без відходів. Простіше кажучи, *zero waste* – це життя без сміття. Лексему все частіше використовують на позначення тренду та для заохочення зменшити кількість побутових відходів, змінити свій стиль життя, аби, як наслідок, – зберегти планету. Деякі джерела пишуть про 3 основних правила такого стилю життя[211], деякі ж пишуть про 5 основних правил[212]. Усі вони починаються з літери «r»: *refuse* (відмовся), *reduce* (скороти), *reuse* (використай повторно), *recycle* (переробляй), *rethink* (переосмисли). З огляду на те, що словники не пишуть про *lesswaste* можемо зробити висновок, що це форма, утворена на зразок *zero waste*. *Lesswaste* дослівно означає «менше відходів». Це такий же принцип і стратегія для зменшення негативного впливу на природу. Отже, основна ідея *lesswaste* та *zero waste* полягає в тому, щоб мінімізувати кількість сміття та відходів, які з'являються в процесі виробництва, споживання та повсякденної діяльності. З огляду на тип словозміни в англійській мові – лексеми є невідмінюваними. Польськомовні словники не містять їх у своїх реєстрах. Однак маємо приклади їх використання в польськомовних блогах: *«Z pomocą przychodzą kosmetyki wielofunkcyjne i* ***lesswaste****, które pozwolą Ci zaoszczędzić wiele miejsca.»* та *«Stawiam na produkty stworzone w duchu* ***zero waste*** *– w formie kostek, dzięki którym nie obciążysz zanadto swojego ekwipunku, a utrzymasz higienę w niezłej kondycji.»* Як бачимо, вони використані у значеннях, які ми описали вище. В польській мові, вважаємо, що *lesswaste* та *zero waste* є властивими запозиченнями, адже з'являються вони саме в тому значенні, що й в англійській мові. Для нас, *lesswaste* та *zero waste* – є цитатами, адже з огляду на їхню нетипову для польської мови побудову відмінювати їх не можемо. Скоріш за все, *lesswaste* та *zero waste* є запозиченнями графічними.

Ще однією лексемою для аналізу у цій групі є *lockdown*. Кембриджський словник подає таке значення для цієї лексеми: «надзвичайна ситуація, у якій людям не дозволено вільно входити у будівлю або ж залишати її через можливу

[211] Zero waste // https://p12.com.ua/journal/view/zhizn-v-stile-zero-waste.
[212] Zero waste lifestyle // https://newfood.media/2022/01/27/zero-waste-lifestyle-shcho-take-nul-vidkhodiv-filosofiia-bezvidkhodnoho-trendu.

небезпеку»[213]. Великий словник польської мови теж має у своєму реєстрі цю лексичну одиницю та подає детальнішу інформацію про *lockdown*: «термін, що вживається на позначення обмежень на переміщення, виходу з дому у зв'язку із пандемією COVID-19 по всьому світу»[214]. Саме про це значення йде мова й у прикладі з блогу Na wylocie: *«Miałem to szczęście, że mogłem eksplorować wschodnie rubieże Turcji w środku pandemicznych regulacji, obostrzeń i* ***lockdownów****.»* Словник зазначає, що вимова залишається англійська, тобто [lokdaun], а також й те, що цю лексему ми зможемо провідміняти в польській мові як іменник чоловічого неживого роду із закінченням «u» в родовому відмінку. Англомовний словник подає те, що *lockdown* це злічувальний іменник, проте через особливості англійської словозміни, – не може відмінюватися. Отже, *lockdown* – властиве запозичення; вважаємо, що воно є частково присвоєним, оскільки запис та вимова залишилися англійські, а в польській мові з'явилася можливість відмінювання цієї лексеми; з огляду на спосіб запозичення, на нашу думку, це графічне запозичення.

Далі ж маємо одиницю *majgajver* у межах цієї групи. Аналіз лексеми можна прочитати у пункті **2.1 Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп**, тематична група **пристрої**.

Наступною аналізуємо *must see*. Словник Мерріам-Вебстер подає таке значення цієї лексичної одиниці: «щось (наприклад, фільм), що слід переглянути»[215]. Польськомовні словники не реєструють такої лексеми, проте бачимо, що у прикладі з блогу Na wylocie *must see* вжито саме в значенні за словником Merriam-Webster: *«To jest atrakcja z cyklu tych* ***must see****, która zaciekawi nie tylko fanów historii i archeologii, ale również orędowników pieszych wędrówek w zjawiskowej scenerii.» must* може поєднуватися не лише із *see*. Серед слів, що можуть бути використані натомість, є: *have* (мати); *read* (читати); *do* (зробити); *buy* (купити); *visit* (відвідати)[216]. Для розуміння того, що ж саме нам пропонують

[213] Lockdown // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/lockdown
[214] Lockdown // https://wsjp.pl/haslo/podglad/103148/lockdown
[215] Must-see // https://www.merriam-webster.com/dictionary/must-see
[216] Must // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/must?q=must+see

зробити, варто знати переклад для *must* – «повинен» або «необхідний». Мовець таким чином вказує на щось настільки чудове, що і нам радить спробувати. Відтак *must-read* найчастіше стосується книг; *must-visit* – країн для подорожі. Отже, *must see* – це властиве запозичення, цитата, та вважаємо, що запозичене воно було графічно.

Ще однією одиницею для аналізу є *non stop*. Словник Мерріам-Вебстер має цю лексичну одиницю у своєму реєстрі та зазначає, що це «щось, що було зроблене, виконане або проведене без зупинки; без перепочинку»[217]. Англомовні словники подають цю лексему в двох варіантах написання *nonstop* та *non-stop*, проте у прикладі з блогу Życie w podróży: *«Dodatkowo prawie* ***non stop*** *byłam w rozjazdach, bardzo rzadko spotykałam się z chłopakiem, rodziną czy znajomymi, dużo mnie omijało.»* бачимо, що написання відрізняється від англійського варіанту. Великий словник польської мови теж має цю лексему в своєму реєстрі з таким самим значенням, як і в англійській мові[218], і додає інформацію, що відмінювати її ми не можемо. Національний корпус польської мови містить 749 прикладів з одиницею *non stop*, серед яких поєднання: *muzyka non stop, palona non stop trawa, non stop wolna chata, non stop deficyt*[219]. Отже, *non stop* – це властиве запозичення; цитата; на нашу думку, це запозичення фонетичне, адже написання польською *non stop*, тоді як англійською *nonstop* або *non-stop*.

Далі ж переходимо до *route 66*. *Route* у Кембриджському словнику – це «дорога» або «шлях досягнення мети»[220]. Оксфордський словник подає таку інформацію про *Route 66*: «головна дорога з Чикаго до Лос-Анджелеса з 1926 року до 1960-х років; її популярною назвою була «Матір Дорога»; завдовжки 2 448 миль, тобто 3 940 кілометрів, вона проходила через 8 штатів і стала символом волі для американців; деякі частини цієї дороги існують досі, проте більшість була замінена автомагістралями міжштатного значення у 1980-х роках»[221]. На офіційному сайті служби національних парків Америки вказано,

[217] Nonstop // https://www.merriam-webster.com/dictionary/nonstop
[218] Non stop // https://wsjp.pl/haslo/podglad/88830/non-stop
[219] Дані 03.12.2023.
[220] Route // https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/route
[221] Route 66 // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/route-66?q=route+66

що *Route 66* – це дорога, яка веде до американської мрії (англ. American dream)[222]. У прикладі з блогу Wojażer: *«Być może* ***Route 66*** *wezwie mnie kiedyś do odkrycia prowincjonalnych Stanów, nie wykluczam.»* спостерігаємо, що автор пише про *Route 66* як про особу, яка покличе його, аби відкрити для себе Штати (метонімізація «дорога замість людини»). На наш погляд, *route 66* тут використано у значенні «шлях досягнення мети»; можливо, автор блогу Wojażer хотів би відвідати й побачити іншу сторону США, ту, про яку не так часто говорять (провінції та життя їхніх мешканців) і вбачає певний символізм в тому, щоб *route 66* «запросила» його. Вимовляємо ми цю лексему [ˌruːt ˌsɪksti ˈsɪks] за фонетичними правилами англійської мови. Польськомовні словники не реєструють цієї лексичної одиниці. Отже, з огляду на предмет запозичення *Route 66* – це властиве запозичення, а з огляду на ступінь запозичення – це цитата; вважаємо, що це запозичення графічне, оскільки написання лексеми залишається англійською мовою.

Наступною аналізуємо *small talk*. Оксфордський словник подає таке визначення для цієї лексеми: «ввічлива розмова на звичайні або неважливі речі, особливо під час соціальних заходів, можна також описати *small talk* як побутову бесіду або поверхневу розмову»[223]. В Сполучених Штатах Америки, Канаді та Об'єднаному Королівстві *small talk* вважається своєрідним мистецтвом, адже під час простої і часто короткої розмови люди можуть дізнатися більше про сферу діяльності інших, а також домовитися про подальшу співпрацю. Під час *small talk* доречними є, наприклад, такі питання: *Звідки ви? Яка у Вас професія? Чому Ви обрали цю професію?* (під час робочого соціального заходу); *Як Вам погода? Чим займаєтеся у гарну/погану погоду?* (під час зустрічі з незнайомцем у парку) й таких питань на різні заходи може бути безліч. Варто пам'ятати про теми табу: заробітна плата, релігія, політика, інтимні теми, суперечливі теми в суспільстві. Саме у цьому значенні й використано *small talk* у прикладі з блогу Wojażer: *«Oferuje kartę stałego klienta, odmawiam mówiąc, że i tak wracam do Europy. Pani*

[222] National Park Service / Route 66 // https://www.nps.gov/articles/000/route-66-national.htm.
[223] Small talk // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/small-talk?q=small+talk

uśmiecha się i pyta skąd jestem, odbywa się po prostu ***small talk****.»* Великий словник польської мови містить у своєму реєстрі лише лексему *talk* у таких значеннях: «1. мінерал; 2. виріб з мінералу (обидва значення з латині); 3. телевізійна програма – *talk show* (англіцизм)». В якості англіцизму Великий словник польської мови пропонує відмінювати цю лексему як іменник чоловічого неживого роду, який в родовому відмінку має закінчення «u»[224]. Натомість Словник PWN вже має в своєму реєстрі *small talk* зі значенням «розмова на невимушені теми»[225]. Окрім цього *small talk* читаємо як [smol tok], тобто за англійським взірцем вимови. Отже, *small talk* – властиве запозичення, оскільки переходить у польську мову зі своїм значенням в англійській. Вважаємо, що це запозичення є цитатою і запозичено його було графічно, оскільки запис лексеми незмінний – англійською.

Таким чином, ми проаналізували групу лексичних одиниць, що використовуються на позначення нових понять або ідей; при перекладі цих лексем польською мовою можемо втратити їхнє початкове значення та/або ідею, з якою вони вживаються. Серед них: нові види подорожей і проведення вільного часу; деякі з них описують сучасні тренди; інші – виникли унаслідок небезпечного COVID-19. Кожна з цих лексичних одиниць має цікаву етимологію та своє поле використання.

Підсумовуючи, *afterparty, all-inclusive, biforka, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, lockdown, majgajver (macgyver), must see, non stop, route 66, small talk, zero waste* – це властиві запозичення, оскільки вживаємо їх у польській мові з тим самим значенням, що й в англійській. За ступенем присвоєння можемо розділити лексеми на цитати: *afterparty, all-inclusive, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, must see, non stop, route 66, small talk, zero waste;* частково присвоєне запозичення – *lockdown;* повністю присвоєні одиниці – *biforka, majgajver*. На наш погляд, *afterparty, all-inclusive, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag,*

[224] Talk // https://wsjp.pl/haslo/podglad/96624/talk/5236808/program
[225] Small talk // https://sjp.pwn.pl/szukaj/small%20talk.html

lesswaste, lockdown, must see, route 66, small talk, zero waste були запозичені графічно, а *biforka, majgajver, non stop* – фонетично. У ході аналізу ми виявили неологізми: *bushcraft, majgajver*. Ці одиниці є неологізмами насамперед в англійській мові: *bushcraft* – мистецтво виживання у дикій природі; *majgajver* – відремонтувати щось за допомогою речей, які є під рукою.

2.3. Доцільні і надлишкові запозичення серед попередньо проаналізованих англіцизмів та дослідження їхніх функцій

У цій частині роботи ми спробуємо поділити всі раніше проаналізовані лексичні одиниці на доцільні та надлишкові в польській мові, а також порівняти частотність їхнього використання в польській та українських мовах. Для цього знову звертаємось до словників, а також до Національного корпусу польської мови[226] й Генерального регіонально-анотованого корпусу української мови[227]. Перевіряючи частотність вживання всіх проаналізованих раніше лексем, беремо за основу той графічний запис, що й у прикладах з блогів. Оскільки в цій частині роботи ми стараємося розділити доцільні та надлишкові одиниці й працюємо здебільшого з корпусами мов, то аналіз всіх лексичних одиниць можна знайти у пунктах **2.1 Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп** та **2.2 Аналіз групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї.** Окрім цього, на базі опрацьованої літератури, де нам вдалося виділити номінативну[228], емоційно-експресивну[229], комунікативну[230], замінну[231], персвазійну[232] функції, досліджуємо, які з них виконують проаналізовані лексичні одиниці. Відтак стараємося зрозуміти, які чинники впливають на вживання англіцизмів у польських туристичних онлайн-блогах.

У прикладі з блогу Stacja Filipa: *«– Woli pan spać w dolnym czy górnym rzędzie? – pyta recepcjonistka, a ja czuję, jak ogarnia mnie lekka* ***panika****.»* аналізуємо частотність вживання лексеми *panika*. Національний корпус польської мови налічує 582 приклади, в яких використано цю лексему[233], тоді як Генеральний

[226] Narodowy Korpus Języka Polskiego // http://nkjp.pl (dostęp 04.12.2023).
[227] ГРАК – Генеральний регіонально-анотований корпус української мови // http://uacorpus.org/Kyiv/ua (доступ 04.12.2023).
[228] Майструк Т. Номінативна функція англіцизмів різних семантичних груп у текстах публіцистичного стилю // Філологічні студії. – 2008. – Вип. 2. – С. 39-46.
[229] Геник О. Функції англіцизмів у текстах сучасних регіональних видань // WayScience / За ред. В.Мареничeнко. – Дніпро, 2022. – С. 202-204.
[230] Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.
[231] Przybylska R. O niektórych anglicyzmach w języku młodzieży // Język nasz ojczysty w kontaktach międzyludzkich / Pod red. B. Taras. – Rzeszów, 2018. – S. 51-63.
[232] Lewiński P. Retoryka reklamy. – Wrocław, 1999.
[233] Дані 04.12.2023.

регіонально-анотований корпус української мови зовсім не містить лексеми *panika,* а от з *panic* налічує 22 приклади[234]. Вважаємо, що це запозичення є доцільним у польській мові, оскільки підібрати влучний відповідник може виявитися складним завданням. Відтак англіцизм *panika* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: «*Nie ukrywamy, że pierwsze wyjście z hotelu by ruszyć do pobliskiego centrum handlowego i wymienić kasę wiązało się ze sporym* ***stresem***.» перевіряємо частотність вживання лексеми *stres.* Національний корпус польської мови налічує 1000 прикладів, в яких використано цю лексичну одиницю[235], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови зовсім не містить одиниці *stres*, а от із лексемою *stress* налічує 156 прикладів[236]. Думаємо, що це запозичення є доцільним у польській мові, оскільки такі відповідники як *napięcie, zdenerwowanie* не передають того ж значення, що й *stres*. Отож, англіцизм *stres* виконує номінативну функцію, адже деталізує поняття.

У прикладі з блогу Stacja Filipa: «*Ciekawe, czy to "that's true" bierze się z rzeczywistego zaangażowania i wiary sprzedawcy (co by nie było jakimś wielkim* ***szokiem****, biorąc pod uwagę temperaturę amerykańskiej dyskusji politycznej)*» аналізуємо частотність вживання лексеми *szok*. Національний корпус польської мови налічує 1000 прикладів, в яких використано цю лексичну одиницю[237], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 3 приклади, тоді як з лексемою *shock* отримуємо 88 прикладів використання[238]. На наш погляд, це запозичення надлишкове, адже можемо легко підібрати такі відповідники у польській мові: *wstrząs, oszołomienie*, які би доречно можна було використати й у прикладі з блогу. У такий спосіб доходимо висновку, що англіцизм *szok* виконує емоційно-експресивну функцію, адже додає емоційної виразності.

[234] Дані 04.12.2023.
[235] Дані 04.12.2023.
[236] Дані 04.12.2023.
[237] Дані 04.12.2023.
[238] Дані 04.12.2023.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Dla wszystkich **geeków** trekkingu, dzikiego biwakowania, survivalu, bushcraftu czy bikepackingu. Jeśli podobnie jak ja, podróżujesz w trybie wolnym.»* аналізуємо частотність вживання лексеми *geek*. Національний корпус польської мови містить 24 приклади з цією одиницею[239], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 121 приклад вживання[240]. На наш погляд, *geek* – надлишкове запозичення, оскільки у польській мові можемо дібрати такі мовні еквіваленти: *maniak (komputerowy, trekkingowy), kujon*. Отож, англіцизм *geek* виконує комунікативну функцію, адже допомагає порозумітися людям, яких об'єднують спільні інтереси.

У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Dzięki rozmowom z takimi **influencerami** chcę pokazać, że każdy z nas może dzięki wrodzonej chęci poznawania świata uczynić swoje życie jeszcze bardziej wartościowym.*» перевіряємо частотність вживання лексеми *influencer*. Національний корпус польської мови налічує лише один приклад, в якому використано цю лексичну одиницю[241], а от Генеральний регіонально-анотований корпус української мови містить 25 прикладів[242]. Вважаємо, що *influencer* є запозиченням доцільним у польській мові, оскільки можемо дібрати лише один відповідник – *opiniotwórca*, проте він не зможе передати повністю те значення, що закладено в англійській мові, й не в кожному контексті зможе замінити лексему *influencer*. Відтак англіцизм *influencer* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Następnie byłam **liderem** na kilku wyprawach – do Gruzji, Maroka, Malezji, Wietnamu oraz na Sri Lankę i Filipiny.*» аналізуємо частотність вживання лексеми *lider*. Національний корпус польської мови містить 1000 прикладів з цією одиницею[243], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 31 приклад використання одиниці *lider* та 277 прикладів вживання одиниці *leader*[244]. Думаємо, що лексична

[239] Дані 04.12.2023.
[240] Дані 04.12.2023.
[241] Дані 04.12.2023.
[242] Дані 04.12.2023.
[243] Дані 04.12.2023.
[244] Дані 04.12.2023.

одиниця *lider* є запозиченням надлишковим, адже у польській мові існують такі відповідники: *przywódca, wódz, mistrz, zdobywca*. Отож, англіцизм *lider* виконує емоційно-експресивну функцію, адже додає емоційної виразності.

У прикладі з блогу Szalowe walizki: «*Była to Kurumba na wyspie Vihamanaafushi w* ***atolu*** *Male.*» перевіряємо частотність вживання лексеми *atol*. Національний корпус польської мови подає 11 прикладів вживання цієї одиниці[245], а от Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 4 приклади використання лексеми *atol* та 3 приклади з лексемою *atoll*[246]. Думаємо, що *atol* є доцільним запозиченням у польській мові, адже ми не можемо замінити його на *wyspa*, оскільки описує ця лексема інший тип острова – кораловий острів, який найчастіше має форму розірваного або суцільного кільця, що оточує неглибоку лагуну. Відтак англіцизм *atol* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Wojażer: *«Z ostatniej wielkiej* ***erupcji****, do której doszło około 3600 lat temu, narodziło się dzisiejsze Santorini*.» аналізуємо частотність вживання одиниці *erupcja*. У Національному корпусі польської мови маємо 88 прикладів із цією лексичною одиницею[247], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови не містить жодного прикладу із лексемою *erupcja*, проте подає 13 прикладів з використанням *eruption*[248]. Вважаємо, що *erupcja* є запозиченням надлишковим, адже існують польські відповідники *wylew wulkanu* або *wybuch wulkanu*. Отож, англіцизм *erupcja* виконує емоційно-експресивну функцію, адже використовується для емоційного підкреслення в мові.

У прикладі з блогу Na wylocie: «*Piękne, białe miasteczka i wsie położone nad wysokimi* ***klifami****, często zlewające się po nich w kierunku kaldery, ujmują o każdej porze dnia.»* розглядаємо частотність вживання одиниці *klif*. Національний корпус польської мови налічує 20 прикладів з цією лексемою[249], а Генеральний

[245] Дані 04.12.2023.
[246] Дані 04.12.2023.
[247] Дані 04.12.2023.
[248] Дані 04.12.2023.
[249] Дані 04.12.2023.

регіонально-анотований корпус української мови – лише один приклад, тоді як з лексемою *cliff* подає 57 прикладів вживання[250]. На нашу думку, *klif* є запозиченням надлишковим, оскільки у польській мові є лексична одиниця *wybrzeże*. Відтак англіцизм *klif* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Natomiast nie w każdym możemy się opalać w **bikini**, nie wszędzie też jest bezpiecznie jeśli idzie o pływanie.»* перевіряємо частотність вживання лексеми *bikini*. Ця одиниця з'являється у Національному корпусі польської мови у 209 прикладах[251], а в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови – у 40 прикладах[252]. Вважаємо, що це запозичення доцільне, оскільки лексема не може бути вживаною замість *купальник* (принаймні не в усіх випадках), адже називає тип пляжного одягу, при пошитті якого використовують якнайменшу кількість тканини, тому маємо підстави вважати, що англіцизм *bikini* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Wojażer: *«Te same **jeansy** które w Polsce kosztują złotych 300, tutaj można kupić za 45-90 złotych. Lista jest bardzo długa.»* аналізуємо частотність вживання лексичної одиниці *jeansy*. Національний корпус польської мови налічує 80 прикладів з цією лексичною одиницею[253], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови взагалі не містить прикладів її вживання[254]. Думаємо, що це доцільне запозичення, адже описує тип одягу з джинсового матеріалу, який не має відповідників у польській мові. Отож, англіцизм *jeansy* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Miasto natchnęło mnie tym filmowym klimatem do tego stopnia, że pierwszy raz postanowiłem pokazać Wam zdjęcia z tego miejsca w filmowym **looku**, z którym to Cannes będzie mi się kojarzyć i w kolorystyce.»* розглядаємо частотність вживання лексеми *look*. Національний корпус польської мови подає 90 прикладів з цією лексичною одиницею[255], а от Генеральний

[250] Дані 04.12.2023.
[251] Дані 04.12.2023.
[252] Дані 04.12.2023.
[253] Дані 04.12.2023.
[254] Дані 04.12.2023.
[255] Дані 04.12.2023.

регіонально-анотований корпус української мови містить 1381 приклад з цією одиницею[256]. На нашу думку, це надлишкове запозичення в польській мові, адже замість цієї лексеми можна використати *wygląd*. Отже, англіцизм *look* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Telewizja wdrukowała we mnie obraz nowoczesnego aeroplanu z wygodnymi fotelami i* ***drinkiem*** *z palemką.»* перевіряємо частотність вживання лексеми *drink*. Національний корпус польської мови налічує 152 приклади з цією лексичною одиницею[257], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 188 прикладів[258]. Вважаємо, що це запозичення надлишкове, адже можемо використати *napój* натомість. Відтак англіцизм *drink* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Stacja Filipa: *«Papierosy,* ***liquidy****, alkohol, zapalniczki.»* аналізуємо частотність вживання одиниці *liquidy*. Ані Національний корпус польської мови, ані Генеральний регіонально-анотований корпус української мови не містять прикладів з лексемою *liquidy*, проте мають приклади вживання лексичної одиниці *liquid*: корпус польської мови – 8 прикладів, корпус української мови – 208 прикладів[259]. На наш погляд, це запозичення надлишкове, оскільки у польській мові вже є такі слова: *alkohol, trunek, napój*, якими можна замінити *liquidy*. Отож, англіцизм *liquidy* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Blaty klejąsię od rozlanego trunku, w powietrzu unosi się gwar bazarowych konwersacji, a maderski* ***rum*** *aguardente uderza do głowy o wiele szybciej niż na głównych promenadach w Funchal.»* розглядаємо частотність вживання одиниці *rum*. Національний корпус польської мови подає 163 приклади з лексемою *rum*[260], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 38 прикладів вживання[261]. На наш погляд, це

[256] Дані 04.12.2023.
[257] Дані 04.12.2023.
[258] Дані 04.12.2023.
[259] Дані 04.12.2023.
[260] Дані 04.12.2023.
[261] Дані 04.12.2023.

запозичення доцільне, оскільки є назвою міцного напою, що не має відповідників у польській мові. Маємо підстави вважати, що англіцизм *rum* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Stacja Filipa: «– *To ja poczekam – mówię, a następnie siadam na fotelu w hotelowym* ***lobby****.»* перевіряємо частотність вживання лексеми *lobby*. Національний корпус польської мови містить 1000 прикладів з цією одиницею[262], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 50 прикладів вживання[263]. На нашу думку, це запозичення є надлишковим у польській мові, адже маємо лексему *westybul*, яка здатна замінити цей англіцизм. Відтак англіцизм *lobby* виконує емоційно-експресивну функцію, оскільки додає емоційної виразності.

У прикладі з блогу Wojażer: «*Klasa średnia ucieka coraz dalej, opuszczone centra miast stają się dziwnym obszarem, gdzie trudno wypić kawę w innym miejscu niż Dunkin Donut, i które otoczone jest przez dzielnice przemieniające się w* ***slumsy****.»* аналізуємо частотність вживання одиниці *slumsy*. Національний корпус польської мови налічує 118 прикладів з цією одиницею[264], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови зовсім не містить таких прикладів. Польськомовні словники не подають жодних польських відповідників чи синонімів до цієї лексеми, тому маємо підстави вважати, що це запозичення доцільне. На нашу думку, англіцизм *slumsy* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«****Stop over*** *w San Francisco to nie wyzwanie.»* розглядаємо частотність вживання лексичної одиниці *stop over*. Національний корпус польської мови не подає прикладів з цією лексемою[265], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови містить лише один приклад вживання[266]. Польськомовні словники не реєструють цієї одиниці. На наш погляд, *stop over* є запозиченням надлишковим, адже замість неї можемо

[262] Дані 04.12.2023.
[263] Дані 04.12.2023.
[264] Дані 04.12.2023.
[265] Дані 04.12.2023.
[266] Дані 04.12.2023.

використати *przystanek* або *przestanek*. Відтак англіцизм *stop over* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«A do tego obowiązkowo warto zamówić lokalne piwo, które zawsze podawane jest w dużym* ***coolerze*** *dla utrzymania temperatury.»* перевіряємо частотність вживання лексеми *cooler*. Національний корпус польської мови налічує 13 прикладів вживання[267], в той час як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 28 прикладів використання[268]. На наш погляд, це запозичення надлишкове, адже у польській мові існують такі слова: *schładzacz, schładzarka, ochładzacz*. Відтак англіцизм *cooler* виконує комунікативну функцію, адже допомагає створити зв'язок між людьми, яких об’єднують спільні інтереси.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Zginął nam wówczas* ***gimbal****, odebrano legalnie zakupiony alkohol w sklepie bezcłowym etc. Więc rozumiesz, że nie pałaliśmy do Meksyku wielką miłością.»* аналізуємо частотність вживання лексичної одиниці *gimbal*. Національний корпус польської мови не містить цієї одиниці у своєму реєстрі[269], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 2 приклади вживання[270]. Вважаємо, що це запозичення надлишкове, оскільки можемо дібрати такі відповідники: *stabilizator, statyw*. На наш погляд, англіцизм *gimbal* виконує номінативну функцію у цьому прикладі, адже подає назву пристрою.

У прикладі з блогу Wojażer: *«****Czeki*** *– coś, co nie jest popularne w Polsce, choć pewnie i u nas istnieje, a co w Stanach ma tak wielką tradycję, że pewnie prędko nie zniknie.»* розглядаємо частотність вживання лексеми *czeki*. Національний корпус польської мови містить 309 прикладів[271], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови не подає прикладів вживання лексеми *czeki*, проте містить приклади вживання *cheque* – 8 прикладів[272]. Можемо назвати цю лексему

[267] Дані 04.12.2023.
[268] Дані 04.12.2023.
[269] Дані 04.12.2023.
[270] Дані 04.12.2023.
[271] Дані 04.12.2023.
[272] Дані 04.12.2023.

доцільною, адже вона є формою фінансового документу, який містить письмове розпорядження власника рахунку у фінансовій установі про сплату зазначеної суми в чеку, найчастіше використовують цю форму оплати у США, тоді як у Польщі вона не є популярною. Відтак англіцизм *czeki* виконує номінатину функцію.

У прикладі з блогу Życie w podróży: *«Ważną zaletą tego modelu jest to, że ma 2 sloty na karty sim, co pozwala na wygodne używanie internetu za granicą na zakupionej tam karcie* ***prepaid****.»* перевіряємо частотність вживання одиниці *prepaid*. Національний корпус польської мови налічує 116 прикладів, що містять цю лексему[273], в той час як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 28 прикладів вживання[274]. На нашу думку, це запозичення у польській мові є доцільним, адже йдеться не лише про передоплату чогось, а про назву карти. Вважаємо, що англіцизм *prepaid* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Wojażer: *«A* ***tipy*** *są to 15-20 procentowe, więc o wiele większe niż te w Polsce. U nas głównie zostawia się 10% napiwku, a i tak są osoby, które nie zostawią ani grosza i będą czekać nawet na kilkadziesiąt groszy reszty.»* аналізуємо частотність вживання лексеми *tipy*. Національний корпус польської мови подає 6 прикладів використання цієї одиниці[275], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови не має прикладів її вживання. На наш погляд, *tipy* – є надлишковим запозиченням, адже існує польський відповідник – *napiwek*. Відтак англіцизм *tipy* виконує емоційно-експресивну функцію.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Najlepszym rozwiązaniem jest posiadanie własnej furmanki z potencjałem* ***off roadowym****.»* простежуємо частотність вживання одиниці *off roadowy*. Національний корпус польської мови містить лише один результат із цією лексемою[276], а Генеральний регіонально-анотований корпус

[273] Дані 04.12.2023.
[274] Дані 04.12.2023.
[275] Дані 04.12.2023.
[276] Дані 04.12.2023.

української мови не подає ніяких прикладів. Вважаємо, що ця лексема є запозиченням надлишковим, адже у польській мові є назва для такого виду автомобіля – *samochód terenowy*. На нашу думку, англіцизм *off roadowy* виконує номінативну функцію у цьому контексті.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Jak wspominaliśmy w tekście poradnikowym do wysp, mocno oddalonych od stolicy w Male nie pływają publiczne promy, a jedynie* ***speedboaty****.»* перевіряємо частотність вживання лексеми *speedboaty*. Цієї лексичної одиниці немає ані в Національному корпусі польської мови, ані в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови[277]. Замість *speedboat* ми можемо використовувати *motorówka*, отже це запозичення є надлишковим, проте виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Na 12- dniowego* ***tripa*** *po Azerbejdżanie spakowałem się do 35-litrowego plecaczka, podpinając do niego tylko camelbaka i karimatę.»* простежуємо частотність вживання одиниці *trip*. Національний корпус польської мови містить 73 приклади вживання[278], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 251 приклад вживання цієї лексеми[279]. На нашу думку, *trip* є надлишковим запозичення, адже існують польські відповідники *podróż, wędrówka, wycieczka*. Вважаємо, що англіцизм *trip* виконує емоційно-експресивну функцію у цьому контексті.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Palau. Po pierwszym nurku tego dnia,* ***chillout****.»* аналізуємо частотність вживання лексеми *chillout*. Національний корпус польської мови пропонує 37 прикладів з цією одиницею[280], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 6 прикладів[281]. Думаємо, що *chillout* – це запозичення надлишкове, адже у польській мові є такі відповідники: *wyluzowanie, rozluźnienie*. Відтак англіцизм *chillout* виконує емоційно-експресивну функцію, адже додає емоційної виразності.

[277] Дані 04.12.2023.
[278] Дані 04.12.2023.
[279] Дані 04.12.2023.
[280] Дані 04.12.2023.
[281] Дані 04.12.2023.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Wybraliśmy się tam z jednego powodu. Kilka lat temu polska **performerka** wydziergała ubranie na szydełku i ubrała w nie wielki platanowiec, który znajduje się obok budynku Art Village.»* перевіряємо частотність вживання одиниці *performerka*. Національний корпус польської мови містить 9 прикладів вживання цієї лексичної одиниці[282], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови зовсім не містить прикладів з цією лексемою. Вважаємо, що це запозичення надлишкове, адже існують такі відповідники: *artystka, wykonawczyni*, проте, на наш погляд, англіцизм виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«A jeszcze inne to idealne **spoty** dla surferów.»* обговорюємо частотність вживання лексеми *spoty*. Національний корпус польської мови реєструє 217 прикладів з цією лексичною одиницею[283], в той час як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови не подає таких прикладів. На нашу думку, *spot* – це запозичення надлишкове, оскільки можемо легко замінити його на *miejsce, lokalizacja, teren*. Думаємо, що англіцизм *spot* виконує номінативну фунцію.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«Autorka wielu publikacji książkowych poświęconych temu czym sami się zajmujemy czyli **contentu**.»* аналізуємо частотність вживання одиниці *content*. У Національному корпусі польської мови є 148 прикладів з цією лексемою[284], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови містить 400 прикладів вживання[285]. Вважаємо, що *content* є запозиченням доцільним, адже в польській мові ми не зможемо дібрати відповідника, який би чітко окреслив значення цієї лексеми. Отож, цей англіцизм виконує функцію номінативну.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Karta Curve to spoiwo, swoisty **hub**, łączący wszystkie posiadane karty różnych banków w jeden element płatniczy.»* простежуємо частотність вживання лексичної одиниці *hub*. Національний корпус польської

[282] Дані 04.12.2023.
[283] Дані 04.12.2023.
[284] Дані 04.12.2023.
[285] Дані 04.12.2023.

мови містить 58 прикладів з цією одиницею[286], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 1309 прикладів вживання[287]. Думаємо, що *hub* є запозиченням надлишковим, оскільки у польській мові можемо дібрати такі відповідники: *centrum, ośrodek, serce* (переносне значення). Маємо підстави вважати, що англіцизм *hub* виконує персвазійну функцію, оскільки автор намагається прорекламувати мобільний застосунок.

У прикладі з блогу Na wylocie: *«Krótki* ***tutorial*** *o tym, jak nie dać się zrobić w balona przy wypożyczaniu samochodu w Maroku, zrobić to tanio i bez zbędnych formalności.»* аналізуємо частотність вживання лексеми *tutorial*. Національний корпус польської мови подає 9 прикладів з цією лексемою[288], в той час як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови містить 14 прикладів[289]. На наш погляд, *tutorial* є запозиченням надлишковим, адже можемо замінити його на *lekcja* або *wykład*. У цьому контексті англіцизм *tutorial* виконує номінативну функцію, адже називає тип заняття.

У прикладі з блогу Życie w podróży: «*Najpierw warto ustalić co brać pod uwagę przy pakowaniu –* ***komfort*** *i koszty podróży z/bez bagażu rejestrowanego.*» перевіряємо частотність вживання лексеми *komfort*. Національний корпус польської мови містить 1000 прикладів з цією одиницею[290], в той час як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 5 прикладів, а з лексемою *comfort* – 539 прикладів використання[291]. На нашу думку, це запозичення є доцільним, оскільки такі відповідники як *wygoda, beztroska, luz, spokój* не зможуть передати того значення, з яким лексема є запозиченою з англійської мови. Відтак англіцизм *comfort* виконує номінативну функцію.

У прикладі з блогу Wojażer: *«Jadąc do Waszyngtonu wybrałem sobie bilet na* ***silent*** *wagon. Amtrack – amerykańskie PKP – w ciągu 6 godzin zabrało mnie z zimnego Connecticut do stolicy USA.»* простежуємо частотність вживання одиниці *silent*. У

[286] Дані 04.12.2023.
[287] Дані 04.12.2023.
[288] Дані 04.12.2023.
[289] Дані 04.12.2023.
[290] Дані 04.12.2023.
[291] Дані 04.12.2023.

Національному корпусі польської мови зустрічаємо 12 прикладів використання цієї лексеми[292], тоді як Генеральний регіонально-анотований корпус української мови подає 451 приклад[293]. Вважаємо, що це запозичення надлишкове, оскільки замість *silent* можна використати *cichy, milczący*. Вважаємо, що англіцизм *silent* виконує номінативну функцію, адже у поєднанні з *wagon* називає тип вагону.

У прикладі з блогу Szalone walizki: *«W naszym dwuosobowym* ***teamie*** *opinie na temat Playa del Carmen są jednak podzielone.»* аналізуємо частотність вживання лексичної одиниці *team.* Національний корпус польської мови подає 433 приклади вживання цієї лексеми[294], а Генеральний регіонально-анотований корпус української мови – 3020 прикладів[295]. Думаємо, що ця лексема є надлишковим запозиченням, адже маємо такі відповідники у польській мові: *zespół, drużyna*. Отож, англіцизм *team* виконує емоційно-експресивну функцію, оскільки додає емоційної виразності.

Усі лексичні одиниці, які належать до групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї, на нашу думку, є доцільними в польській мові, адже вони називають нові явища, тренди або ж стилі життя й подорожей. Відтак маємо підстави вважати, що вони виконують номінативну функцію. Важко буде навіть перекласти їх дослівно, а якщо вдасться, то можемо втратити основну ідею, яка початково була у них закладена. Порівнюючи частотність вживання цих лексем за допомогою корпусів мов, ми зрозуміли, що такі одиниці вживаються частіше в українській мові. Наприклад: *afterparty* – 11 прикладів у Націольному корпусі польської мови, тоді як в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови маємо 81 приклад використання; *all-inclusive* – 4 приклади містить Національний корпус польської мови, а 27 прикладів вживання містить Генеральний регіонально-анотований корпус української мови; *Black Market* – 1 приклад вживання у Націольному корпусі польської мови, тоді як в Генеральному регіонально-

[292] Дані 04.12.2023.
[293] Дані 04.12.2023.
[294] Дані 04.12.2023.
[295] Дані 04.12.2023.

анотованому корпусі української мови маємо 2 приклади використання; Національний корпус польської мови не подає прикладів з *bucket list*, тоді як Генеральний регіонально-анотованомий корпус української мови подає 10 таких прикладів; корпус текстів польської мови не містить лексеми *bushcraft*, а корпус текстів української мови має 3 приклади вживання цієї одиниці; *couchsurfing* є лише в 1 прикладі в Націольному корпусі польської мови, тоді як в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови маємо 131 приклад вживання; корпус польської мови подає 5 прикладів вживання лексеми *jet lag*, тоді як Генеральний регіонально-анотованомий корпус української мови – 6 прикладів; у Націольному корпусі польської мови маємо 1 приклад вживання одиниці *zero waste,* тоді як в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови – 438 прикладів; корпус польської мови не містить прикладів з лексемою *lockdown*, а корпус польської мови подає 84 приклади її вживання; в Націольному корпусі польської мови є 2 приклади з одиницею *must see,* тоді як в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови – 107 прикладів вживання; єдина лексична одиниця, яка трапляється у корпусі польської мови частіше, аніж в корпусі української мови – це *non stop*: 749 прикладів – 62 приклади; *Route 66* немає в Націольному корпусі польської мови, але в Генеральному регіонально-анотованому корпусі української мови лексема вжита у 17 прикладах; корпус польської мови містить 8 прикладів використання лексеми *small talk*, а корпус української мови – 250; жоден з корпусів не реєструє лексем *biforka*, *lesswaste*, *majgajver*[296]. Далі ж подаємо приклади вживання таких одиниць у блогах:

«Matką tego sukcesu jest Doris, która zaprosiła niegdyś na małym ***afterparty*** *spore grono podróżników, którym idea spotkania, rozmów, wymiany myśli i zimowych kąpieli szczególnie przypadła do gustu.» / «Zwłaszcza jeżeli masz do zabrania plecak, a Twoje plany nie uwzględniają pobytu* ***all-inclusive*** *w wygodnym hotelu.» / «****Biforka*** *jest najfajniejsza, oczywiście. Całe oczekiwanie, planowanie, pakowanie.» / «W Ułan*

[296] Усі дані про частотність використання лексичних одиниць, які належать до групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї - 09.12.2023.

*Bator też jest **Black Market**.» / «Długo gryźliśmy się z pomysłem stworzenia autorskiej **bucket list**, czyli zestawienia wszystkiego tego, czego chcemy doświadczyć stąpając po tym łez padole.» / «Gdy jednak do podróżowania budżetowego z plecakiem doszły kolejne zainteresowania, jak dzikie biwakowanie czy **bushcraft**, zacząłem się baczniej przyglądać rynkowi taktycznych urządzeń.» / «Jeśli jedziesz budżetowo i lubisz **couchsurfing**, to masz odpowiedź na pytanie „Gdzie spać?". Jeśli jednak chcesz mieć święty spokój i po prostu łóżko, do którego wskoczysz po całym dniu zwiedzania, Stany do najtańszych nie należą!» / «Lubię latać, chociaż **jet lag** odczuwam z roku na rok coraz bardziej.» / «Z pomocą przychodzą kosmetyki wielofunkcyjne i **lesswaste**, które pozwolą Ci zaoszczędzić wiele miejsca.» / «Stawiam na produkty stworzone w duchu **zero waste** – w formie kostek, dzięki którym nie obciążysz zanadto swojego ekwipunku, a utrzymasz higienę w niezłej kondycji.» / «Miałem to szczęście, że mogłem eksplorować wschodnie rubieże Turcji w środku pandemicznych regulacji, obostrzeń i **lockdownów**.» / «Połowa mebli w moim M2 skręconych została za pomocą właśnie tego małego **majgajvera**» / «To jest atrakcja z cyklu tych **must see**, która zaciekawi nie tylko fanów historii i archeologii, ale również orędowników pieszych wędrówek w zjawiskowej scenerii.» / «Dodatkowo prawie **non stop** byłam w rozjazdach, bardzo rzadko spotykałam się z chłopakiem, rodziną czy znajomymi, dużo mnie omijało.» / «Być może **Route 66** wezwie mnie kiedyś do odkrycia prowincjonalnych Stanów, nie wykluczam.» / «Oferuje kartę stałego klienta, odmawiam mówiąc, że i tak wracam do Europy. Pani uśmiecha się i pyta skąd jestem, odbywa się po prostu **small talk**.»*

У цій частині роботи нам вдалося розмежувати доцільні й надлишкові запозичення у межах проаналізованих раніше лексем. До доцільних запозичень ми відносимо: *panika, stres, influencer, atol, bikini, jeansy, rum, slumsy, czeki, prepaid, content, komfort, afterparty, all-inclusive, biforka, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, zero waste, lockdown, majgajver, must see, non stop, Route 66, small talk*, оскільки до багатьох з них неможливо дібрати польського відповідника або ж вони з'явилися на позначення нового предмету чи ідеї. До надлишкових відносимо: *szok, geek, lider, erupcja, klif, look, drink, liquidy, lobby, stop over, cooler, gimbal, tipy, off roadowy, speedboaty, trip, chillout,*

performerka, spot, hub, tutorial, silent, team, адже у польській мові маємо їхні відповідники. Проаналізувавши вибрані одиниці, ми спостерігаємо, що лексеми, які були проаналізовані у пункті **2.1 Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп**, частіше вживаються у польській мові, аніж в українській, а лексеми, що були проаналізовані у пункті **2.2 Аналіз групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї**, частіше вживаються в українській мові, аніж в польській. Опираючись на аналіз лексем і спробу дослідити функції англіцизмів у текстах вибраних блогів, ми дійшли висновку, що основною функцією є номінативна; наступною є емоційно-експресивна; далі ж – комунікативна; тоді – персвазійна, проте жодна з аналізованих одиниць не виконує замінної функції. Відтак, серед основних чинників, що впливають на вживання англіцизмів у польських туристичних онлайн-блогах, ми виявили: відсутність лексичної одиниці в мові, що запозичує; додавання емоційної виразності під час розмови.

Висновки до розділу 2

У практичному розділі роботи ми вилучили методом суцільної вибірки запозичену англійську лексику з текстів п’яти туристичних блогів та систематизували за такими тематичними групами: **емоції та почуття**; **назва особи**; **природа**; **одяг та туристичний інвентар**; **харчування**; **житло**; **пристрої**; **оплата та бізнес**; **подорож**; **дозвілля та розваги**; **онлайн простір** та **інше**. Загалом ми виявили 12 груп, серед яких найчисельнішою є група **онлайн простір**, а найменшу кількість лексем містить група **емоції та почуття**, група **інше** містить всі лексичні одиниці, які опинилися поза обраною тематичною класифікацією, але можуть утворювати менші тематичні групи. Окрім цього, нам вдалося сформувати групу, до якої належать лексичні одиниці, що використовуються на позначення нових понять або ідей; проаналізувавши ці одиниці, ми зрозуміли, що при перекладі таких лексем польською мовою можемо втратити значення та/або ідею, що були початково у них закладені. Також нам вдалося вивчили контекст уживання проаналізованих англіцизмів, порівняти значення цих лексичних одиниць в англійській та польській мовах, а за допомогою корпусів текстів польської та української мови – порівняти частотність їхнього вживання і зрозуміти, що лексеми, які були проаналізовані у пункті **2.1 Аналіз англіцизмів у межах їхніх тематичних груп**, частіше вживаються в польській мові, аніж в українській, а лексеми, що були проаналізовані у пункті **2.2 Аналіз групи англіцизмів, що використовуються для вираження певного поняття або ідеї**, частіше вживаються в українській мові, аніж в польській. Нам вдалося поділити аналізовані одиниці на доцільні й надлишкові; дійшли висновку, що доцільні запозичення все ж переважають у текстах блогів. Ми дослідили функції англіцизмів та виявили, що основними з них є номінативна й емоційно-експресивна, відтак серед чинників, що впливають на вживання англіцизмів у текстах польськомовних туристичних інтернет-блогів є відсутність лексичної одиниці в мові, а також додавання емоційної виразності під час розмови.

ВИСНОВКИ

Мети пропонованої роботи – проаналізувати й описати особливості функціонування англійських запозичень у текстах туристичних інтернет-блогів, а також з'ясувати чинники, що впливають на використання англіцизмів у туристичному дискурсі, – вдалося досягти. Мета роботи передбачала виконання ряду завдань.

1. На основі наукових праць робимо висновок, що запозичення – це іншомовні у структурі окремої мови слова, фразеологізми, типи дериватів, синтаксичні конструкції, тобто кожен елемент іншомовного походження у структурі рідної мови. У процесі вивчення запозичень ми також з'ясували, що доцільно розмежовувати англіцизми – запозичення з англійської мови та американізми – запозичення, що походять з англійської мови, але є характерними для американської культури.

2. На базі опрацьованої літератури виділяємо такі функції англіцизмів: номінативна (називає нові предмети та явища), яку описує Т. Майструк; емоційно-експресивна (характеризується додавання емоційної виразності й інтенсивності комунікації), про яку пише О. Геник; комунікативна (допомагає полегшити обмін інформацією між користувачами мови), яку виділяє А. Віталіш; замінна (служить для заміни слів або виразів, що зазнали мовного табу), про яку йде мова у працях Р. Пшибильської; персвазійна (використовується як для маніпуляції, так і для позитивного впливу на реципієнта), яку подає П.Левінський.

3. Ми описали запозичення: з огляду на предмет запозичення, поділяємо їх на властиві та структурні; з огляду на критерій ступеня присвоєння – цитати, запозичення частково присвоєні, запозичення повністю присвоєні; з огляду на дорогу запозичення – безпосередні та посередні; з огляду на спосіб запозичення – фонетичні та графічні, а також інтернаціоналізми, що є одним із універсальних мовних явищ, оскільки включають до свого словникового фонду певну кількість міжнародних слів і термінів. У тексті практичного розділу цієї

роботи ми детально проаналізували 51 англіцизм, опираючись на подані вище класифікації.

4. Проаналізувавши праці Є. Бартмінського, М. Червінського, Б. Вітош та інших, ми дійшли висновку, що текст може бути частиною дискурсу, а дискурс, у свою чергу, дозволяє нам розглядати мову і текст не лише як набір слів та фраз, але й як засіб, за допомогою якого ми створюємо смисл, виражаємо свої думки, формуємо переконання, а також взаємодіємо з людьми, з якими можемо поділяти ту ж саму ідеологію. Ми зрозуміли, що туристичний дискурс є одним із типів дискурсу й включає в себе рекламні брошури, путівники, туристичні сайти та інші засоби, що спрямовані на привертання уваги подорожуючих, адже він активно використовує різні мовні та стилістичні прийоми для створення привабливого образу туристичних об'єктів і послуг.

5. Під час систематизації матеріалу, який налічує 300 англіцизмів, нам вдалося виділити такі 12 груп: **емоції та почуття** (4 лексичні одиниці, 1,3% від усієї кількості аналізованих одиниць; тут і далі подаємо інформацію про кількість лексичних одиниць (ЛО), а тоді їхнє відсоткове співвідношення (%); **назва особи** (7 ЛО, 2,3%); **природа** (11 ЛО, 3,7%); **одяг та туристичний інвентар** (12 ЛО, 4%); **харчування** (16 ЛО, 5,3%); **житло** (19 ЛО, 6,3%); **пристрої** (20 ЛО, 6,7%); **оплата та бізнес** (21 ЛО, 7%); **подорож** (26 ЛО, 8,7%); **дозвілля та розваги** (40 ЛО, 13,3%); **онлайн простір** (47 ЛО, 15,7%) та **інше** (77 ЛО, 25,7%). Окрім цього, ми виділили групу англіцизмів, що запозичаються та використовуються для вираження певного поняття та/або ідеї. З-поміж 300 англіцизмів нам вдалося віднести до цієї групи 16 лексем (5,3% від усієї кількості зібраних одиниць): *afterparty, all-inclusive, biforka, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, lockdown, majgajver (macgyver), must see, non stop, route 66, small talk, zero waste*, а також проаналізувати ці одиниці та дійти висновку, що для них не існує польських відповідників і при перекладі цих лексем польською мовою можемо втратити значення та/або ідею, що були початково у них закладені.

6. За допомогою словників польської та англійської мов нам вдалося вивчити контекст уживання англіцизмів: проаналізувати та порівняти значення запозичених лексем в англійській та польській мовах. Виконавши кількісні підрахунки, можемо зробити висновок, що всі проаналізовані одиниці (51 лексема) є властивими запозиченнями, адже функціонують у польській мові з тими самими значеннями, що й в англійській.

7. За допомогою корпусів польської та української мов ми змогли поділити аналізовані одиниці на доцільні (*panika, stres, influencer, atol, bikini, jeansy, rum, slumsy, czeki, prepaid, content, komfort, afterparty, all-inclusive, biforka, Black Market, bucket list, bushcraft, couchsurfing, jet lag, lesswaste, zero waste, lockdown, majgajver, must see, non stop, Route 66, small talk)* та надлишкові (*szok, geek, lider, erupcja, klif, look, drink, liquidy, lobby, stop over, cooler, gimbal, tipy, off roadowy, speedboaty, trip, chillout, performerka, spot, hub, tutorial, silent, team)*. У ході аналізу ми виявили, що 55% аналізованих одиниць можемо вважати запозиченнями доцільними, а 45% аналізованих одиниць – запозиченнями надлишковими.

8. Нам вдалося дослідити функції вилучених англіцизмів, серед яких основними є номінативна й емоційно-експресивна, відтак серед чинників, що впливають на вживання англіцизмів у текстах польськомовних туристичних інтернет-блогів є відсутність лексичної одиниці в мові, а також додавання емоційної виразності під час розмови.

9. Керуючись інформацією, що представлена у роботі К. Вашакової[297] ми підрахували, що серед усіх дібраних лексем є 173 одиниці флексійно адаптованих англіцизмів (57,7%); 68 одиниць флексійно і словотворчо адаптованих англіцизмів (23%); 59 одиниць неадаптованих англіцизмів (19,3%).

У текстах обраних туристичних інтернет-блогів ми виявили 18 інтернаціоналізмів (6%) та 2 неологізми (0,7%): *bushcraft, majgajver: bushcraft* – мистецтво виживання у дикій природі; *majgajver* – відремонтувати щось за допомогою речей, які є під рукою.

[297] Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny. – Warszawa, 2005.

Вважаємо, що на матеріалі цієї роботи можна запропонувати такі перспективи подальших досліджень: 1) провести анкетування серед носіїв польської мови з метою дослідити їхнє ставлення до запозичуваних одиниць (англіцизмів); 2) провести експеримент, який би полягав у тому, щоб носії польської мови прослухали спеціально укладену та максимально наповнену англіцизмами лекцію, а пізніше запропонувати їм короткий тест на перевірку рівня засвоєння матеріалу після такої лекції з метою зрозуміти, на якому рівні знаходиться інтеграція англіцизмів у польську мову та чи здатні носії польської мови розрізнити запозичення та питомі польські слова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архипенко Л. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.). – Харків, 2005.
2. Геник О. Функції англіцизмів у текстах сучасних регіональних видань // WayScience / За ред. В. Мареничeнко. – Дніпро, 2022. – С. 202-204.
3. Гнатищак Г. Проблема дискурсивної етики у філософії Юргена Габермаса // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія. – 2007. – № 109. – С. 140-147.
4. Гудима Н. Вплив мовних та позамовних чинників на збагачення словникового складу сучасної української літературної мови // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2010. – Вип. 23. – С. 308-316.
5. Іщук А. Морфосинтаксичні особливості англомовного туристичного дискурсу // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – 2021. – Вип. 42. – С. 53-57.
6. Кияк Т. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах // Вісник Житомир. – 2006. – Вип. 2. – С. 28-36.
7. Ковальчук О. Інтернаціоналізми як компоненти запозиченої епонімічної лексики в сучасній українській та англійській мовах // Закарпатські філологічні студії. – 2019. – Вип. 9. – С. 88-91.
8. Козловська Л., Краснопольська Н. Інтернаціоналізми в українській термінології менеджменту // Культура слова. – 2020. – № 92. – С. ст. 216-229.
9. Колісниченко Т. Адресант у рекламному туристичному дискурсі // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. – 2020. – № 2. – С. 119-123.
10. Колісниченко Т. Рекламний дискурс: поняття, ознаки та функції // Закарпатські філологічні студії. – 2020. – Вип. 13. – С. 93-97.

11. Корольов І. Типологія дискурсу в сучасній лінгвістиці // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. – 2011. – Вип. 15. – С. 109-119.
12. Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. – Том 1. – Київ, 2017.
13. Майструк Т. Номінативна функція англіцизмів різних семантичних груп у текстах публіцистичного стилю // Філологічні студії. – 2008. – Вип. 2. – С. 39-46.
14. Моклиця А. Лексикологія сучасної польської мови. – Луцьк, 2018.
15. Музика М. Теоретичні підходи до вивчення ставлення до мови // Studia Ukrainica Posnaniensia. – 2021. – Вип. 2. – С. 51-58.
16. Огієнко І. Дискурс та підходи його аналізу: погляди на проблему сучасних англомовних дослідників // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2012. – Вип. 23. – С. 98-102.
17. Пономарів О. Стилістика сучасної української мови. – Тернопіль, 2000.
18. Прима В. Туристичний дискурс як структурно-детермінований вияв комунікації у сфері туризму // International Science Journal of Education & Linguistics. – 2022. – № 3. – С. 37-48.
19. Рижикова С. Лексико-семантична характеристика англійських запозичень у сучасній українській мові // Мова: етнокультурний і прагматичний аспект. – Дніпропетровськ, 1989, ст. 98-104.
20. Романишин Н., Бій О. Туристичний дискурс як прагма-комунікативний феномен // Молодий вчений. – 2021. – Вип. 11. – С. 228-231.
21. Селезньова Р., Сапун К. Лексика міжнародного туристичного бізнесу як дискурс // Мова і культура. – 2020. – Вип. 22. – С. 20-24.
22. Сухомудь Г. Туристичний дискурс та підходи до його аналізу // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» . – 2015. – Вип. 55. – С. 250-252.
23. Шинкар Т., Левченко Т., Чубань Т. Функціонування англіцизмів у мові сучасних українських масмедіа: лінгвоекологічний аспект // Закарпатські філологічні студії. – 2022. – Вип. 25. – С. 66-71.

24. Яцимірська М. Персвазія у світі віртуального комунікування // Наукові записки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009. – Вип. 35. – С. 18-22.
25. Bartmiński J. Tekstologia. – Warszawa, 2009.
26. Buttler D. Język i my 2. Podręcznik do języka polskiego dla szkół średnich. – Warszawa, 1999.
27. Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H. Kultura języka polskiego. – Warszawa, 1973.
28. Chłopicki W., Świątek J. Angielski w polskiej reklamie. – Warszawa – Kraków, 2000.
29. Cienkowski W. Wpływy i zapożyczenia obce w powojennej polszczyźnie pisanej // Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1978.
30. Cierpich A. Zapożyczenia angielskie w polszczyźnie korporacyjnej. – Kraków, 2019.
31. Cierpich-Kozieł A., Mańczak-Wohlfeld E., Witalisz A. Założenia ogólne i mikrostruktura haseł // Nowy słownik języka polskiego w polszczyźnie / Pod red. A. Cierpich-Kozieł, E. Mańczak-Wohlfeld, A. Witalisz. – Kraków. – S. 5-19.
32. Czerwiński M. Kultura. Dyskurs. Znak. – Kraków, 2015.
33. Dunaj B., Mycawka M. O potrzebnych i niepotrzebnych zapożyczeniach z języka angielskiego // Studia Linguistica. – 2017. – Z. 12. – S. 67-80.
34. Gotti M. Investigating specialized discourse. – Bern, 2008.
35. Góral-Półrola J., Michalik M., Czarnik K. Lokucja, illokucja i perlokucja w wypowiedziach osób jąkających się – model opisu i analizy // Neurolingwistyka Praktyczna. – 2017. - № 3. – S. 165-173.
36. Habermas J. The Philosophical Discourse of Modernity. – Boston, 1987.
37. Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. – Warszawa, 1984.
38. Lewiński P. Retoryka reklamy. – Wrocław, 1999.

39. Mańczak-Wohlfeld E. Angielsko-polskie kontakty językowe. – Kraków, 2006.
40. Markowski A. Kultura języka polskiego. – Warszawa, 2018.
41. Mękarska A., Kamasa W. Modowe freaki i backpakerzy. Najnowsze anglicyzmy na polskich blogach // Investigationes Linguisticae. – 2015. – Z. 32. – S. 35-52.
42. Mykhaylenko Valery. Internationalisms in cross-cultural communication // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2018. – Вип. 1(69). – С. 25–28.
43. Piotrowski T. Zrozumieć leksykografię. – Warszawa, 2021.
44. Przybylska R. O niektórych anglicyzmach w języku młodzieży // Język nasz ojczysty w kontaktach międzyludzkich / Pod red. B. Taras. – Rzeszów, 2018. – S. 51-63.
45. Sawicka G. Norma a problem tak zwanych „zapożyczeń" // Poradnik Językowy. – 1995. – Z. 9-10. – S. 78-86.
46. Seidlhofer B. English as a lingua franca // ELT Journal. – 2005. – Вип. 59. – С. 339-341.
47. Walczak B. Między snobizmem i modą a potrzebami języka czyli o wyrazach obcego pochodzenia w polszczyźnie. – Poznań, 1987.
48. Waszakowa K. Język w działaniu i działania na języku. – Warszawa, 2021.
49. Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny. – Warszawa, 2005.
50. Wieluniecka A. Ekspansja anglicyzmów w języku reklamy prasowej // Linguistica Copernicana. – 2010. – № 2. – S. 263-272.
51. Wiśniewska-Białas H. Wpływ języka angielskiego na polsczyznę blogów. – Warszawa, 2011.
52. Witalisz A. Anglosemantyzmy w języku polskim – ze słownikiem // Język a komunikacja. – 2007. – Z. 16. – S. 322-334.
53. Witalisz A. Mieć nazwę to istnieć: funkcje anglicyzów w dyskursie związanym ze społecznością LGBTQ+ // Rocznik. – 2022. – Z. 36. – S. 247-262.

54. Witalisz A. Najnowsze metodologie badawcze w lingwistyce kontaktu i automatyczna ekscerpcja anglicyzmów // Język Polski. – 2022. – Z. 2. – S. 5-22.
55. Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. – Kraków, 2016.
56. Witaszek-Samborska M. Zapożyczenia z różnych języków we współczesnej polszczyźnie (na podstawie słowników frekwencyjnych). – Poznań, 1993.
57. Witosz B. Czy potrzebne nam typologie dyskursu? // Dyskurs i jego odmiany / Pod red. B. Witosz, K. Sujkowskiej-Sobisz, E. Ficek. – Katowice, 2016. – S. 22-30.
58. Witosz B. Dyskurs i stylistyka. – Katowice, 2009.
59. Zabawa M. O pewnym paradoksie związanym z zapożyczeniami angielskimi w polszczyźnie // Ukryte zalety wyrazów obcych / Pod red. D. Svobodová, M. Bańko. – Ostrava, 2016. – S. 139-142.
60. Zabawa M. O trudnościach w badaniu zapożyczeń semantycznych i kalk frazeologicznych // Język Polski. – 2015. – № 95. – S. 306-315.
61. Zarębina M. Zapożyczenia w polszczyźnie mówionej // Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1978.
62. Zemlanaja N. Fighter, hejter i headliner, czyli o wyrażeniach pochodzenia angielskiego we współczesnej polszczyźnie (na materiale czsopisma Polityka) // Bydgoskie studia nad pragmatyką językową / Pod red. H. Kurek, M. Święcickiej, M. Peplińskiej. – Bydgoszcz, 2016. – S. 354-368.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Г Р А К – Генеральний регіонально-анотований корпус української мови // http://uacorpus.org/Kyiv/ua (доступ 04.12.2023).
2. Bańko M. Słownik dobrego stylu czyli wyrazy, które się lubią. – Warszawa, 2006.
3. Bańko M. Słownik wyrazów trudnych i kłopotliwych PWN. – Warszawa, 2010.
4. Cambridge Dictionary // https://dictionary.cambridge.org (dostęp 01.03.2023).
5. Dobry słownik języka polskiego / pod red. A. Czesaka, Ł. Szałkiewicza, S. Żurowskiego // https://dobryslownik.pl (dostęp 01.03.2023).
6. Merriam-Webster Dictionary // https://www.merriam-webster.com (dostęp 01.03.2023).
7. Na wylocie // https://nawylocie.pl.
8. Narodowy Korpus Języka Polskiego // http://nkjp.pl (dostęp 04.12.2023).
9. National Park Service / Route 66 // https://www.nps.gov/articles/000/route-66-national.htm.
10. Oxford Learner's Dictionaries // https://www.oxfordlearnersdictionaries.com (dostęp 01.03.2023).
11. Słownik języka polskiego // https://sjp.pwn.pl (dostęp 01.03.2023).
12. Stacja Filipa // http://www.stacjafilipa.pl.
13. Szalone walizki // https://www.szalonewalizki.pl.
14. Wielki słownik języka polskiego / pod red. P. Żmigrodzkiego // https://wsjp.pl (dostęp 01.03.2023).
15. Wikipedia / CouchSurfing // https://uk.wikipedia.org/wiki/CouchSurfing.
16. Wild bushcraft // https://wildbushcraft.co.uk/courses/overnight-experience.
17. Wojażer // https://wesolowski.co.
18. Zero waste // https://p12.com.ua/journal/view/zhizn-v-stile-zero-waste.
19. Zero waste lifestyle // https://newfood.media/2022/01/27/zero-waste-lifestyle-shcho-take-nul-vidkhodiv-filosofiia-bezvidkhodnoho-trendu.
20. Życie w podróży // https://zyciewpodrozy.pl.

RESUME

Celem pracy magisterskiej jest przeanalizować i opisać cechy funkcjonowania anglicyzmów w tekstach turystycznych blogów internetowych, a także ustalić czynniki wpływające na używanie anglicyzmów w dyskursie turystycznym.

Praca składa się z dwóch rozdziałów. W rozdziale teoretycznym najpierw przeanalizowałyśmy pojęcie zapożyczenia i doszłyśmy do wniosku, że zapożyczenia to elementy obcego pochodzenia w strukturze własnego języka; anglicyzmy to zapożyczenia z języka angielskiego, a amerykanizmy to zapożyczenia z języka angielskiego charakterystyczne dla kultury amerykańskiej. Opisałyśmy również funkcje anglicyzmów, a są to: nominatywna, emocjonalno-ekspresywna, komunikatywna, zastępcza, perswazyjna; zapoznałyśmy się także z klasyfikacjami anglicyzmów. Następnie opisałyśmy dyskurs, w tym dyskurs turystyczny; doszłyśmy do wniosku, że tekst może być składnikiem dyskursu, podczas gdy sam dyskurs zawiera pewną ideę, łącząc wiele aspektów. Do turystycznego dyskursu możemy również zaliczyć blogi turystyczne, ponieważ w nich odnajdujemy idee podróży: od zakupu biletu lotniczego do różnych form rozrywki podczas wakacji.

W rozdziale praktycznym przedmiotem naszej analizy stały się anglicyzmy. Więc w tej części pracy wybrałyśmy zapożyczoną leksykę angielską z pięciu blogów turystycznych i usystematyzowałyśmy ją według następujących grup tematycznych: emocje i uczucia; nazwy osób; przyroda; odzież i sprzęt turystyczny; jedzenie; zakwaterowanie; urządzenia; płatności i biznez; podróż; rozrywka i zabawy; przestrzeń online oraz inne. Ponadto udało nam się wyodrębnić grupę jednostek leksykalnych używanych na oznaczanie nowych pojęć lub idei; analizując te jednostki, zrozumiałyśmy, że przy tłumaczeniu takich leksemów na język polski możemy utracić ich pierwotne znaczenie.

Ustaliłyśmy, że spośród zebranych leksemów mamy 173 jednostki fleksyjnie adaptowanych anglicyzmów (57,7%); 68 jednostek fleksyjnie i słowotwórczo adaptowanych anglicyzmów (23%); 59 jednostek nieadaptowanych anglicyzmów (19,3%).

Додаток 1

СПИСОК АНГЛІЦИЗМІВ ВИЛУЧЕНИХ З ТУРИСТИЧНИХ ІНТЕРНЕТ-БЛОГІВ

1. Afterparty
2. Akcja
3. Alkohol
4. All-inclusive
5. Amerykanistyka
6. Appka
7. Archipelag
8. Atol
9. Autokar
10. Backpacker
11. Balistyczny
12. Baner
13. Banknot
14. Bar
15. Beach cafe
16. Bekon
17. Bestsellerowy
18. Biforka
19. Bikepacking
20. Bikini
21. Bingo
22. Biznes
23. Black Market
24. Bloger
25. Blogosfera
26. Body
27. Boiler

28. Boks
29. Boom
30. Boombox
31. Bucket list
32. Bus
33. Bushcraft
34. Certyfikat
35. Chat
36. Check it now
37. Chest pack
38. Chillout
39. City break
40. Clickbaitowe
41. Content
42. Cooler
43. Couchsurfing
44. COVID
45. Czarter
46. Czek
47. Dealer
48. Divemaster
49. Dolar
50. Donat
51. Dres
52. Dress code
53. Drink
54. Dron
55. Eagle ray
56. Ekosystem
57. Eksporter

58. Eldorado
59. Enigmatycznie
60. Erupcja
61. Estetyka
62. Ewidentnie
63. Ewolucja
64. Fair
65. Fan
66. Fancy
67. FAQ
68. Farma
69. Festiwal
70. Film
71. Finisz
72. Fintech
73. Flipper
74. Folder
75. Food court
76. Free
77. Front
78. Full tank
79. Fun
80. Futbol
81. Futurystyczny
82. Gadżet
83. Geek
84. Gigantyczny
85. Gimbal
86. Gin
87. Globalny

88. GPS
89. Grafika
90. Grill
91. Guesthouse
92. High-tech
93. Hipsterski
94. Hit
95. Hobby
96. Hol
97. Hostel
98. Hotel
99. Houseboat
100. Hub
101. Influencer
102. Insta spot
103. Instagramowy
104. Interior
105. Internauta
106. Internet
107. Interwał
108. Inwestor
109. Inwestować
110. Jacket
111. Jacuzzi
112. Jeansy
113. Jet lag
114. Kapitalizm
115. Karaoke
116. Karimata
117. Kempingowanie

118. Kesz
119. Keyboard
120. Kitesurfing
121. Klif
122. Kliknięcie
123. Klip
124. Koala
125. Kokpit
126. Kolonia
127. Kolonizacja
128. Komfort
129. Komputer
130. Konflikt
131. Konfrontacja
132. Konsekwencja
133. Kontakt
134. Korporacja
135. Kreatywny
136. Lajk
137. Lajkować
138. Laptop
139. Lesswaste
140. Lider
141. Lifestylowy
142. Link
143. Liquidy
144. Lobby
145. Lobster
146. Lockdown
147. Loft

148. Logbook
149. Login
150. Lokomocja
151. Long beach
152. Look
153. Lord
154. Lunch
155. Mailing
156. Majgajver (macgyver)
157. Mall
158. Manager
159. Maniakalny
160. Marker
161. Marketingowo
162. Media
163. Mentalność
164. Messenger
165. Miks
166. Miniatomizer
167. Modernizm
168. Modyfikacja
169. Monitoring
170. Monokultura
171. Motel
172. Multitool
173. Mural
174. Must see
175. Native speaker
176. Net
177. Newsletter

178. Newsy
179. NFC
180. Non stop
181. Nylon
182. OEC
183. Of course
184. Off roadowy
185. Offline
186. Online
187. Orangutan
188. Organizer
189. Osom (awesome)
190. Outdoorowy
191. Paddle board
192. Panel
193. Panika
194. Paradoksalnie
195. Parking
196. Performerka
197. Piknik
198. Pin
199. Please
200. Podcast
201. Popowy
202. Post
203. Powerbank
204. Prepaid
205. Preset
206. Profil
207. Pub

208. Puzzle
209. QR kod
210. Quad
211. Radar
212. Ranking
213. Reakcja
214. Regulacja
215. Rekord
216. Relaks
217. Reprezentacja
218. Reset
219. Resort
220. Rooftop
221. Route 66
222. Rum
223. Ryzykować
224. Sandbank
225. Sea food
226. Selfie
227. Selfie stick
228. Serial
229. Serwer
230. Serwować
231. Shop
232. Show
233. Silent
234. SIM
235. Singel
236. Skanowanie
237. Skserować

238. Skuter
239. Skwer
240. Slogan
241. Slow
242. Slumsy
243. Small talk
244. Smartfon
245. Snap
246. Snobistyczny
247. Snoorkowanie
248. Snowboard
249. Spam
250. Speedboat
251. Spot
252. Stalker
253. Standardowy
254. Start
255. Stop
256. Stop over
257. Stoper
258. Stories
259. Strajk
260. Street art
261. Stres
262. Stresować
263. Surfer
264. Survival
265. Sweterek
266. Symbolika
267. System

268. Szerować
269. Szok
270. Szorty
271. Team
272. Technologia
273. Telewizja
274. Terminal
275. Test
276. Tip
277. Tiptop
278. Toast
279. Top
280. Totem
281. Transfer
282. Tranzyt
283. Trekking
284. Trend
285. Trip
286. Trueschoolowy
287. Tuk-tuk
288. Tunel
289. Turysta
290. Tutorial
291. UNESCO
292. Vintage
293. Vlog
294. Voucher
295. Weekend
296. Wegański
297. Whiskey

298. Who knows

299. Youtuber

300. Zero waste